

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК

ГОДИНА XLII БРОЈ 43
30. новембар 2022.

„ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ“ АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО

АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО ЗА УПРАВЉАЊЕ ЈАВНОМ ЖЕЛЕЗНИЧКОМ ИНФРАСТРУКТУРОМ „ИНФРАСТРУКТУРА ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ”

**Одлука Одбора директора
„Инфраструктура железнице Србије“ а.д.
(од 25.11.2022. године)
Број: 4/2022-4208-806**

На основу чл. 55. и 77. Закона о железници („Службени гласник РС“, број 41/18), чл. 102, 104, 106. и 107. Закона о безбедности у железничком саобраћају („Службени гласник РС“, број 41/18) и члана 24. Статута Акционарског друштва за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“, Београд („Службени гласник РС“, бр. 60/15 и 73/15 и Службени гласник „Железнице Србије“, број 14/17), Одбор директора „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. је, на седници одржаној 25.11.2022. године, донео

О Д Л У К У

1. Доноси се Упутство о изменама и допунама Упутства о начина обрачуна трошкова одржавања одвојених скретница којима се прикључују индустријски колосеци на јавну железничку инфраструктуру (Службени гласник „Железнице Србије“, број 23/2021).
2. Упутство из тачке 1. саставни је део ове одлуке.
3. Одлука ступа на снагу даном доношења.
4. Одлуку објавити у Службеном гласнику „Железница Србије“.

Образложење

На основу чл. 55. и 77. Закона о железници („Сл.гласник РС“, број 41/18), чл. 102, 104, 106. и 107. Закона о безбедности у железничком саобраћају („Службени гласник РС“, број 41/18) дана 28.4.2021. године, донето је Упутство о начину обрачуна трошкова одржавања одвојених скретница којима се прикључују индустријски колосеци на јавну железничку инфраструктуру (Службени гласник „Железнице Србије“, број 23/21).

Одредбама члана 7. став 1. Упутства о начину обрачуна трошкова одржавања одвојених скретница којима се прикључују индустријски колосеци на јавну железничку инфраструктуру („Службени гласник Железнице Србије“, број 23/21) прописано је да се трошкови одржавања система фактуришу квартално а на месечном нивоу износе 1.500,00 динара за сваку одвојну скретницу.

У току примене Упутства у 2022. години, раст цена на мало у месецу октобру износи 15,0% у односу на октобар 2021. године, према подацима Републичког завода за статистику, па је потребно предвидети годишње усклађивање износа трошкова ресурса за одржавање система одвојених скретница.

На основу изложеног одлучено је као у диспозитиву.

ПРЕДСЕДНИК
ОДБОРА ДИРЕКТОРА
др Небојша Шурлан

**Одлука Одбора директора
„Инфраструктура железнице Србије“ а.д.
(од 25.11.2022. године)
Број: 4/2022-4208-806**

На основу чл. 55. и 77. Закона о железници („Службени гласник РС“, број 41/18), чл. 102, 104, 106. и 107. Закона о безбедности у железничком саобраћају („Службени гласник РС“, број 41/18) и члана 24. Статута Акционарског друштва за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“, Београд („Службени гласник РС“, бр. 60/15 и 73/15 и Службени гласник „Железнице Србије“, број 14/17), Одбор директора „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. је, на седници одржаној 25.11.2022. године, донео

**У П У Т С Т В О
о измени и допуни Упутства о начину обрачуна трошкова одржавања одвојних
скретница којима се прикључују индустријски колосеци на
јавну железничку инфраструктуру**

Члан 1.

У Упутству о начину обрачуна трошкова одржавања одвојних скретница којима се прикључују индустријски колосеци на јавну железничку инфраструктуру (Службени гласник „Железнице Србије“, број 23/21) у члану 7. став 1. након речи: „а на месечном нивоу износе 1.500,00 динара за сваку одвојну скретницу“, додају се речи: „а који се усклађује према годишњем индексу потрошачких цена у Републици Србији у односу на базни месец новембар претходне године“.

Члан 2.

Ово упутство ступа на снагу даном доношења.

Члан 3.

Ово упутство објавити у Службеном гласнику „Железнице Србије“.

**Одлука Одбора директора
„Инфраструктура железнице Србије“ а.д.
(од 25.11.2022. године)
Број: 4/2022-4209-806**

На основу члана 19. став 5. Закона о железници („Службени гласник РС“, број 41/18) и члана 24. став 1. тачка 9) Статута Акционарског друштва за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“, Београд („Службени гласник РС“, бр. 60/15 и 73/15 и Службени гласник „Железнице Србије“, број 14/17), Одбор директора „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. је, на седници одржаној 25.11.2022. године, донео

**О Д Л У К У
о додели ad hoc трасе**

1. Железничком превознику „EURORAIL LOGISTICS“ DOO BEOGRAD, додељује се на коришћење ad hoc траса воза, чији су основни елементи наведени у Прилогу 1. Одлуке.
2. Ова одлука је саставни део Уговора о коришћењу јавне железничке инфраструктуре број: 1/2021-1550-/866 од 23.11.2021. године и сматра се Анексом 30. Уговора.
3. Ову одлуку објавити у Службеном гласнику „Железнице Србије“.

О б р а з л о ж е њ е

Железнички превозник „EURORAIL LOGISTICS“ DOO BEOGRAD и „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. су закључили Уговор о коришћењу јавне железничке инфраструктуре који се примењује у периоду од 12.12.2021. године до 10.12.2022. године, а који је код управљача јавне железничке инфраструктуре заведен под бројем 1/2021-1550/866 дана 23.11.2021. године.

Након закључења предметног Уговора превозник „EURORAIL LOGISTICS“ DOO BEOGRAD је дана 24.11.2022. године поднео ad hoc захтев за доделу трасе воза, чији су основни елементи наведени у Прилогу 1. Одлуке.

С обзиром да је захтевану ad hoc трасу воза могуће доделити превознику у складу са Редом вожње 2021/2022 и Изјавом о мрежи за ред вожње за 2022. годину, као и да су испуњени услови прописани чланом 19. став 5. Закона о железници, одлучено је као у диспозитиву ове одлуке.

ПРЕДСЕДНИК
ОДБОРА ДИРЕКТОРА
др Небојша Шурлан

Прилог 1

Р. б.	Број воза	Релација саобраћаја	Врста вуче	Серија вучног возила	Маса в.в (t)	Маса састава (t)	Укупна маса (t)	Дужина воза (m)	Календар саобраћаја	Цена трасе [РСД]	Напомене
1.	47698	(Вијело Поље) -државна граница -Пожега	електро	461 ЕА	126	1050	1176	250	28.11.- 2.12.2022.	84.064,55	
		Пожега -Сурчин	електро	2x461 ЕА	252	2000	2252	500			

**Одлука Одбора директора
„Инфраструктура железнице Србије“ а.д.
(од 25.11.2022. године)
Број: 4/2022-4210-806**

На основу члана 19. став 5. Закона о железници („Службени гласник РС”, број 41/18) и члана 24. став 1. тачка 9) Статута Акционарског друштва за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“, Београд („Службени гласник РС“, бр. 60/15 и 73/15 и Службени гласник „Железнице Србије“, број 14/17), Одбор директора „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. је, на седници одржаној 25.11.2022. године, донео

**О Д Л У К У
о додели ad hoc трасе**

- Железничком превознику „Sinchron rail” d.o.o., додељује се на коришћење ad hoc траса воза, чији су основни елементи наведени у Прилогу 1. Одлуке.
- Ова одлука је саставни део Уговора о коришћењу јавне железничке инфраструктуре број: 1/2022-1/878 од 19.8.2022. године и сматра се Анексом 8. Уговора.
- Ову одлуку објавити у Службеном гласнику „Железнице Србије“.

О б р а з л о ж е њ е

Железнички превозник „Sinchron rail” d.o.o. и „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. су закључили Уговор о коришћењу јавне железничке инфраструктуре који се примењује у периоду од 5.9.2022. године до 10.12.2022. године, а који је код управљача јавне железничке инфраструктуре заведен под бројем 1/2022-1/878 дана 19.8.2022. године.

Након закључења предметног Уговора, превозник „Sinchron rail” d.o.o. је дана 24.11.2022. године поднео ad hoc захтев за доделу трасе воза, чији су основни елементи наведени у Прилогу 1. Одлуке.

С обзиром да је захтевану ad hoc трасу воза могуће доделити превознику у складу са Редом вожње 2021/2022 и Изјавом о мрежи за ред вожње за 2022. годину, као и да су испуњени услови прописани чланом 19. став 5. Закона о железници, одлучено је као у диспозитиву ове одлуке.

ПРЕДСЕДНИК
ОДБОРА ДИРЕКТОРА
др Небојша Шурлан

Прилог 1

Р. б.	Број воза	Релација саобраћаја	Врста вуче	Серија вучног возила	Маса в.в. (t)	Маса састава (t)	Укупна маса (t)	Дужина воза (m)	Календар саобраћаја	Цена трасе [РСД]	Напомене
1.	49698	Сталаћ-Београд ранжирна-Панчево Главна ст.	електро	461+241	240	2100	2340	535	28.11-2.12.2022.	170.856,30	
		Панчево Главна ст-Нови Сад ранжирна-Суботица	дизел	2x645	198	2100	2298				
		Суботица-државна граница-(Roszke)	дизел	Retrack HU	120	2100	2220				

**Одлука Одбора директора
„Инфраструктура железнице Србије“ а.д.
(од 29.11.2022. године)
Број: 4/2022-4211-807**

На основу члана 24. Статута Акционарског друштва за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“, Београд („Службени гласник РС“, бр. 60/15 и 73/15 и Службени гласник „Железнице Србије“, број 14/17), чл. 41. и чл. 63. Закона о безбедности у железничком саобраћају („Службени гласник РС“, број 41/18), чл. 128. став 4. и чл. 220. став 2. Саобраћајног правилника („Службени гласник РС“, бр. 34/22 и 107/22), Одбор директора „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. је, на седници одржаној 29.11.2022. године, донео

О Д Л У К У

1. Доноси се Упутство о појединим поступцима при вршењу саобраћајне службе код управљача инфраструктуре.
2. Упутство из тачке 1. саставни је део ове одлуке.
3. Одлука ступа на снагу даном доношења.
4. Одлуку објавити у Службеном гласнику „Железнице Србије“.
5. Ступањем на снагу овог упутства престају да важе одредбе Упутства о појединим поступцима при вршењу саобраћајне службе на подручју „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. (Службени гласник „Железнице Србије“, број 28/22).

О б р а з л о ж е њ е

Одбор директора „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. је на седници одржаној дана 6.7.2022. године, донео Упутство о појединим поступцима при вршењу саобраћајне службе на подручју „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. (Упутство дел. бр. 4/2022-3804-755 од 6.7.2022. године), које је објављено у Службеном гласнику „Железнице Србије“ број 28/22.

Наведено Упутство садржало је одредбе које нису биле обухваћене одредбама Саобраћајног правилника („Службени гласник РС“, број 34/22), те је било неопходно да се као такве објаве као интерни акт управљача инфраструктуре.

Како је Дирекција за железнице, надлежна за доношење подзаконских аката из области безбедности и интероперабилности железничког саобраћаја, донела Правилник о изменама и допунама Саобраћајног правилника („Службени гласник РС“, број 107/22) којим су обухваћене поједине одредбе претходно прописане поменутиим Упутством, стекли су се услови да се изврше измене и допуне овог упутства, тј. да се поједине одредбе бришу без замене, поједине детаљније пропишу и додају нове које представљају прецизније тумачење појединих саобраћајних прописа.

Овим упутством ближе се регулише обављање саобраћајне службе у појединим случајевима, те оно садржи и одредбе које нису прописане осталим саобраћајно-техничким прописима.

Због знатних измена које би у садашњим условима претрпело Упутство донето дана 6.7.2022. године, одлучено је као у диспозитиву.

**ПРЕДСЕДНИК
ОДБОРА ДИРЕКТОРА**
 др Небојша Шурлан

**Одлука Одбора директора
„Инфраструктура железнице Србије“ а.д.
(од 29.11.2022. године)
Број: 4/2022-4211-807**

На основу члана 24. Статута Акционарског друштва за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије”, Београд („Службени гласник РС”, бр. 60/15 и 73/15 и Службени гласник „Железнице Србије”, број 14/17), чл. 41. и чл. 63. Закона о безбедности у железничком саобраћају („Службени гласник РС”, број 41/18), чл. 128. став 4. и чл. 220. став 2. Саобраћајног правилника („Службени гласник РС”, бр. 34/22 и 107/22), Одбор директора „Инфраструктура железнице Србије” а.д. је, на седници одржаној 29.11.2022. године, донео

У П У Т С Т В О
о појединим поступцима при вршењу саобраћајне службе
код управљача инфраструктуре

1. Уводне одредбе

Уводне напомене

Члан 1.

Саобраћајним правилником („Службени гласник РС”, бр. 34/22 и 107/22) дефинисане су одредбе које се, у зависности од техничке опремљености пруге, врсте и улоге службених места у регулисању саобраћаја, односе на управљача инфраструктуре и железничког превозника и њихову међусобну сарадњу у циљу безбедног организовања саобраћаја.

Поједине одредбе које се односе на управљача инфраструктуре као што су:

- обавезе и дужности радника саобраћајне службе,
- пријем и предаја службе на појединим радним местима,
- вршење надзорне службе,
- поједини поступци саобраћајног особља током вршења службе,
- поједине одредбе које се односе на објављивање саобраћаја возова,
- обавештавање станичног и пружног особља о променама у саобраћају возова,
- наређења сталног значаја

нису обухваћене одредбама Саобраћајног правилника, те је неопходно да се као такве објаве као интерни акт управљача инфраструктуре.

Овим упутством ближе се дефинише обављање саобраћајне службе у наведеним случајевима, садржи и одредбе које нису прописане осталим саобраћајно-техничким прописима, те постоји потреба његовог доношења, објављивања и примене.

Ово упутство је интерни акт „Инфраструктура железнице Србије” а.д. и примењује се на мрежи пруга које припадају јавној железничкој инфраструктури.

Опште одредбе

Члан 2.

Сви поступци и послови који нису прописани одредбама овог упутства морају се организовати и обављати на начин прописан општим саобраћајно-техничким прописима, пословним редовима станица и материјалом важећег реда возње који се примењују на подручју „Инфраструктура железнице Србије” а.д.

С одредбама овог упутства морају бити упознати запослени на радним местима:

- шефа станице који дежура,
- отправника возова,
- ТК диспечера и овлашћеног станичног радника,
- надзорних скретничара и скретничара,
- руковоаца маневре и маневристе,
- одјавничара,
- чувара путног прелаза,
- возача пружног возила,
- вође пружног возила,
- чувара пруге,
- машиновође при превозу службених возова управљача инфраструктуре,
- саобраћајног контролора,
- оперативног помоћника шефа станице;
- шефа станице, заменика и помоћника шефа станице,
- шефа пружне деонице,

- шефа ОЈ деонице за одржавање сигнално-сигурносних уређаја,
- шефа ОЈ деонице за одржавање телекомуникационих постројења,
- шефа оперативног одељења/одсека,
- шефа секције/ОЦ за саобраћајне послове,
- шефа секције/ОЦ за електротехничке послове,
- шефа секције/ОЦ за одржавање пруга.

Овим упутством морају бити снабдевене организационе јединице:

- станице, распутнице, одјавнице, одјавништва;
- одељења/одсеци за оперативне послове,
- секције/ОЦ за саобраћајне послове,
- секције/ОЦ за одржавање пруге,
- секције за електротехничке послове,
- Сектор за саобраћајне послове,
- Сектор за грађевинске послове,
- Сектор за електротехничке послове,
- Центар за унутрашњу контролу.

На основу одредаба овог упутства шефови станица ће израђивати поједине одредбе пословног реда станице којима ће се детаљније прописивати начин и услови извршења појединих послова.

2. Организација рада у службеним местима

Дужности распоредних станица

Члан 3.

Железничка мрежа пруга, део мреже, па и поједине пруге деле се на одсеке, који се називају распоредним одсецима, а станице које деле пруге на распоредне одсеке, називају се распоредним станицама. Број распоредних станица на делу мреже пруга и дужина пруга у једном распоредном одсеку зависи од услова за организовање саобраћаја возова, које углавном пружа положај пруга на мрежи, њихове техничке и експлоатационе карактеристике, распоред привредних капацитета и токови путника и робе.

Распоредне станице и распоредне одсеке за пруге на свом подручју одређује управљач инфраструктуре при пуштању пруге у јавни саобраћај. Списак распоредних станица и распоредних одсека, подручје и смер надлежности распоредних станица на распоредним одсецима, објављују се Изјавом о мрежи, која важи током периода трајања реда возње. Свака измена и допуна Изјаве о мрежи посебно се објављује у „Службеном гласнику Железнице Србије” и на званичном сајту Друштва <http://infrazs.rs>.

Поред општих дужности које у смислу важећих прописа имају и остале станице, распоредна станица има и посебне дужности:

- на основу утврђеног плана саобраћаја возова и утврђених измена у плану саобраћаја возова добијеног од надлежног оперативног одељења/одсека, сваког дана у 06:00, 12:00, 18:00 и 24:00 часа, извештајем о променама у саобраћају возова објављују настале промене у саобраћају возова;
- извештај о променама у саобраћају возова објављују осталим станицама према припадајућим распоредним одсецима, а отправници возова тих станица обавештавају о променама у саобраћају возова особље у својој станици и особље на отвореној прузи, у складу са одредбама члана 44. став 2. Саобраћајног правилника;
- на пругама где се врши утврђивање укрштавања и обавештавање возног особља о променама укрштавања, обавештава возно особље о променама у саобраћају возова;
- учествује у растављању и састављању возова према задацима одређеним редом возње;
- анализом воза обавештава међустанице, наредне распоредне станице и надлежно оперативно одељење/одсек о прописаним подацима за отпремљене возове;
- испоставља пропратне исправе за возове управљача које покреће и који у њој врше измену пропратних исправа.

Објављивање промена у саобраћају возова врши се четири пута дневно у 06:00, 12:00, 18:00 и 24:00 часа на свим пругама.

Уколико услови организације рада у чвору у односу на мрежу пруга распоредних одсека који се од њега одвајају намећу потребу, дужности распоредне станице могу се поделити на више станица у чвору. Распоредне станице су надлежне за организовање саобраћаја возова на свом распоредном одсеку у једном смеру назначеном првом и последњом станицом које ограничавају распоредни одсек за све врсте возова. Ако је распоредна станица надлежна у оба смера у колони 3 табеларног прегледа распоредних станица ставља се примедба „у оба смера”, а за одређене врсте возова се наводи и врста воза.

Извештај о променама у саобраћају возова даје се посебно за сваки распоредни одсек средствима везе којима је пруга опремљена, по могућству тако да све станице на распоредном одсеку укључујући и наредну распоредну станицу могу истовремено примити извештај који се даје. Ако нема погодних средстава везе (водови, радио мреже) на којима су укљу-

чене све станице, извештај о променама у саобраћају даје се електронском поштом, а станицама које нису опремљене рачунарима даје се могућим видом споразумевања.

Извештај о променама у саобраћају возова мора да садржи: назив извештаја, време давања, број воза који се уводи или отказује и на којој релацији (за службени воз се наводи врста воза), промену врсте воза и обавештење о реду вожње посебних возова.

Пример извештаја о саобраћају возова којим распоредна станица обавештава наредну распоредну станицу и све међустанице на свом распоредном одсеку је:

„Извештај о саобраћају возова у 6.00 часова. Саобраћа посебни путнички воз бр. 2609 Нови Сад - Батајница, воз бр. 80711, већ уведени воз бр. 80703, отпремљени већ уведени воз бр. 81021, раније отказани воз бр. 83007 Нови Сад - Београд Ранжирна и помоћни локомотивски воз бр. 88012. Воз бр. 83005 саобраћа као локомотивски. Изостаје воз бр. 81023, већ отказани воз бр. 83009 Суботица-Београд Ранжирна и раније уведени воз бр. 83041 Нови Сад - Београд ранжирна. Ред вожње за посебан воз бр. 2609 објављен телеграмом ИЖС број ____ од дана __ 2022. године (презиме отправника возова)“.

У извештају о променама у саобраћају возова поједини изрази имају следеће значење:

- а) „већ уведени” - ако је претходним извештајем уведен ванредни воз, а до времена давања наредног извештаја није отпремљен из полазне станице;
- б) „отпремљени већ уведени” - ако је претходним извештајем уведен ванредни воз отпремљен из полазне станице, али у време давања наредног извештаја није стигао у наредну распоредну станицу;
- в) „раније отказани” - ако се овим извештајем уводи претходним извештајем отказани воз;
- г) „већ отказани” - ако је претходним извештајем отказан редован воз који по реду вожње у време давања наредног извештаја није требало да стигне у наредну распоредну станицу;
- д) „раније уведени” - ако је претходним извештајем уведен ванредни воз, али није нити ће бити отпремљен из било ког разлога.

Извештај о променама у саобраћају возова који се даје ван времена одређеног за давање (0:00, 6:00, 12:00 и 18:00 часова), назива се ванредни извештај о променама у саобраћају возова. Код давања ванредног извештаја, уместо времена одређеног за давање, ставља се време стварног давања извештаја. Ако за наредни период није предвиђено увођење ванредних и отказивање редовних возова, нити има потребе обнављања претходно датог извештаја, у извештају о променама у саобраћају возова наводи се: „Саобраћај возова без промена”.

Возови који саобраћају у једном периоду важења реда вожње (тзв. сезонски возови) уводе се у саобраћај само за први дан, те се у извештају наводи:

„Од данас па до ____ (датум до када ће воз саобраћати наведен редом вожње) свакодневно саобраћа воз број ____ од станице _____ до станице _____.”

Када је овакав воз извршио последњу вожњу предвиђену редом вожње у извештају се наводи:

„Од данас ____ свакодневно изостаје воз број ____ од станице _____ до станице _____.”

Редовни возови који су редом вожње предвиђени са саобраћају у поједине дане у недељи уколико саобраћају у дане за које није предвиђено да саобраћају, морају се увести у саобраћај као ванредни возови. Ако саобраћају у дане за који су редом вожње предвиђени да саобраћају тада се не уводе у саобраћај возова. Редовни возови који су редом вожње предвиђени да саобраћају у поједине дане у недељи уколико не саобраћају у дане за које је предвиђено да саобраћају, морају се отказати у извештају о саобраћају возова.

Код ступања на снагу новог реда вожње у првом извештају треба објавити његово ступање на снагу и навести евентуалне промене у наредном периоду за који се даје извештај. На пример:

„Извештај о саобраћају возова за 11.12. у 0:00 часова: Данас у 0:00 часова ступа на снагу нови ред вожње. Саобраћа ванредни воз бр. ____ Лапово Ранжирна - Београд Ранжирна (презиме отправника возова).”

По пријему извештаја о променама у саобраћају возова и његовом уписивању у Телеграфско-телефонски дневник, отправник возова позива надзорне скретничаре (скретничаре и скретничаре-блокаре) и обавештава их о променама у саобраћају возова. Надзорни скретничар/скретничар овај извештај уписује у свој бележник, а као потвдру пријема наводи број из свог бележника. Надзорни скретничар позива руковооце маневре и скретничаре да својим потписом у његовом бележнику приме на знање промене у саобраћају возова. У случају квара телефона или непостојања телефонских или локалних радио веза, отправник возова обавештава станично особље путем свог Телеграфско-телефонског дневника у којем станично особље ставља свој потпис.

Дужности шефа станице

Члан 4.

Радно време шефа станице и дужности које обавља у зависности од врсте, улоге и техничке оремљености односног службеног места у регулисању саобраћаја возова, детаљно се наводе у пословном реду станице.

Шеф станице у оквиру свог радног времена начелно обавља следеће дужности:

- организује и контролише рад радника саобраћајне службе у станици и у подређеним службеним местима, предузима мање мера по питању очувања безбедности и здравља на раду запослених и безбедности и редовности саобраћаја возова;
- контролише правилну примену саобраћајно - техничких прописа на радним местима: врши кратке и седмичне анализе рада, прати извршење реда вожње, даје предлоге за технолошко и квалитативно побољшање и унапређење процеса рада,
- присуствује примопредаји службе, запосленима даје потребне задатке и упутства за рад;
- врши обилазак радних места саобраћајне службе у станици и у подређеним службеним местима, водећи рачина да су запослени психофизички способни за обављање својих дужности, прописно униформисани, снабдевени заштитним средствима и средствима за рад;
- врши визуелни преглед спољних инфраструктурних постројења и уређаја;
- израђује пословни ред станице I и II део, односно технолошки процес рада станице и изводе из пословног реда станице за превознике;
- у станицама у којима није систематизовано радно место заменика или помоћника прати доношење нових и измене и допуне постојећих саобраћајно-техничких прописа, уноси измене и допуне и доставља их запосленима на упознавање;
- врши ноћне контроле рада саобраћајног особља;
- испоставља саобраћајне примедбе,
- води евиденцију радног времена запосленог особља;
- врши прво усмено пријављивање настале несреће/незгоде, излази на место настанка, организује прво пружање помоћи угроженима, процењује последице, даје прву процену о потреби ангажовања људства и средстава за санирање насталих последица и врши писмено пријављивање настале несреће/незгоде;
- организује и руководи радом истражне комисије за подручје станице;
- израђује распоред, спроводи и евидентира редовно поучавање запослених,
- координира рад са државним органима по службеној дужности и другим субјектима ван Друштва по одобрењу;
- сарађује са корисницима железничких услуга;
- контролише и надзире спровођење мера противпожарне заштите;
- врши пријаву противправних радњи за настала оштећења и отуђења инфраструктурних постројења;
- врши надзор над предвиђеним и непредвиђеним затворима колосека у станици и на отвореној прузи до суседне станице, даје одобрење за непредвиђени затвор у својој станици;
- води евиденцију лекарских прегледа запосленог особља;
- врши надзор над одржавањем чистоће и реда на перонима и осталом станичном подручју;
- води евиденцију коришћења годишњих одмора својих запослених;
- обавља и друге послове предвиђене важећим саобраћајно-техничким прописима и наређењима непосредног руководиоца.

Дужности заменика и помоћника шефа станице

Члан 5.

Радно време заменика шефа станице, односно помоћника шефа станице и дужности које обављају детаљно се наводе у пословном реду станице.

Заменик шефа станице у оквиру свог радног времена обавља следеће дужности:

- у случају одсутности шефа станице обавља дужности наведене одредбама члана 4. овог упутства;
- врши надзор и контролу рада радника саобраћајне службе у станици и у подређеним службеним местима и даје упутства и наређења за рад уз претходну консултацију са шефом станице;
- обавља редовно и ванредно поучавање особља у станици;
- израђује пословни ред станице I и II део;
- води службене евиденције и преписке;
- при примопредаји службе врши кратку анализу рада претходне смене, даје конкретна наређења за отклањање уочених неправилности наредној смени, а детаљну анализу рада врши једном недељно;
- у договору са шефом станице обилази подређена службена места и врши преглед скретница на подручју подређених службених места;
- у договору са шефом станице обавља ноћну контролу;

- у договору са шефом станице врши усмено пријављивање настале несреће/незгоде, излази на место настанка, организује прво пружање помоћи угроженима, процењује последице, даје прву процену о потреби ангажовања људства и средстава за санирање насталих последица и врши писмено пријављивање настале несреће/незгоде;
- организује и руководи радом истражне комисије за подручје станице;
- учествује у прикупљању траженог материјала код истрага несрећа и незгода;
- прикупља потребне податке за израду материјала реда возње;
- израђује план поучавања запослених;
- прати измене и допуне свих прописа и доставља их запосленима;
- води евиденције радног времена, учествује у изради и на реализацији плана коришћења годишњих одмора, води евиденцију одсуствовања са рада запослених;
- води евиденцију лекарских прегледа и чува копије лекарских уверења особља;
- обезбеђује замене за станично особље у својој организационој јединици;
- координира и сарађује са осталим службама у оквиру Друштва;
- обавља и друге послове предвиђене важећим саобраћајно-техничким прописима и наређењима шефа станице.

Помоћник шефа станице у оквиру свог радног времена обавља следеће дужности:

- у случају одсутности шефа станице (у станици у којој није систематизовано радно место заменика), помоћник шефа станице се решењем о привременом премештају одређује да обавља дужности шефа станице, када обавља послове наведене одредбама члана 4. овог упутства;
- у терминима које одреди шеф станице организује и контролише рад радника саобраћајне службе у станици и у подређеним службеним местима;
- у терминима које одреди шеф станице присуствује примопредаји службе, даје потребна упутства и задатке;
- учествује у изради пословног реда станице I и II део, односно технолошког процеса рада станице;
- учествује или по налогу шефа станице врши редовно поучавање особља;
- по налогу шефа станице прати доношење нових и измене и допуне постојећих саобраћајно-техничких прописа;
- врши њихове измене и допуне и доставља их запосленима на упознавање;
- у терминима које одреди шеф станице врши усмено пријављивање настале несреће/незгоде, излази на место настанка, организује прво пружање помоћи угроженима, процењује последице, даје прву процену о потреби ангажовања људства и средстава за санирање насталих последица и врши писмено пријављивање настале несреће/незгоде, у терминима које одреди шеф станице организује и руководи радом истражне комисије за подручје станице;
- прикупља тражени материјал код истрага несрећа и незгода;
- израђује и прати извршење месечног плана рада запослених у станици и подређеним службеним местима;
- води евиденцију радног времена, учествује у изради и прати реализацију плана годишњих одмора;
- у терминима које одреди шеф станице врши и евидентира извршене ноћне контроле;
- по налогу шефа станице израђује седмичне анализе рада;
- у терминима које одреди шеф станице врши обилазак радних места у станици и у подређеним службеним местима водећи рачина да су запослени психофизички способни за обављање својих дужности, прописно униформисани, снабдевени заштитним средствима и средствима за рад;
- у терминима које одреди шеф станице врши визуелни преглед спољњих инфраструктурних постројења и уређаја;
- извршава послове и задатке у оквиру своје стручне и здравствене способности који проистичу из уговора које управљач инфраструктуре има са железничким превозницима и трећим лицима;
- обавља и друге послове предвиђене важећим саобраћајно-техничким прописима и наређењима шефа станице.

Дужности оперативног помоћника шефа станице

Члан 6.

У појединим распоредним и осталим станицама са већим интензитетом саобраћаја систематизовано је радно место оперативног помоћника шефа станице, чије се радно време, број извршилаца и дужности детаљно наводе у пословном реду станице. Оперативни помоћник шефа станице ради по сменама, те није у могућности да без промене радног времена мења шефа станице, односно заменика или помоћника шефа станице у случају њихове одсутности.

Оперативни помоћник шефа станице у оквиру свог радног времена обавља следеће дужности:

- присуствује примопредаји службе отправника возова и осталог станичног особља, и тада врши кратку анализу рада;
- пре почетка смене проверава да ли су сви радници психофизички способни за рад, прописно униформисани и снабдевени заштитним средствима и средствима за рад;
- руководи и контролише целокупни оперативни рад станице у току своје смене;
- врши обилазак радних места у станици и надзор над радом саобраћајног особља;
- предузима мере за правилно и уредно извршавање реда возње;
- у случајевима настанка поремећаја у организовању саобраћаја у сарадњи са надлежним оперативним одељењем наређује и организује посебан начин организовања саобраћаја;

- у случају настанка несреће/незгоде врши усмено обавештавање шефа станице и надлежне оперативне службе, излази на лице места и предузима потребне мере да се на најбржи начин отклоне настале последице; по налогу шефа станице саставља комисијски извештај када ислеђење врши станична комисија;
- у току своје смене врши преглед скретница;
- врши детаљну анализу рада најмање једанпут недељно, обухватајући период дежурства од најмање једне смене;
- врши исправку правилника и упутстава;
- у ванредним случајевима (настанка пожара на подручју станице, истицања опасних течности и гасова) врши хитно позивање надлежних служби и пријављује настанак несреће/незгоде;
- на крају смене израђује извештај о раду;
- обавља остале послове по наређењу шефа станице.

Дужности отправника возова

Члан 7.

У распоредним и осталим станицама са већим интензитетом саобраћаја, дужности отправника возова може обављати више извршилаца, али је основна подела задатака извршена на унутрашњег и спољњег отправника возова. Дужности отправника возова у зависности од месних прилика детаљно се наводе у пословном реду станице.

У станицама где интензитет саобраћаја то омогућава дужности отправника возова обавља један извршилац, који притом обавља послове прописане и за унутрашњег и за спољњег отправника возова.

У станицама где је предвиђен рад два извршиоца у смени (унутрашњи и спољни отправник возова), ако из било ког разлога настане потреба да у смени ради један извршилац, обавеза тог отправника возова је да по наређењу шефа станице, обавља послове прописане и за унутрашњег и за спољњег отправника возова.

Како свака станица има своје специфичности по питању врсте и улоге у регулисању саобраћаја, опремљености и стања инфраструктурних капацитета, не може се за сваку станицу извршити стриктна подела дужности на унутрашњег и спољњег отправника возова.

У начелу, унутрашњи отправник возова обавља следеће дужности:

- регулише саобраћај возова у прописаним просторним одсецима и преко распутница (укрштавање и претицање, пријава, тражење и давање допуштења, одјаве, авизе, предавизе) у договору са спољним отправником возова имајући у виду могућност пријема и отпреме возова;
- прати ход возова на прузи;
- у зависности од врсте станичних сигнално-сигурносних уређаја формира пут вожње воза, односно даје наређење скретничком особљу за обезбеђење пута вожње за улаз/излаз/пролаз воза и рукује сигнално-сигурносним уређајима, у договору са спољним отправником возова;
- контрола и надзор над кључевима закључаних скретница;
- објављивање поласка воза (авизирање, односно предавизирање и давање анализе воза);
- давање звоновних сигналних знакова за објављивање вожње воза;
- давање наређења спољњем отправнику возова за издавање писаних налога тако да спољни отправник возова може благовремено да их уручи возном особљу;
- објављивање промена у саобраћају возова станичном и пружном особљу и обавештавање скретничког особља о премештеном укрштавању;
- обавештава скретничко и пружно особље (чувара путног прелаза) о саобраћају возова пре времена, о променама у редоследу слеђења возова, о саобраћају возова са нарочитом пошљицом и о затвору пруге;
- у распоредним станицама:
  - увођење, отказивање и објављивање саобраћаја возова станицама на свом распоредном одсеку;
  - објављивање закашњења возова станицама на свом распоредном одсеку;
  - објављивање закашњења возова станичном и пружном особљу, давање наређења или лично објављивање закашњења возова путницима;
- регулисање кретања маневарских састава и пружних возила на подручју станице и до извесне тачке на отвореној прузи;
- давање наређења спољњем отправнику возова за проверу слободности исклизнице пре њеног постављања на шину;
- у случају настанка несреће или незгоде у својој станици или на отвореној прузи између своје и суседне станице, поступа по одредбама важећих прописа;
- стара се о осветљености скретница и сигнала;
- укључује/искључује грејање скретница;
- уноси податке о кретању возова у систем „ЖИИС“;
- врши пријем и отпрему телеграма;
- контрола и надзор над кључевима од релејне просторије;
- води прописане саобраћајне евиденције;
- води евиденцију насталих кварова и сметњи и пријављује их надлежној служби одржавања;
- врши исправке материјала реда вожње које дужи на свом радном месту;

- даје остала потребна наређења у циљу безбедног и уредног одвијања саобраћаја;
- службена лица Друштва (руководилац, саобраћајни контролор, инспектор унутрашње контроле) по њиховом уласку у канцеларију обавештава о стању у саобраћају и на инфраструктурним постројењима станице (даје кратак рапорт);
- обавља и друге послове предвиђене важећим саобраћајно-техничким прописима и наређењима шефа станице.

Спољни отправник возова начелно обавља следеће дужности:

- дочекује и отпрема све возове и врши надзор над манипулацијом путника;
- испоставља и уручује писане налоге возном особљу;
- на захтев унутрашњег отправника возова на лицу места врши проверу слободности колосека и преглед неосигураних скретница за улаз/излаз/пролаз воза;
- у случају потребе, а по наређењу унутрашњег отправника возова на лицу места рукује скретницама ради обезбеђења пута вожње;
- испоставља и уручује потребне пропратне исправе возном особљу управљача;
- код маневрисања за потребе превозник даје одобрење за почетак маневрисања и наређује прекид маневрисања ради благовременог формирања пута вожње за воз, при чему је особље превозника одговорно за безбедно и уредно извршење маневарских послова;
- код маневрисања за потребе управљача инфраструктуре, даје наређење за почетак маневрисања и врши надзор над маневрисањем, а у станицама без руковаоца маневре организује у руководи маневарским пословима, односно преузима дужности руковаоца маневре;
- даје одобрење за заузимање главних колосека за маневрисање преко сигнала границе маневрисања уз претходно добијену сагласност унутрашњег отправника возова;
- врши редован, а по потреби и ванредан преглед скретница и спољних станичних сигнално-сигурносних уређаја;
- у случају потребе, а по наређењу унутрашњег отправника возова на лицу места рукује браницима на механичком путном прелазу у станичном подручју у случају да исти не буде поседнут скретничарем-чуварем путног прелаза;
- издаје пропуснице пружним возилима;
- у случају непредвиђеног задржавања воза у станици или испред улазног, заштитног или просторног сигнала, усмено обавештава возовођу, односно машиновођу да у путном листу правда продужено бављење воза;
- у случају потребе даје извештај унутрашњем отправнику возова да је воз приспео цео;
- у случају настанка несреће или незгоде, заједно са унутрашњим отправником возова, предузима све мере да се на најбржи начин обавесте заинтересовани, те чува све материјалне доказе до доласка овлашћених лица;
- води прописане саобраћајне евиденције;
- врши исправке материјала реда вожње које дужи на свом радном месту;
- врши надзор над моткама за уземљење, курблом, чешљем, ручним папучама;
- води евиденцију укључења и искључења напона, рукује растављачима на манупулативном колосеку и моткама за уземљење по наређењу електроенергетског диспечера;
- код службених возова управљача инфраструктуре у случају потребе врши пробу кочница и евидентира извршење пробе кочница у путном листу;
- врши контролу и надзор над стањем брута и обезбеђења од самопокретања кола управљача инфраструктуре;
- на захтев унутрашњег отправника возова на лицу места врши проверу слободности исклизнице пре њеног постављања на шину;
- врши надзор, контролу, организује рад и сам учествује на чишћењу снега и леда у периоду зимске експлоатације, у складу са Оперативним планом за снегоробу;
- све утврђене неправилности у раду пријављује шефу станице, а по потреби и саобраћајном диспечеру надлежног оперативног одељења/одсека;
- врши надзор над одржавањем чистоће и реда на перонима и осталом станичном подручју;
- у случају дуже одсутности заменика/помоћника шефа станице, као и у станицама у којима нема заменика/помоћника шефа станице присуствује примопредаји службе ван радног времена шефа станице;
- обавља и друге послове предвиђене важећим саобраћајно-техничким прописима и наређењима шефа станице.

Већи број наведених дужности, унутрашњи и спољни отправник возова не могу обављати независно један од другог, него у условима међусобне комуникације и сарадње, нарочито у случајевима:

- пријема и отпреме возова;
- обезбеђења пута вожње воза и одређивања улазног колосека;
- обезбеђења маневарског пута вожње;
- постављања сигнала да показују сигнални знак за забрањену вожњу;
- давању сигналних знакова за објављивање вожње воза.

Одредбама пословног реда станице мора се нагласити да у случају спречености једног од отправника возова за рад, његове обавезе привремено обавља други отправник возова.

Дужности ТК-диспечера и овлашћеног станичног радника**Члан 8.**

ТК-диспечер регулише саобраћај возова на одређеној деоници пруге која је опремљена уређајима аутоматског пружног блока и/или међустаничне зависности и уређајима телекоманде. На ТК-пругама или на деоницама са већим интензитетом саобраћаја дужности ТК-диспечера могу непрекидно или у одређеним временским интервалима обављати два извршиоца.

ТК-диспечер начелно обавља следеће дужности:

- регулише саобраћај возова на деоници ТК-пруге;
- током регулисања саобраћаја врши споразумевање са отправницима граничних станица и овлашћеним станичним радницима по питању давања/тражења допуштења и одјаве у прописаним случајевима;
- даје наређења и обавештења станичном и пружном особљу;
- даје потребна наређења и обавештења возном особљу у циљу обезбеђења безбедног и уредног саобраћаја;
- даје одобрење за промену режима рада;
- регулише саобраћај у условима сметњи и кварова, те захтева поседање службених места и предузимање других мера ради обезбеђења саобраћаја;
- води стварни графикон саобраћаја возова;
- прима анализе возова;
- стара се о осветљености скретница и сигнала;
- укључује/искључује грејање скретница;
- издаје одобрење за почетак планираних радова на прузи и колосецима према датим одобрењима за затвор пруге/колосека, а у случају потребе и у условима изненада насталих потреба;
- по потреби, организује кретање маневарских састава на подручју станице и преко сигнала граница маневрисања;
- организује саобраћај помоћних и радних возова;
- води прописане саобраћајне евиденције;
- врши исправке материјала реда вожње које дужи на свом радном месту;
- службена лица Друштва (руководилац, саобраћајни контролор, инспектор унутрашње контроле) по њиховом уласку у канцеларију обавештава о стању у саобраћају и на инфраструктурним постројењима на ТК-деоници на којој регулише саобраћај (даје кратак рапорт);
- обавља и друге послове који су од значаја за уредно функционисање службе ТК-диспечера.

Фонограми који се дају при вршењу саобраћајне службе на пругама опремљеним уређајима телекоманде наведени су у Прилогу 3 Саобраћајног правилника.

Овлашћени станични радник у непрекидно поседнутој или повремено поседнутој ТК-станици начелно обавља следеће дужности:

- дочекује возове за превоз путника и врши надзор над манипулацијом путника;
- авизира одлазак воза из станице наредном поседнутом службеном месту;
- по наређењу ТК-диспечера испоставља и уручује писане налоге возном особљу;
- на захтев ТК-диспечера на лицу места врши проверу слободности колосека и преглед неосигураних скретница за улаз/излаз/пролаз воза;
- у случају потребе даје извештај ТК-диспечеру да је воз приспео цео;
- врши надзор над маневрисањем у станици;
- у случају настанка несреће или незгоде, уз сагласност ТК-диспечера, предузима све мере да се на најбржи начин обавесте заинтересовани, те чува све материјалне доказе до доласка овлашћених лица;
- води прописане саобраћајне евиденције;
- врши исправке материјала реда вожње које дужи на свом радном месту;
- врши надзор над одржавањем чистоће и реда на перонима и на станичном подручју;
- по наређењу ТК-диспечера обавља и друге послове који су од значаја за безбедно и уредно регулисање саобраћаја
- службена лица Друштва (руководилац, саобраћајни контролор, инспектор унутрашње контроле) по њиховом уласку у канцеларију обавештава о стању у саобраћају и на инфраструктурним постројењима станице (даје кратак рапорт);
- у ТК-станицама са привременим месним радом (ТК-диспечер је предао месни рад) регулише саобраћај возова, маневарских састава и пружних возила на подручју станице и припадајућим међустаничним растојањима, те у овом периоду обавља послове отправника возова наведене чланом 3. овог упутства.

Дужности особља маневарског одреда**Члан 9.**

Маневарски одред чини руковалац маневре и потребан број маневриста, што зависи од обима и врсте маневарских послова, месних прилика и других технолошких услова, с тим да минималан састав особља маневарског одреда мора бити два радника - руковалац маневре и маневриста.

У садашњим условима, у већим распоредним станицама и станицама са већим интензитетом саобраћаја у којима се стиче знатан број возова различитих железничких превозника, као што су станице: Београд Ранжирна, Нови Сад Ранжирна, Ниш Ранжирна, Панчево Главна, Рума, Мала Крсна и Радицац, маневарске послове обавља особље маневарског вучног возила превозника и особље маневарског одреда управљача инфраструктуре. У свим осталим станицама на мрежи пруга којима управља „Инфраструктура железнице Србије” а.д. маневарске послове обавља искључиво маневарско особље железничких превозника.

Код возова којима се врши превоз за сопствене потребе управљача инфраструктуре маневарске послове обавља искључиво особље управљача инфраструктуре.

Руководилац маневре начелно обавља следеће дужности:

- по пријему и пре предаје службе врши преглед колосека и скретница, проверава стање брута и обезбеђење кола од самопокретања;
- врши проверу сигналних средстава и средстава везе;
- упознаје маневарско и скретничко особље са предстојећим маневарским кретањима нарочито када су потребне посебне мере опрезности (опасне материје, запаљиво и др.);
- маневристима одређује послове које ће обављати, ако то није претходно учињено распоредом рада;
- уверава се да маневарски радници имају потребна сигнална средства и да ли их за време рада користе;
- уверава се да ли су обезбеђена средства за успоравање возила, за заустављање и обезбеђење од самопокретања и одбегнућа;
- заузима такво место са којег може да надгледа маневрисање и да се споразумева са маневарским особљем;
- од унутарњег отправника возова пре сваког покретања маневарског састава тражи да се обезбеди маневарски пут вожње;
- даје наређење за покретање маневарског састава и контролише маневарски пут вожње;
- проверава да ли је саобраћај на путном прелазу обезбеђен;
- организује и контролише сабијање возова и потискивање брута на колосецима;
- по завршеном маневрисању или појединих маневарских кретања, проверава да ли су стављене (или скинуте) ручне папуче на колосецима, да ли су скинуте ручне папуче на свом месту, да ли су слободни међици и да ли су возила обезбеђена од самопокретања и одбегнућа;
- врши скраћену пробу кочница код маневарских састава;
- о свакој уоченој неправилности (оштећење кола, исклизнуће, пресечење скретнице и сл.) одмах обавештава отправника возова;
- води прописане евиденције;
- обавља и друге послове по налогу непосредног руководиоца.

Маневриста начелно обавља следеће дужности:

- по пријему службе, обилази колосеке додељене му од стране руковођаца маневре и прегледа стање брута и средстава за рад;
- врши заквачивање и отквачивање кола;
- током маневарских кретања даје прописане сигналне знаке у циљу регулисања брзине кретања и заустављања маневарског састава;
- обезбеђује саобраћај на путном прелазу током маневарских кретања;
- зауставља кола ручном папучом;
- обезбеђује кола од одбегнућа и самопокретања;
- у случају да није могуће постављање скретница са централног места, под надзором спољњег отправника возова рукује скретницама на лицу места;
- врши визуелни преглед стања товара и кола, уочене неправилности пријављује руковођацу маневре;
- по наређењу шефа станице уклања растиње на станичном подручју;
- одржава чистоћу сигналних средстава, чишћење и подмазивање скретница у реону свог рада;
- извршава остале маневарске радње у вези измене састава воза, поставе кола на колосеке поправке товара и претовара кола, поставу кола у колску радионицу;
- врши скраћену пробу кочница код маневарских састава;
- обавља и друге послове по налогу непосредног руководиоца.

Дужности скретничког особља

Члан 10.

Скретничко особље чини надзорни скретничар и потребан број скретничара, што зависи од броја скретница којима се рукује, обима саобраћаја и месних прилика.

У изузетним случајевима када се не располаже довољним бројем извршилаца, по наређењу шефа станице послове скретничара и надзорног скретничара може обављати један извршилац - скретничар са положеним испитом и здравственом способношћу за обављање послова надзорног скретничара.

Надзорни скретничар начелно обавља следеће дужности:

- прима наређења од отправника возова за обезбеђење пута вожње;
- скретничарима наређује да изврше наређено обезбеђење пута вожње;
- при обезбеђењу пута вожње врши надзор над постаљањем скретница у правилан и исправан положај;
- обавештава отправника возова о извршеном обезбеђењу пута вожње;
- обавештава отправника возова да је воз приспео цео и сместио се унутар међика улазног колосека;
- врши контролу исправности уређаја путног прелаза;
- по одобрењу датом од стране отправника возова, одобрава, надзире и по потреби обуставља сва кретања маневарских састава и осталих шинских возила на свом скретничком подручју;
- врши усклађивање рада маневре са саобраћајем возова и води рачуна о благовременој обустави маневарских кретања;
- води рачуна да када се преко скретница не организује саобраћај, буду постављене у редован положај, односно ако је одређени колосек заузет контролише да ли су припадајуће скретнице постављене према слободном колосеку;
- врши редован преглед скретница пре пријема службе и једном у току службе;
- чува кључеве од закључаних скретница и исклизница свог скретничког подручја;
- са суседним надзорним скретничарима регулише кретање маневарских састава и локомотивских вожњи;
- по наређењу отправника возова упућује скретничара до улазног сигнала ради давања ручног сигналног знака 85: „Напред“ или да спроведе воз у станицу;
- по наређењу шефа станице уклања растиње на станичном подручју;
- по наређењу шефа станице или отправника возова чисти скретнице од снега и леда у периоду зимске експлоатације;
- контролише чистоћу блока и скретничког подручја;
- води прописане саобраћајне евиденције;
- обавља и друге послове по налогу непосредног руководиоца.

Скретничар начелно обавља следеће дужности:

- од надзорног скретничара прима наређење за обезбеђење пута вожње што потврђује својим потписом у прописаној саобраћајној евиденцији;
- од надзорног скретничара преузима кључеве од закључаних скретница и приступа обезбеђењу пута вожње руковањем скретницама на лицу места;
- по постављању скретница у правилан и исправан положај, закључава скретнице у одговарајући положај и кључеве враћа и предаје надзорном скретничару;
- сачекује возове код скретнице испред скретничке кућице и даје возном особљу потребне сигналне знаке;
- у станицама у којима нису уграђени излазни сигнали, сачекује сваки воз који излази из станице испред блок кућице и том приликом возном особљу даје сигнални знак 85: „Напред“;
- по наређењу надзорника скретничара, у равни улазног сигнала даје сигнални знак 85: „Напред“ или спроводи воз у станицу;
- врши проверу слободности колосека и међика о чему обавештава надзорног скретничара;
- приликом рада маневарског састава даје и преноси потребне сигналне знаке;
- врши редован преглед скретница пре пријема и једном у току службе;
- води рачуна да су скретнице постављене у редован положај, а ако је одређени колосек заузет скретнице поставља према слободном колосеку;
- чисти скретнице на свом скретничком подручју;
- по наређењу шефа станице или отправника возова чисти скретнице од снега и леда у периоду зимске експлоатације;
- чим на једноколосечној прузи чује сигналне знаке за објављивање вожње за два воза из супротних смерова одмах предузима мере за заустављање возова;
- по наређењу шефа станице уклања растиње на станичном подручју;
- у складу са календаром осветљавања врши осветљавање скретничких ликова;
- води рачуна о уредности и чистоћи службених просторија;
- обавља и друге послове по налогу отправника возова, односно надзорног скретничара.

Ако је скретничар одређен да врши и дужности чувара путног прелаза, онда за њега важе и одредбе прописане чланом 12. овог упутства.

Дужности одјавничара

Члан 11.

Одјавничар (отправник возова који обавља послове одјавничара) регулише саобраћај узастопних возова на пругама, односно на деловима пруга на којима се саобраћај возова регулише у одјавном размаку. Ако је наредни просторни одсек слободан одјавничар поставља просторни сигнал да показује сигнални знак за дозвољену вожњу и даје одјаву претходном службеном месту када воз цео прође поред просторног сигнала одјавнице.

Одјавничар начелно обавља следеће дужности:

- регулише саобраћај узастопних возова на начин наведен ставом 1. овог члана;
- ако на возу који је прошао просторни сигнал нема завршног сигнала, не даје одјаву претходном службеном месту док се не утврди да није дошло до раскупућа воза; о недостатку завршног сигнала на возу обавештава обе суседне станице и сва поседнута службена места на прузи (одјавнице, путне прелазе) између суседних станица;
- о квару просторног сигнала обавештава претходну станицу у смеру кретања воза, а до његовог оспособљавања потребне сигналне знаке даје ручним сигналним средствима;
- ако је воз прошао просторни сигнал који је показивао сигнални знак за забрањену вожњу и зауставио се на удаљености мањој од 50 m иза просторног сигнала, не даје одјаву за овај воз док не добије одјаву за претходни и док воз који је стао не настави вожњу;
- ако је воз прошао просторни сигнал који је показивао сигнални знак за дозвољену вожњу и зауставио се тако да између краја воза и просторног сигнала нема више од 50 m, одмах поставља просторни сигнал да показује сигнални знак за забрањену вожњу и не даје одјаву за овај воз;
- не рукује просторним сигналом при кретању возова и локомотива неправилним колосеком двокосечне пруге који саобраћају до извесног места на отвореној прузи, при кретању локомотиве потискивалице која се по неправилном колосеку враћа у станицу, и при кретању возова који се са отворене пруге враћају у станицу; у наведеним случајевима одјавничар возно особљу даје ручни сигнални знак: „Напред“;
- ако се воз зауставио на отвореној прузи јавља претходном службеном месту знаком будилника од пет кратких звоњења и телефонским извештајем: „Не, пруга заузета (презиме одјавничара)“;
- дочекује возове испред своје службене просторије да га возно особље може уочити, да може посматрати воз и да чује евентуални позив телефонског будилника.

Ако је одјавничар одређен да врши и дужности чувара путног прелаза, онда за њега важе и одредбе прописане чланом 12. овог упутства.

Дужности чувара путног прелаза

Члан 12.

Чувар путног прелаза спушта браник на путном прелазу најкасније на 5 минута пре проласка воза или пружног возила, без обзира на који начин се рукује браницама: тастерски (електричним путем из кућице чувара), на потег или на лицу места.

Ако електрично сигнално звоно не ради, а споразумевање са суседним службеним местима није могуће, чувар затвара бранике на 5 минута пре редовног проласка воза. У оваквом случају чувар је одговоран за безбедан саобраћај на путном прелазу. Уколико воз не прође до времена редовног проласка, а споразумевање није могуће, при чему теренске и временске прилике омогућавају да чувар сигурно уочи воз на таквој удаљености да се заустављена друмска возила могу безбедно пропустити да пређу преко прелаза, чувар ће повремено пропуштати друмска возила, а кад уочи воз одмах зауставити друмска возила и спустити бранике. За све време док електрично сигнално звоно не ради када је споразумевање немогуће, чувар прелаза непрекидно послушкује локомотивске сигналне знаке како би благовремено спустио бранике.

Чувар прелаза чији су браници у квару, у одређено време пре проласка сваког воза зауставља друмски саобраћај. Светлосни путни сигнали се у овом случају покривају пошто због квара не могу сигнализирати забрањену вожњу друмским возилима. У складу са одредбама члана 195. Саобраћајног правилника чувар зауставља друмска возила, бициклисте и пешаке дању подигнутом руком са дланом усмереним према долазећим возилима, бициклистима и пешацима, а ноћу махањем ручном сигналном светиљком са црвеном светлошћу усправно на уздужну осу пута.

Ако се путни прелаз чији су уређаји у квару у односу на смер кретања воза налази иза чуварнице, а чувар не може стићи до прелаза пре воза, нити је о квару уређаја могао обавестити станицу пре него што је отпремила воз, зауставља воз код чуварнице и обавештава машиновођу да саобраћај на путном прелазу није обезбеђен и да воз заустави испред путног прелаза.

На исти начин чувар путног прелаза поступа и у случају када није обавештен о проласку воза или пружног возила или је воз отпремљен пре времена, због чега није могао благовремено спустити бранике.

Ако се путни прелаз чији су уређаји у квару у односу на смер кретања воза налази испред чуварнице, а чувар не може стићи до прелаза пре проласка воза, телефоном тражи од првог службеног места пре путног прелаз да заустави воз и обавести машиновођу да саобраћај на путном прелазу није обезбеђен и да воз заустави испред путног прелаз. Службено место обавештава возно особље општим налогом, а остала службена места усмено телефоном.

У случају да браник на путном прелазу којим се рукује није у функцији, о квару браника чувар одмах обавештава отправнике возова суседних станица. Отправник возова надзорне станице квар браника на путном прелазу пријављује надлежној служби одржавања.

У случају да браник којим се рукује на потег постане неисправан, док се не оспособи, чувар лично обезбеђује саобраћај на путном прелазу.

Када је станица примила обавештење да је браник на путном прелазу неисправан, а путни прелаз у време проласка воза:

- није поседнут чуварем, отправник возова обавештава возно особље општим налогом о километарском положају путног прелаза, да је браник у квару и да се воз мора зауставити испред путног прелаза,

- је поседнут чуварем, отправник возова обавештава возно особље општим налогом о километарском положају путног прелаза, да је браник у квару и да је путни прелаз поседнут чуварем који врши обезбеђење саобраћаја, те се воз не зауставља испред путног прелаза.

Чувар путног прелаза:

- чим на једноколосечној прузи чује сигналне знаке за објављивање вожње за два воза из супротних смерова одмах предузима мере за заустављање возова;
- осматра воз који пролази поред њега и уколико уочи неправилности које могу да угрозе безбедност саобраћаја, ако воз није могао бити заустављен ручним сигналним знацима, одмах даје сигнални знак 3: „Опасност” (ако има могућности, тј. ако је чуварница опремљена индукторским телефоном) и обавештава обе суседне станице;
- осматра воз који пролази поред њега и уколико уочи недостатак завршног сигнала о томе одмах обавештава обе суседне станице и сва службена места на међустаничном растојању;
- лом браника пријављује отправнику возова ради покретања противправне радње од стране шефа надзорне станице;
- одговоран је да простор између главне и контра шине буде чист;
- у складу са календаром осветљавања врши осветљавање браника;
- води рачуна о уредности и чистоћи службених просторија;
- води прописане саобраћајне евиденције;
- обавља и друге послове по налогу непосредног руководиоца.

Када чувар путног прелаза чује два сигнална знака за објављивање вожње возова из супротних смерова по истом колосеку, мора претпоставити да та два воза долазе у сусрет један другом, одмах обуставља саобраћај на путном прелазу (спушта бранике), ако је у могућности даје сигнални знак 3: „Опасност” и у оба смера поред колосека поставља зауставни сигнални котур и праскалице, тј. даје сигналне знаке 96а и 96в: „Стој”. Сигналне знаке 96а и 96в прво поставља у смеру одакле се прво чуо сигнални знак за објављивање вожње воза, тј. одакле се прво очекује наилазак воза, а потом и у супротном смеру. У случају хитности када се сигнални знаци 96а и 96в не могу поставити, чувар путног прелаза на једној страни поставља ове сигналне знаке, док на другој трчи у сусрет долазећем возу уз давање сигналног знака 96б: „Стој” све док се наилазећи воз (маневарски састав, пружно возило) не заустави.

Када чувар путног прелаза чује сигнални знак 3: „Опасност” одмах обуставља саобраћај на путном прелазу, а потом се информише о разлогу давања овог сигналног знака како би се обавестио које мере хитно треба предузети да би се настала опасност отклонила.

Ако је обавештен о одбегнућу кола чувар одмах обуставља друмски саобраћај и спушта бранике на путном прелазу.

Чувар путног прелаза редовно сачекује воз испред чуварнице, а на путном прелазу само ако лично обезбеђује саобраћај на њему.

Чувар путног прелаза мора на видном месту у чуварници имати истакнут извод из реда вожње. Путни прелази са интензивним железничким и slabим друмским саобраћајем редовно могу бити са спуштеним браницима. Чувар путног прелаза за поједине случајеве преласка друмских возила од отправника возова надзорне станице тражи дозволу за подизање браника. Тек по добијеној дозволи од стране отправника возова чувар подиже бранике за пролаз друмских возила.

Дужности чувара пруге

Члан 13.

Дужност чувара пруге је да опходњом пруге прегледа она места на којима би саобраћај возова могао бити изложен некој опасности. Чувар пруге при наиласку воза заузима такво место поред пруге да га возно особље може лако уочити и да он може посматрати пролазећи воз како би видео евентуалне недостатке на возу. Чувар пруге начелно обавља следеће дужности:

- обилази додељени део пруге како би се уверио да је пруга исправна и да не постоје препреке за кретање воза;
- у складу са одредбама члана 196. Правилника о врстама сигнала, сигналних ознака и ознака на прузи штити она места на прузи која су у ма ком погледу опасна за вожњу;
- о свим неправилностима на прузи које могу угрозити вожњу одмах обавештава отправнике возова суседних станица, сва службена места између станица и остало пружно особље;
- од отправника возова се обавештава о променама у саобраћају возова пре почетка опходње у полазној станици опходње; у договору са отправником возова у одређено време му се јавља путем телефона и прима извештај о променама у саобраћају;
- ако је даља вожња воза угрожена возном особљу даје прописане сигналне знаке;
- при проласку воза пази на чеони и завршни сигнал на возу и на сигналне знаке које даје возопратно особље и у случају неправилности предузима одговарајуће мере за обезбеђење саобраћаја;
- чим добије обавештење или примети одбегнуће возила одмах предузима мере за њихово заустављање након чега о одбегнућу возила обавештава отправнике возова суседних станица, сва службена места између станица и остало пружно особље; ако се возила зауставе на отвореној прузи одмах врше њихово застићивање;
- чим на било који начин добије наређење да се сви возови зауставе, предузима мере за њихово заустављање;
- чим на једноколосечној прузи чује сигналне знаке за објављивање вожње за два воза из супротних смерова одмах предузима мере за заустављање возова, постављајући у оба смера сигнални знак 96а: „Стој” и праскалице, о чему обавештава обе суседне станице.

Чувар пруге је дужан да извршава сва наређења добијена од отправника возова/ТК диспечера и од возног особља која се тичу стварања услова за безбедан саобраћај возова и пружних возила на прузи.

Дужности вође пружног возила

Члан 14.

Вођа пружног возила је радник управљача инфраструктуре дужан да извршава сва наређења добијена од отправника возова/ТК диспечера у циљу стварања услова за кретање пружних возила на прузи које не сме да ремети безбедност и редовитост саобраћаја возова.

Дужности вође пружног возила може обављати радник који је у складу са одредбама Правилника о стручној спремности, стручном оспособљавању и стручном испиту за радна места железничких радника („Службени гласник РС”, број 66/22) код управљача инфраструктуре положио стучни испит за једно од следећих занимања: чувар пруге, вођа пружних радова, возач моторног пружног возила, техничар на одржавању пруге, руковалац машина за пружне радове, електромеханичар на одржавању СС или ТТ уређаја, електромеханичар на одржавању стабилних постројења електричне вуче, руковалац маневре, надзорни скретничар, отправник возова и инжењер саобраћајне, грађевинске или електротехничке делатности.

Вођа пружног возила начелно обавља следеће дужности:

- уверава се у исправност и употребљивост возила, да је товар правилно утоварен и распоређен, да је прописно извршено квачење возила, да су лица која се превозе безбедно смештена;
- пре увођења пружног возила у саобраћај обавештава отправника возова, односно овлашћеног станичног радника, а у непосредним ТК-станицама надлежног ТК-диспечера да ли пружно возило испуњава или не испуњава техничке услове за саобраћај на пругама опремљеним сугнално-сигурносним уређајима (АПБ, МЗ или ТК);
- за сваку намеравану вожњу пружног возила у станици или на отвореној прузи, претходно тражи одобрење од отправника возова, а на ТК-пругама од ТК-диспечера;
- за отпочињање вожње са отворене пруге тражи допуштење од отправника возова позадњег службеног места у односу на смер кретања у присуству отправника возова наредног службеног места, а на ТК-пругама од ТК-диспечера;
- обавештава отправнике возова обе суседне станице, а на ТК-пругама ТК-диспечера о скидању возила са отворене пруге;
- пре отпреме пружног возила из поседнутог службеног места лично преузима пропусницу од отправника возова, односно од овлашћеног станичног радника на ТК-прузи;
- при поласку пружног возила са отворене пруге или из непосредне ТК-станице сам попуњава пропусницу на основу наређења отправника возова позадње станице, односно ТК-диспечера;
- за пружна возила која отпочињу вожњу са отворене пруге стара се да је снабдевен довољним бројем пропусница;
- за пружно возило које не саобраћа као воз обезбеђује саобраћај преко необезбеђених путних прелаза;
- при кретању пружног возила које не саобраћа као воз одговоран је да до времена назначеног у прописници изврши уклањање пружног возила са пруге или за приспеће пружног возила у станицу, те мора бити снабдевен часовником и књижицом важећег реда вожње;
- одговоран је за безбедност возила и лица која се превозе;
- по извршеној вожњи предаје пропусницу свом надлежном руководиоцу;
- контролише да ли су на пружном возилу истакнути сигнални знаци дефинисани одредбама члана 157. Правилника о врстама сигнала, сигналних ознака и ознака на прузи („Службени гласник РС”, број 51/20);
- у складу са одредбама Прилога 2 тачка 19. Правилника о врстама сигнала, сигналних ознака и ознака на прузи мора бити снабдевен прописаним сигналним средствима.

Приколице које вуче моторно пружно возило могу се постављати на отвореној прузи, под следећим условима:

- да је за задржавање на отвореној прузи ради утовара/истовара материјала добијена сагласност отправника возова и да је то уписано у пропусницу;
- да се утовар или истовар врши само по дану у условима добре видљивости;
- да растојање између погонског возила и последње приколице не буде веће од 400 m;
- да је вођа пружног возила удаљен од последње приколице на даљини на којој је омогућена потпуна видљивост и споразумевање;
- да су приколице обезбеђене од самопокретања и под непрекидним надзором радника;
- да се приколице покрећу брзином не већом од човечијег хода;
- да је приколица која се налази на најнижој тачки додатно осигурана ручним папучама;
- да погонско возило стоји на најнижој тачки пруге.

Дужности возача пружног возила

Члан 15.

Дужности возача пружног возила може обављати радник управљача инфраструктуре који је у складу са одредбама Прилога 2 тачка 15) Правилника о стручној спремности, стручном оспособљавању и стручном испиту за радна места железничких радника, обавио припрему и рад под надзором и положио стучни испит за занимање возача пружног возила.

Возач пружног возила начелно обавља следеће дужности:

- управља моторним пружним возилом у циљу обављања послова на надзору и одржавању јавне железничке инфраструктуре;
- у станицама које нису опремљене релејним или електронским сигнално-сигурносним уређајем при уласку и изласку пружног возила осматра положај скретница у путу вожње воза, а у станицама које су осигуране овим уређајима осматра сигналне знаке главних сигнала;
- при кретању пружног возила води рачуна о поштовању прописаних сигналних и саобраћајних прописа;
- при кретању пружног возила даје сигнални знак „Пази” испред путног прелаза, кривине, усека, пре уласка и изласка из тунела и код приближавања станици;
- врши преглед и проверу исправности и намирености горивом моторног пружног возила;
- уочава недостатке на возилу и предузима мере за њихово отклањање;
- обезбеђује пружно возило од самопкретања и одбегнућа;
- врши проверу опремљености сигналним средствима, ручним папучама, противпожарним апаратима, алатом, прибором прве помоћи и потрошним материјалом;
- проверава исправност уређаја за управљање - контролера, инструмената, заштитних уређаја и остале опреме;
- врши преглед и пробу кочница;
- стара се да су на пружном возилу истакнути прописани сигнални знаци у складу са одредбама члана 157. Правилника о врстама сигнала, сигналних ознака и ознака на прузи
- када се моторно пружно возило уводи у саобраћај као воз од отправника возова полазне станице преузима и води путни лист (С-2);
- у случају да пружном возилу није додељен вођа, врши све дужности вође пружног возила прописане чланом 14. овог упутства.

Дужности машиновође при превозу службених возова управљача инфраструктуре

Члан 16.

Одредбама члана 34. став 2. Саобраћајног правилника дефинисани су службени возови управљача инфраструктуре, док је одредбама члана 35. дефинисана њихова намена. Управљање службеним возовима управљача инфраструктуре врше запослени код управљача који су, у складу са одредбама Прилога 2 тачка 8) Правилника о стручној спреми, стручном оспособљавању и стручном испиту за радна места железничких радника, обавили припрему и рад под надзором и положили стручни испит за занимање машиновође дизел вучних возила.

Машиновођа дизел вучних возила начелно обавља следеће дужности:

- при пријему вучног возила врши визуелан преглед вучног возила и прегледа стање трчећег строја, огибљења, кочионе опреме, вучно-одбојних уређаја, мазајућих места која се контролишу споља и оштећење оплате возила;
- у управљачници испитује рад ауто стоп уређаја, будника, РДВ-а, осветљења, сирене, кочника, брзиномерног уређаја, брисача стакла и врши пробу вучног возила у месту;
- контролише исправност пломби на брзиномерном уређају;
- у случају немогућности отклањања уочених недостатака на вучном возилу који утичу на безбедно кретање вучног возила оглашава га неисправним, прати га и предаје овлашћеној радионици;
- врши проверу опремљености сигналним средствима, ручним папучама, противпожарним апаратима, алатом, прибором прве помоћи и потрошним материјалом;
- проверава исправност уређаја за управљање - контролера, инструмената, заштитних уређаја и остале опреме према типу и врсти вучног возила;
- врши преглед и пробу кочница;
- прегледа књигу оправки да би се упознао са стањем возила;
- врши преглед и проверу исправности и намирености горивом вучног возила;
- врши непрекидан надзор нам вучним возилом чији су мотори у раду;
- од отправника возова полазне станице преузима и води путни лист;
- управља дизел вучним возилом у циљу обављања превоза за потребе управљача инфраструктуре;
- у станицама које нису опремљене релејним или електронским сигнално-сигурносним уређајем при уласку и изласку воза осматра положај скретница у путу вожње воза, а у станицама које су осигуране овим уређајима осматра сигналне знаке главних сигнала;
- при кретању воза води рачуна о поштовању важећих сигналних и саобраћајних прописа;
- обезбеђује вучно возило и воз од самопкретања;
- врши чишћење управљачнице и ветробрана;
- стара се да су на вучном возилу када саобраћа само, односно на возу истакнути прописани сигнални знаци у складу са одредбама члана 144. Правилника о врстама сигнала, сигналних ознака и ознака на прузи.

Распоред службе, предаја и пријем службе

Члан 17.

Распоред службе одређује руководиоца односне организационе јединице (станице, одељења, службе, одсека).

Распоред службе за подређена службена места на прузи одређује шеф надзорне станице. У складу са одредбама члана 63. став 2. Закона о безбедности у железничком саобраћају стручно усавршавање и проверу стручне оспособљености железничких радника изводи послодавац, те се у распореду службе за све железничке раднике мора предвидети и време за редовно стручно поучавање.

Распоредом службе надлежни руководиоца односне организационе јединице (станице, одељења, службе, одсека) одређује датум најкаснијег одласка на лекарски преглед у складу са одредбама Правилника о здравственим условима које морају испуњавати железнички радници („Службени гласник РС”, број 24/17).

Служба се мора вршити по распореду и свако самовољно мењање распореда је забрањено. Међусобна промена распореда службе дозвољена је само по одобрењу надлежног руководиоца.

Сваки радник мора доћи у службу у предвиђено време, здравствено способан, одморан и без конзумирања алкохола или опојних супстанци. За време обављања службе забрањено је спавати без обзира на трајање ефективног рада, конзумирање алкохола и/или опојних супстанци.

Предаја и пријем службе може се вршити усмено, усмено и писмено или само писмено.

Усмена, односно усмена и писмена предаја и пријем службе врши се да би се радник који прима службу упознао о свим почетим а незавршеним пословима, о предстојећим задацима, о сметњама и кваровима на станичним постројењима и уређајима.

Усмена и писмена предаја и пријем службе обавезно се врши на радним местима:

- отправника возова и ТК-диспечера,
- овлашћеног станичног радника у поседнутим ТК-станицама,
- одјавничара,
- надзорног скретничара и скретничара,
- скретничара-блокара,
- руковоаца маневре,
- чувара путног прелаза.

Шеф станице може одредити и друга радна места на којима се пријем и предаја службе врши усмено и писмено. На свим осталим радним местима пријем и предаја службе врши се само усмено.

Писмена предаја и пријем службе дозвољава се само у случајевима када се служба прекида.

Време и начин предаје и пријема службе на радним местима прописује се пословним редом станице, односно пословником о раду односне организационе јединице.

Предаја и пријем службе отправника возова и ТК-диспечера, руковоаца маневре, надзорног скретничара, скретничара и скретничара-блокара у радно време шефа станице врши се у његовом присуству, а ван радног времена у присуству радника организационе јединице кога он одреди.

Шефови организационих јединица који врше надзорну службу без заменика или помоћника, односно другог надзорног радника за саобраћајну службу, не присуствују примопредаји службе у дане свог недељног одмора (суботом и недељом), као и у дане републичких и државних празника. У овом случају, примопредаји службе присуствује радник на кога је ову обавезу пренео шеф организационе јединице (отправник возова, односно ТК-диспечер који прима службу), што се прописује пословним редом станице, односно пословником о раду односне организационе јединице. Присутност примопредаји службе потврђује се потписом у књизи примопредаје.

У организационим јединицама са замеником/помоћником предвидети такав распоред рада да у дане недељног одмора, републичких и државних празника, примопредаји службе присуствује радник који врши надзорну службу.

У ванредним приликама (јак саобраћај, саобраћајне сметње, високе снежне падавине, поремећај у саобраћају возова и сл.) руководиоца јединице мора бити повремено присутан и ван његовог радног времена.

Руководилац јединице, односно запослени који присуствује примопредаји службе дужан је да пре пријема службе провери способност радника за вршење службе и да ли су радници упознати са ситуацијом у станици, како би се служба могла несметано и без застоја обављати. Начин проверавања здравствене способности радника пре ступања на рад прописан је одредбама Правилника о здравственим условима које морају испуњавати железнички радници и Правилника о поступку за проверавање психичке и физичке способности железничких радника пре њиховог ступања на рад и у току рада („Службени лист СРЈ”, број 3/00).

Предаји и пријему службе присуствују радници који предају и који примају службу. Радници који предају службу дужни су да поднесу руководиоцу јединице и радницима који примају службу извештај о извршеним и неизвршеним задацима у току протекле смене, као и мерама које треба предузети у даљем раду при извршењу неизвршених задатака. Уколико радници који предају службу не могу да напусте радна места у време предаје и пријема службе радници који примају службу дужни су да пре пријема утврде стварно стање на лицу места и о томе поднесу извештај шефу станице. Детаљније подношење извештаја при предаји службе врше отправници возова, са којима је шеф станице дужан да изврши кратку анализу извршеног рада и да им укаже на евентуалне грешке и пропусти, као и да постави задатке за неизвршене или нове послове које треба извршити у току наредног радног периода.

У ранжирним и распоредним станицама, као и у станицама са интензивнијим саобраћајем, отправници возова су дужни да у службу дођу благовремено како би могли, пре времена одређеног за пријем службе, да се упознају са ситуацијом у станици, стањем брута за отпрему и његовим приоритетом, кретањем возова и слично. Ово се односи и на станице где службу отправника возова у једној смени врше два или више отправника возова.

Отправници возова су обавезни да дођу 15 минута пре времена одређеног за пријем службе у станицама: Суботица, Суботица Теретна, Нови Сад Ранжирна, Рума, Шид, Шабац, Брасина, Панчево Главна, Београд Центар, Пожега, Радицац, Смедерево, Мала Крсна, Краљево, Ниш, Ниш Ранжирна, Београд Ранжирна, Лапово, Лапово Ранжирна, Црвени Крст, Димитровград и Богојево.

У ТК-центрима Београд Центар, Београд Ранжирна, Пожега и Ниш (као и Нови Сад кад се овај ТК-центар пусти у рад) ТК-диспечери су такође обавезни да дођу 15 минута пре времена одређеног за пријем службе.

Време предаје и пријема службе, ако је могуће, врши се у времену када у станици и на путу за станицу нема возова. Ако се у време предаје и пријема службе у станици налази воз који треба отпремити у времену од 15 минута после предаје службе, воз је дужан да отпреми отправник возова који предаје службу. Предаја службе уписује се у саобраћајни дневник, односно телеграфско-телефонски дневник ТК-диспечера, који се води на односном радном месту и то непосредно испод података који су последњи уписани пре смене, уколико у тој организационој јединици, на том радном месту, није одређена посебна књига за уписивање предаје службе.

У циљу лакшег вршења контроле рада и примене прописа од стране шефова станица и других контролних органа, у распоредним и ранжирним станицама и станицама са већим обимом рада одређује се да се дневници и бележници на радном месту отправника возова, воде по сменама (дневној и ноћној) у станицама:

Суботица, Сомбор, Богојево, Нови Сад, Нови Сад Ранжирна, Рума, Шид, Шабац, Брасина, Београд Центар, Београд Ранжирна, Раковица, Ресник, Панчево Главна, Вршац, Зрењанин, Сента, Кикинда, Смедерево, Радицац, Мала Крсна, Пожаревац, Велика Плана, Зајечар, Бор Теретна, Мајданпек, Прахово Пристаниште, Вреоци, Пожега, Пријепоље Теретна, Лапово, Лапово Ранжирна, Сталаћ, Краљево, Ниш, Ниш Ранжирна, Црвени Крст и Димитровград.

У свим осталим станицама дневници и бележници на радном месту отправника возова се не мењају док се не попуне.

У дневницима и бележницама које се воде на односном радном месту, испод података који су последњи уписани става се на левој страни реч „Предао”, а на десној „Примио”, уз потпис и назначење времена (сат и минут) када радници предају, односно примају службу. Отправници возова који предају и примају службу потписују се и у саобраћајном дневнику када се води посебна књига за предају и пријем службе отправника возова.

Радници који врше послове за које нису предвиђене посебне радне просторије (руководилац маневре, маневристи и сл.), предају службу уписују у за то одређену посебну књигу, која стоји на најподеснијем месту које одреди шеф станице.

Писмену предају и пријем службе, било да се уписује у редован дневник или посебну књигу, потписује радник који службу предаје (с леве стране) и радник који службу прима (с десне стране), уз назнаку времена (сат и минут). Ако на једном радном месту службу у једној смени врши више радника, онда предају и пријем службе потписују сви радници који службу предају односно примају. Радник који предаје службу не сме да напусти радно место док му радник који прима службу не потврди усмено да је разумео целу ситуацију и док не стави свој потпис на одређено место.

Начин предаје и пријема службе у службеним местима и на радним местима где између предаје и пријема службе постоји прекид службе, а предаја и пријем службе врши се само писмено, прописује се пословним редом станице. Писмену предају и пријем службе оверава својим потписом шеф станице.

Предају и пријем службе у подређеним службеним местима, као и радним местима где се предаја и пријем службе не врши у присуству шефа станице, шеф станице односно његов помоћник оверава и контролише рад у њима приликом редовног обиласка ових службених, односно радних места.

Предаја службе на појединим радним местима

Члан 18.

Предаја службе на радном месту отправника возова у начелу треба да садржи:

- 1) датум и време предаје и пријема службе;
- 2) податке о уведеним и отказаним возовима, о отпреми возова пре времена, о закашњењу возова који су до времена предаје требали да приспеју или који се неће отпремити, о утврђеним састајањима, датим допуштењима и непримљеним одјавама, као и објављења закашњења возова;
- 3) да ли је извршено обавештавање службених места на прузи и станичног и пружног особља о уведеним и отказаним возовима;
- 4) који возови чекају на отпрему и припели возови који нису расформирани;
- 5) саобраћај пружних возила и да ли је заинтересовано особље о томе обавештено;
- 6) стање главних колосека у станици (слободни или заузети), за заузете колосеке навести још и чиме су заузети; стање осталих колосека навести само уколико је то прописано у пословном реду станице;
- 7) нарочите пошиљке, РИД материје, кола са дугачким предметима, кола товарена живим животињама и сл;
- 8) предаја кључева закључаних скретница, курбле за ручно постављање скретнице, кључеве за растављаче КМ, мотке за уземљење и остале опреме;
- 9) затвор пруге и колосека;

- 10) место извођења радова на прузи;
- 11) одступања од редовног стања напона у возним водовима;
- 12) лагане вожње и друга наређења која се односе на смањење брзине или заустављање возова на одређеном месту;
- 13) прекид рада у станицама, укрсницама, саобраћајним отпремништвима и одјавницама;
- 14) стање СС и ТТ постројења и шта је предузето у случају насталог квара или сметње;
- 15) стање последњих бројева на бројачима тастера на командном столу електрорелејних уређаја и стање пломби код сигнално-сигурносних уређаја;
- 16) настале промене у распореду службе станичног особља;
- 17) предаја збирке прописа, евиденција, пословног реда станице, сигналних средстава;
- 18) предаја свих примљених а неизвршених писмених и усмених наређења која се у току следеће или наредних смена имају извршити;
- 19) стање маневарског особља управљача;
- 20) предаја кључева од апотеке за пружање помоћи;
- 21) сва друга обавештења која су потребна за правилно и несметано обављање службе у наредној смени.

Начелни садржај предаје службе на радном месту ТК-диспечера дефинисан је одредбама члана 13. тачка 5. Упутства о организацији и раду оперативне службе на подручју „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. („Службени гласник ЖС”, бр.21/17, 21/18 и 37/18).

Предаја службе на радном месту одјавничара треба да садржи:

- 1) датум и време предаје и пријема службе;
- 2) стање у саобраћају возова (уведени, отказани, у закашњењу, на путу, отпремљени пре времена);
- 3) није примљена одјава за воз;
- 4) вожња пружних возила на прузи;
- 5) место извођења радова на прузи;
- 6) затвор пруге/колосека и стање напона у возном воду;
- 7) стање СС уређаја и телефонских веза;
- 8) прекид службе у суседним станицама или одјавницама;
- 9) стање пружних и преносних сигналних средстава и материјала за чишћење и осветљавање;
- 10) остали подаци који су од утицаја за несметан наставак рада.

Предаја службе на радном месту руковоаца маневре треба да садржи:

- 1) датум и време предаје и пријема службе;
- 2) стање саобраћаја возова (уведени, отказани, у закашњењу);
- 3) стање свих колосека свог маневарског рејона (слободни или заузети);
- 4) затвори колосека или лагане вожње на том маневарском рејону;
- 5) стање брута у станици за отпрему: бруто по ранжирним рејонима и колосецима, на манипулативним и индустријским колосецима;
- 6) возови који чекају на отпрему, приспели а нерасформирани возови, возове које треба састављати а који у претходној смени нису састављени;
- 7) одступање од редовног стања напона у возним водовима, посебно на манипулативним колосецима;
- 8) измена у распореду службе маневарског особља;
- 9) неизвршени распоред маневре;
- 10) стање сталних маневарских сигнала и средстава за успоравање брзине односно заустављање возила при маневрисању (колосечне кочнице, папуче, песак, мазиво);
- 11) остали подаци који су од утицаја за наставак несметаног рада.

Предаја службе на радном месту скретничког особља треба да садржи:

- 1) датум и време предаје и пријема службе;
- 2) стање саобраћаја возова (уведени, отказани, у закашњењу, у станици и на путу за станицу, одређена и премештена укрштавања која још нису извршена и возови са превременом отпремом), као и пружних возила у саобраћају;
- 3) бројеви возова за које је обезбеђен пут вожње, уколико су пословним редом станице дозвољени пријем и отпрема у то време;
- 4) стање колосека (слободни или заузети и чиме су заузети), бројеви возова који чекају на отпрему;
- 5) стање скретница, брава, исклизница, колобрана (исправност, чистоћа, подмазивање);
- 6) кључеви закључаних скретница и где се налазе;
- 7) затвор пруге и колосека;
- 8) стање сигнално-сигурносних уређаја и телефонских веза;
- 9) одступање од редовног стања напона у возним водовима;
- 10) стање алата и материјала за чишћење, подмазивање и осветљавање;
- 11) стање ручних и преносних сигналних средстава;
- 12) стање средстава и материјала за заустављање и осигурање возила од одбегнућа при маневри (папуче, подмета-чи, клинови, песак, мазиво и др.);

- 13) стање браника на путним прелазима;
- 14) остали подаци који су од утицаја за несметан наставак рада.

Предаја службе на радном месту чувара путног прелаза треба да садржи:

- 1) датум и време предаје и пријема службе;
- 2) подаци о уведеним ванредним и отказаним возовима, о отпреми возова пре времена, о закашњењу возова који су до времена предаје требали да пођу из суседних станица;
- 3) затвор пруге;
- 4) саобраћај пружних возила;
- 5) стање браника и осталих уређаја на путном прелазу;
- 6) стање телефонских и звоновних уређаја;
- 7) сигнална средства: ручни сигнали, преносни сигнали пружног особља, праскалице;
- 8) други подаци који су важни за несметано настављање службе.

Начин и време предаје и пријема службе у укрсницама, распутницама и отпремништвима регулише се одредбама пословног реда односног службеног места.

О извршеној предаји и пријему службе радници подређеног службеног места дужни су да обавесте отправника возова надзорне станице.

Надзорна служба

Члан 19.

У свакој организационој јединици (станица, оперативном одељењу које у свом саставу има ТК-центар) мора се организовати надзорна служба над радом целокупног особља, са сврхом контроле извршења рада и правилне примене прописа на свим радним местима. Надзорна служба организује се и у подређеним службеним местима која су под надзором станице.

Надзорну службу обавља шеф организационе јединице. Он је руководилац јединице која му је поверена и одговоран је за њено целокупно пословање. Шеф организационе јединице организује рад (у станица, одељењу), брине се о извршењу успостављене организације рада и контролише правилну примену саобраћајно-техничких прописа, а нарочито оних који се односе на безбедно, уредно и економично обављање саобраћајне службе.

Шеф организационе јединице је дужан да сваког радног дана обиђе сва радна места, при чему мора нарочиту пажњу обратити на рад оних радника чији је посао везан за безбедност и уредност саобраћаја, као што су: отправник возова, ТК-диспечер, надзорни скретничар, скретничар, скретничар-блокар, чувар путног прелаза, руковаоц маневре и маневриста. Поред тога мора прегледати и све уређаје и скретничка постројења у погледу употребљивости и чистоће, стање бројача употребљених команди (тастера) и пломби и утврдити оправданост њихове употребе.

Шеф организационе јединице обавља контролу рада и увидом у саобраћајне дневнике, бележнике и остале евиденције, обрађујући пажњу на одступања која се јављају и на остале недостатке. Преглед рада по радним местима на основу дневника шеф станице врши сваког радног дана за протекли период, а детаљну анализу рада једном седмично, сравњавањем саобраћајног дневника са осталим дневницима и бележницима. Ако није могуће вршити преглед, а да се тиме не омета рад радника, према обиму рада за поједине станице и радна места одређено је да се дневници и бележници воде по сменама.

Шеф станице који врши и дужност отправника возова (који дежура) врши кратку анализу за протекли радни период од своје претходне предаје до поновног пријема службе.

При обиласку радних места у станица и подређених радних места на прузи, поред прегледа извршеног рада, шеф станице треба обратити пажњу и на чистоћу просторија, уредно ношење службеног одела и на уредност радника.

Шеф станице обилази подређена службена места у приближно једнаким размацама најмање:

- четири пута месечно непосредно подређена службена места на ТК пругама;
- два пута месечно остала службена места на прузи.

Контролу рада на појединим радним местима шеф организационе јединице мора вршити и у току ноћи. Ноћне контроле врше шефови организационих јединица, односно радници којима је шеф пренео овлашћење за вршење ноћне контроле. Ноћне контроле врше се најмање једанпут седмично у времену од 00:00 до 05:00 часова.

Шеф станице који дежура као отправник возова не врши ноћну контролу.

Извршене ноћне контроле евидентирају се у дневник - бележник радног места код кога је извршена контрола, оловком у боји, чија се боја разликује од боје којом је дневник - бележник вођен, уз уписивање времена, датума и потписа извршиоца контроле. Све извршене ноћне контроле и обиласке подређених службених места, шеф станице евидентира у ручном бележнику, као својеврстан подсетник када је последњи пут извршио ноћну контролу или обилазак подређеног службеног места, како би планирао наредно извршење, односно обилазак. Радник на кога је шеф организационе јединице пренео овлашћење за вршење ноћне контроле, по извршеној ноћној контроли са утврђеним стањем упознаје шефа уписом у књигу ноћне контроле, која се у ову сврху мора формирати. Шеф организационе јединице у оваквим случајевима, као доказ да је упознат са стањем при извршеној ноћној контроли, ставља свој потпис на сваки извештај о извршеној ноћној контроли, у односној књизи.

Поједине дужности шефа организационе јединице из делокруга надзора (контрола правилне примене прописа на радним местима, обилазак радних места, ноћна контрола, присуство предаји и пријему службе особља и др.) могу се пренети на раднике запослене на другим радним местима систематизованим за потребе помагања шефу организационе јединице, као заменика или помоћника, надзорног радника за саобраћајну службу или на друге раднике који према стручним квалификацијама, здравственим условима и радном месту на коме се налазе, могу обављати те послове. Делокруг рада, дужности и одговорности сваког радника на радном месту на кога се преносе поједине дужности шефа организационе јединице прописују се пословним редом станице.

Редован преглед скретница и осталих станичних постројења

Члан 20.

Преглед скретница у погледу њихове техничке исправности и употребљивости врши служба за одржавање пруге, на начин и у време прописано одредбама члана 78. Правилника о техничким условима и одржавању горњег строја железничких пруга („Службени гласник РС”, бр. 39/16 и 74/16).

Сви прегледи скретница и укрштаја у службеним местима које врше радници службе одржавања, као и осталих постројења које врше радници одговарајуће техничке делатности, уносе се у саобраћајни дневник и уписују се нађени недостаци, са описом мера које треба предузети.

Када се преглед скретница врши мерилима од стране лица задуженог за горњи строј у радној јединици ЗОП или од стране руководиоца радне јединице ЗОП, онда таквом прегледу мора присуствовати и шеф станице или лице које он одреди. Визуелним прегледом скретница и укрштаја од стране особља службе одржавања, као и када шеф пружне деонице преглед врши мерилима, шеф станице не присуствује.

Станично особље је дужно да у току рада визуелним прегледом утврди да ли су скретнице, укрштаји и остала постројења исправни, употребљиви, чисти и подмазани.

Шеф станице преглед скретница врши у погледу њихове употребљивости, чистоће и подмазаности, а скретничко особље и у погледу њихове исправности. Станично особље је дужно да при сваком визуелном прегледу скретница утврди чистоћу и подмазаност скретница.

При визуелном прегледу скретница у погледу њихове употребљивости треба утврдити да:

- су сви скретнички делови исправни;
- се покретни делови лако покрећу и језичци равномерно леже на јастучићима;
- између језичка и главне шине и на срцу нема песка, шљунка, снега, леда или других предмета;
- се језичци потпуно приљубљују уз главне шине;
- на скретници постоји прописан и исправно причвршћен скретнички сигнал чији положај може да се мења истовремено са прекретањем језичака (ово не важи за скретнице без скретничких сигнала које су укључене у станични сигнално-сигурносни уређај).

Скретничар утврђује исправност скретница детаљним прегледом њених саставних делова, нарочито оних који су подложни удару, напрснућу, испадању, одвртању и сл.

При визуелном прегледу скретница станично особље не користи никакве инструменте и алате, него погледом и запажањима при руковању скретницама, при пролазу возова и возила преко скретница утврђује понашање и стање скретнице и делова.

Детаљније одредбе о прегледу скретница прописују са пословним редом станице.

Скретничко особље врши целокупни преглед свих скретница у току смене сваког дана (исправност, употребљивост, чистоћа, подмазаност).

Пословним редом станице може се прописати када скретнице и остала постројења уместо шефа станице, може прегледати други саобраћајни радник (заменик, помоћник, оперативни помоћник, отправник возова). Исто тако се одређује да ли је обавезан преглед у току смене викендом и празником, зависно од врсте постројења, обим рада или других посебних захтева.

Осим скретница и сигнално-сигурносних постројења који служе за обезбеђење путева вожње, за преглед осталих постројења могу се пословним редом станице одредити и други стручно оспособљени радници.

Налаз о извршеном прегледу шеф станице уноси у бележник фонограма радног места, а нађене неправилности и у свој ручни бележник. Шеф станице који врши дужност и отправника возова прегледа скретнице једанпут за време радне смене.

Отправник возова врши преглед скретница и спољних сигнално-сигурносних уређаја једном за време радне смене.

У непосредним:

- ТК-станицама преглед скретница врши шеф надзорне станице четири пута месечно (једанпут седмично) када обилази подређена службена места;
- станицама које се не налазе на прузи опремљеној уређајима телекоманде преглед скретница врши шеф надзорне станице два пута месечно када обилази подређена службена места (види одредбе члана 19. став 7. овог упутства).

У станицама у којима дужности отправника возова обављају два извршиоца (унутрашњи и спољњи), спољњи отправник возова једанпут у току смене мора извршити преглед скретница.

У станицама у којима службу редовно обавља један отправник возова његова дужност је да једанпут у току смене изврши преглед скретница.

Због удаљености појединих скретница од станичне зграде (канцеларије отправника возова) следећим станицама у којима редовно дежура један отправник возова, дају се олакшице по питању прегледа скретница, тако што ће уместо отправника возова у радно време шефа станице преглед скретница вршити шеф станице (помоћник или заменик ако га има), односно лице кога он одреди:

- скретнице бр. 1R, 2R, 3R и 4R на Распутници Ђуприја,
- скретницу бр. 1 на блоку 1 станице Сомбор.

У време када шеф станице не обавља службу (ноћу, у дане викенда и празника) преглед наведених скретница мора извршити дежурни отправник возова у погодном време (у слободним интервалима између возова).

У случају да се догоди да у смени уместо два, дежура један отправник возова и то само у радно време шефа станице (заменика, помоћника) дају се олакшице по питању прегледа скретница, тако да ће уместо отправника возова преглед скретница вршити шеф станице (заменик/помоћник ако га има), односно лице кога он одреди:

- скретнице на блоку 1 станице Пожега,
- скретница на блоку 2 станице Раковица,
- скретница на блоку 1 станице Ресник,
- скретнице бр. 1, 2, 27 и 28 станице Мала Крсна.

У време када шеф станице не обавља службу (ноћу, у дане викенда и празника) преглед наведених скретница у погодном време мора извршити дежурни отправник возова иако сам дежура у смени.

Радник који је извршио преглед скретница, о извршеном прегледу одмах обавештава дежурног отправника возова уписом у саобраћајни дневник: „У __ сати и __ минута извршен је преглед скретница и исте су способне за саобраћај, потпис”. Ова реченица се уписује испод последњег уписаног воза у првом слободном реду, а дежурни отправник возова прима на знање стање скретница стављајући свој потпис иза потписника ове реченице.

Уколико радник који врши преглед скретница уместо отправника возова уочи неки недостатак на скретницама који би угрозио безбедност саобраћаја, мора о томе одмах обавестити отправника возова и предузети све мере за очување безбедности саобраћаја. Утврђени недостатак се мора уписати у саобраћајни дневник.

У станицама без скретничког особља мора се одредити потребан број радника за чишћење и подмазивање скретница, што се прописује пословним редом станице.

При прегледу скретница истовремено се проверава и рад радника станице, њихова психофизичка способност за рад и стање на станичном простору:

- удаљеност предмета од колосека (профил);
- стање утоварно-истоварних капацитета (товране рампе, дизалице и др.);
- бројно стање, исправност и начин чувања средстава за заустављање и обезбеђење возила (ручне папуче, подметачи, исклизнице, колобрани, грудобрани);
- стање скретничких преносних (амбулантних) брава;
- исправност и начин деловања уређаја за осигурање саобраћаја на путним прелазима на станичном подручју;
- стање сталних, преносних и ручних сигналних средстава;
- друге провере које су од интереса за безбедност и уредност саобраћаја.

Надзорни скретничар и скретничар заједно прегледају скретнице два пута по дану и два пута по ноћи, и то при пријему службе и у времену одређеном пословним редом станице. У скретничкој просторији мора бити истакнут распоред службе скретничког особља, у коме је означено време прегледа скретница и станичних сигнално-сигурносних уређаја. У станици без надзорног скретничара, преглед скретница врши сам скретничар, односно скретничар-блокар. У станицама само са дневном службом, преглед се мора вршити три пута дневно: при пријему службе, једном у току рада и при свршетку службе. Ако се прекид службе врши више пута у току дана, преглед скретница обавља се пре почетка и пре свршетка сваког дела радног времена.

Као доказ да је извршен редован преглед свих скретница и уређаја који су под надзором скретничког радног места, шеф станице, отправник возова и други надзорни органи, у наредној слободној рубрици скретничког бележника, уписују време, дужност коју врше и свој потпис.

Извршени преглед скретница скретничко особље уписује у наредну слободну рубрику бележника на следећи начин: „У __ часова редован преглед скретница број __ извршио __ (потпис)”, а код већег броја скретница уписује се: „У __ часова редован преглед скретница од броја __ до броја __ извршио __ (потпис)”.

Шеф станице и отправник возова, приликом прегледа скретница морају прегледати бележник скретничара ради провере да ли надзорни скретничар и скретничар, односно скретничар-блокар врше редован преглед скретница.

У станицама у којима скретнице нису поседнуте скретничким особљем, редован преглед скретница се уписује у подесну књигу. Књиге (дневници, бележници) у које се уписује редован преглед скретница морају бити причвршћене за сто у скретничкој кућици или за то одређени сандучић дужим канапом чији су крајеви пломбирани (запечаћени).

Евидентирање фонограма за обезбеђење пута вожње

Члан 21.

Фонограми за обезбеђење пута вожње уписују се у одговарајући бележник који се води на радном месту скретничара и у саобраћајни дневник отпрајника возова. Сваки фонограм се пре давања мора уписати у бележник, односно дневник. Број колосека дат у фонограмима уписује се арапским бројем и словима.

Уписивање броја колосека само арапским бројем може се вршити у станицама у којима су радна места међусобно повезана телефонима на воду који је укључен у регистрофон. Ако телефонски вод није укључен у регистрофон, онда се уписивање, изузетно, може вршити само арапским бројем у оним станицама где при обезбеђењу пута вожње учествују најмање три радна места. Овакве станице одређује надлежна служба „Инфраструктура железнице Србије“ а.д, што се уноси у пословни ред станице.

Фонограми којима отпрајник возова наређује обезбеђење пута вожње, као и извештаји које дају надзорни скретничари (скретничари), евидентирају се у обиму, облику и на начин прописан у Правилнику о евиденцијама које воде железнички превозник и управљач железничке инфраструктуре („Службени гласник РС”, бр. 56/19, 154/20 и 159/20).

Извршени преглед скретница отпрајник возова уписује у Бележник фонограма о наређеном и извршеном обезбеђењу пута вожње за скретничко особље (С-19). Тамо где нема бележника, за уписивање извршеног прегледа скретница мора се у скретничкој кућици или постављеном сандучићу налазити посебна књига. Скретнички бележник у коју отпрајник возова уписује преглед скретница, морају бити везани канапом потребне дужине. Канап мора бити пломбиран. Кључ од непосредне скретничке кућице, односно, ако ње нема, од посебног сандучића, мора се налазити код отпрајника возова. Одредбе овог члана важе и за возове и маневарске саставе који саобраћају до извесне тачке на отвореној прузи. При обезбеђењу пута вожње за маневарске саставе у фонограмима се уместо речи „воз” користи израз „маневарски састав”, у виду скраћенице МС-1, МС-2, ... са бројевима по редоследу који почиње сваког дана.

Анализа воза

Члан 22.

Анализа воза дефинисана је одредбама члана 62а. Саобраћајног правилника, при чему се овим чланом упутства дају детаљнија објашњења појединих одредаба везаних за израду овог извештаја.

Стварна маса воза изражена у тонама и дужина воза изражена у осовинама и метрима у анализи воза се приказују у облику разломка: бруто маса / нето маса / број осовина / дужина воза.

Састав воза се приказује по упутним станицама и по ранжирним рејонима, прелазним, односно граничним станицама онако како су возила уврштена у воз почевши од чела ка крају воза, на пример:

„вуче 2G тов Паланка, 1E тов, 3G праз Младеновац, 5R праз R-14, 3K дир Београд Ранжирна, 2G опр Велика Плана, узима у Марковцу 5G дир Београд Ранжирна, у Раљи 1E R-20”

при чему се користе и следеће скраћенице: тов – товарена кола, праз – празна кола, дир – диригована кола, опр – кола за оправку.

По упутним станицама се приказују возила за сопствени распоредни одсек и за све суседне распоредне одсеке, док се остала возила приказују по ранжирним рејонима. За исту упутну станицу приказују се товарена и празна кола одвојено по серијама и подсеријама, а за исти ранжирни рејон кола се приказују одвојено по серијама.

Возила која воз узима у путу уносе се у анализу воза по редоследу отпрајних станица у смеру кретања воза, са истим подацима као за возила из полазне станице.

За поједине пошилике, поред упутне станице или ранжирног рејона, мора се навести станица у којој ће се извршити претовар, царињење, вагање или гарирање празних кола. Код празних кола посебно се наводе диригована кола, кола за оправку и страна кола.

Кола којима се превози војни транспорт, која су товарена опасном робом и нарочите пошилике приказују се одвојено уз назнаку врсте товара. За војне транспорте наводи се број транспорта, а за нарочите пошилике број пошилике, о чему се се станице благовремено обавештавају посебним телеграмом управљача инфраструктуре.

У анализи воза који у свом саставу има кола товарена опасном робом издвојено, на крају анализе, дају се подаци у којим редним колима у возу су уврштена кола са опасном робом, о степену опасности и врсти опасне робе, као и подаци о празним колима која после превоза опасне робе нису очишћена или опрана. Осим ових података обавезно се мора уписати и ОМ-број под којим се односна пошилика, односно кола прате. Ово се чини тако што ће се на крају анализе уписати подаци:

редни број кола у возу (RID бројчана ознака опасности / број опасне робе)
П (ако су кола празна) - ОМ - (наводи се број праћења)

Уколико се у возу на различитим местима налазе кола товарена различитом опасном робом тада се подаци дају посебно за свака кола и посебно за сваку врсту опасне робе. Ако се у возу налази више кола у групи а товарена су једном

врстом опасне робе тада се подаци дају за групу кола у смислу редних бројева кола у возу од – до, а само један податак о ознаци опасности односно врсти опасне робе. Ако су једна кола товарена са две врсте опасне робе тада се даје редни број тих кола и податак о знаку опасности и врсти опасне робе за обе опасне робе којима су кола товарена.

Примери:

4 кола (RID 33/1203) - OM-12/02 значи да су четврта кола по реду у возу товарена робом која је са степеном опасности 33 (запаљива течна материја са тачком паљења испод 21°C) и да су кола товарена опасном материјом 1203 (бензин). Пошиљка се прати под OM бројем 12/02;

6-8 кола (RID 63/3025) - OM-22/03 значи да су шеста, седма и осма кола по реду у возу товарена робом која је са степеном опасности 63 (отровна и запаљива материја са тачком паљења од 21°C до 55°C) и да су кола товарена опасном материјом 3025 (кумарин-пестицид, течан и запаљив). Пошиљка се прати под OM бројем 22/03;

5, 7 и 8 кола (RID 33/1203) П - OM-313/02 значи да су пета, седма и осма кола по реду у возу празна, а била су претходно товарена материјом која је са степеном опасности 33 (запаљива течна материја са тачком паљења испод 21°C) и да су кола била товарена опасном робом 1203 (бензин), а није извршено њихово чишћење односно прање. Празна кола се прате под OM бројем 313/02;

4-6 кола (RID 33/1203) - OM-14/03; 12 кола (RID x333/3052) P - OM-12/03 значи да су четврта, пета и шеста кола по реду у возу товарена материјом која је са степеном опасности 33 (запаљива течна материја са тачком паљења испод 21°C) и да су кола товарена опасном материјом 1203 (бензин). те да се ова пошиљка прати под OM бројем 14/03 и да су дванаеста кола по реду у возу празна, а била су претходно товарена материјом која је са степеном опасности x333 (само-запаљива течна материја која са водом реагује опасно) и да су кола била товарена опасном материјом 3052 (алуминијум-малкилхалогенид, течни), а није извршено њихово чишћење односно прање, а прате се под OM бројем 12/03;

9 и 11 кола (RID 60/3027) - OM-92/03; 15, 18 и 20 кола (RID 33/1203) П-OM-112/03 значи да су девета и једанаеста кола по реду у возу товарена материјом која је са степеном опасности 60 (отровна материја) и да су кола товарена опасном материјом 3027 (кумарин-пестицид, чврст) која се прати под OM бројем 92/03 и да су петнаеста, осамнаеста и двадесета кола по реду у возу празна, а била су претходно товарена материјом која је са степеном опасности 33 (запаљива течна материја са тачком паљења испод 21°C и да су кола била товарена опасном материјом 1203 (бензин) а није извршено њихово чишћење односно прање те да се ова пошиљка прати под OM бројем 112/03.

15 кола (RID 33/1203 и 30/1202) - OM-199/03 значи да су петнаеста кола по реду у возу товарена делом материјом која је са степеном опасности 33 (запаљива течна материја са тачком паљења испод 21°C), да су кола делом товарена опасном материјом 1203 (бензин), а делом материјом која је са степеном опасности 30 (запаљива течна материја са тачком паљења испод 21°C) и да су кола делом товарена опасном материјом 1202 (дизел гориво). Пошиљка се прати под OM бројем 199/03.

Примери анализе воза:

- а) воз за превоз путника: Воз 433 СВ из Београд Центра R, састав 550/43/297, више 2DDam путнички аутомобили Бар (презиме отправника возова);
- б) теретни воз: Воз 45761 СК из Београд Ранжирне у 03.45, састав 1000/630/84/500, вуче 3G, 3R, 4E тов R 26-28, 2G, 3T, 7Gs тов R-7270 (презиме отправника возова);

Напомена: Називи превозника наведени су на крају табеле „Регистар возова по странама” у књижицама реда вожње.

3. Поступци при обезбеђењу саобраћаја на подручју службеног места

Поступци саобраћајног особља при обезбеђењу пута вожње у станицама без релејног или електронског осигурања

Члан 23.

Начин обезбеђења пута вожње зависи и од тога да ли су скретнице осигуране или неосигуране и каква је врста осигурања.

Под осигураним скретницама сматрају се оне скретнице чији се правилан и исправан положај може контролисати без посматрања скретница, посредно путем уређаја, кључева скретничких брава, направа или на било који други начин.

Скретнице чији се правилан и исправан положај не може контролисати посредним путем сматрају се неосигураним.

(а) – Поступци при обезбеђењу пута вожње за улаз воза у станицу са неосигураним скретницама

Отправник возова даје наређење за обезбеђење пута вожње за улаз воза у станицу улазном и излазном надзорном скретничару, односно скретничару на начин прописан одредбама члана 200. став 10. и 11. Саобраћајног правилника. По пријему наређења за обезбеђење пута вожње за улаз воза у станицу улазни надзорни скретничар, односно скретничар отправнику возова усмено потврђује пријем наређења тако што понавља цео садржај наређења, каже „Разумео” и своје

презиме. Потом улазни надзорни скретничар наређује обустављање маневре, а скретничарима наређује постављање пута вожње за улаз воза и обезбеђење саобраћаја на путном прелазу који се налази у путу вожње улаза (на улазnoj страни или средишњем делу станице). Док скретничари постављају пут вожње, проверава слободност колосека преко кога ће воз прећи, након чега на лицу места утврђује да ли су скретнице које леже у путу вожње воза постављене у правилан и исправан положај. Скретничар мора да поседне неосигуране скретнице преко којих ће воз прећи вожњом уз језичак, при чему се поседање врши све док воз не пређе преко њих.

Излазни надзорни скретничар потврђује отпрајнику возова пријем наређења за обезбеђење пута вожње за улаз воза контролним бројем из свог бележника, речју „Разумео” и својим презименом, те наређује обустављање маневре, ослобађање пута претрчавања и обезбеђење саобраћаја на путном прелазу који се налази у путу претрчавања. Браници на путном прелазу се подижу тек по заустављању воза. У складу са одредбама члана 200. став 1. Саобраћајног правилника, скретнице које се налазе у путу претрчавања остају у редовном положају, а код укрштавања и претицања ове скретнице се постављају за улаз супротног воза, односно за излаз узастопног воза.

У станицама у којима нема надзорног скретничара дужности улазног надзорног скретничара обавља отпрајник возова изласком на лице места, док дужности излазног надзорног скретничара обавља скретничар.

(б) – Поступци при обезбеђењу пута вожње за излаз воза из станице са неосигураним скретницама

Отпрајник возова даје наређење за обезбеђење пута вожње за излаз воза из станице улазном и излазном надзорном скретничару, односно скретничару, на начин прописан одредбама члана 200. став 13. Саобраћајног правилника.

По пријему наређења за обезбеђење пута вожње за излаз воза из станице излазни надзорни скретничар, односно скретничар усмено потврђује пријем наређења отпрајнику возова тако што понавља цео садржај наређења, каже „Разумео” и своје презиме, након чега наређује обустављање маневре, а скретничарима наређује постављање пута вожње за излаз воза и обезбеђење саобраћаја на путном прелазу који се евентуално налази на излазном путу вожње. Док скретничари постављају излазни пут вожње, проверава слободност колосека преко кога ће воз прећи, након чега на лицу места утврђује да ли су скретнице које леже у путу вожње воза постављене у правилан и исправан положај. Скретнице које се налазе у путу вожње преко којих ће воз прећи вожњом уз језичак излазни надзорни скретничар прегледа на лицу места, а остале скретнице посматрањем скретничких сигнала.

Улазни надзорни скретничар (надзорни скретничар на другом крају станице), односно скретничар потврђује отпрајнику возова пријем наређења за обезбеђење пута вожње за излаз воза контролним бројем из свог бележника, речју „Разумео” и својим презименом. У складу са одредбама члана 200. став 14. Саобраћајног правилника улазни надзорни скретничар, односно скретничар због постојећих колосечних веза наређује обустављање маневрисања, потискивања или сабијања брута како не би дошло до угрожавања пута вожње при изласку воза на другој страни станице, што се уноси у пословни ред односне станице.

У станицама у којима нема надзорног скретничара његове дужности на излазnoj страни обавља скретничар, изузев прегледа скретница преко којих ће воз прећи вожњом уз језичак што је дужност отпрајника возова.

(в) – Поступци при обезбеђењу пута вожње за пролаз воза кроз станицу са неосигураним скретницама

Отпрајник возова даје наређење за обезбеђење пута вожње за пролаз воза кроз станицу улазном и излазном надзорном скретничару, односно скретничару, на начин прописан одредбама члана 200. став 16. и 17. Саобраћајног правилника.

У случају да воз који по реду вожње или по наређењу има бављење у станици, изузетно пролази станицу без заустављања, отпрајник возова пре давања наређења за обезбеђење пута вожње за пролаз воза о томе обавештава скретничко особље фонограмом:

„Воз бр. __ има изузетан пролаз (презиме отпрајника возова)”.

а потом даје наређење за обезбеђење пута вожње за пролаз воза кроз станицу, како је дефинисано одредбама члана 200. став 16. Саобраћајног правилника.

По пријему наређења за обезбеђење пута вожње за пролаз воза кроз станицу, улазни надзорни скретничар, односно скретничар поступа као да је примио наређење за улаз воза у станицу, а излазни надзорни скретничар, односно скретничар поступа као да је примио наређење за излаз воза из станице.

У станицама у којима нема надзорног скретничара, његове дужности обавља отпрајник возова и на улазnoj и на излазnoj страни.

Извршени преглед неосигураних скретница саобраћајно особље уписује у одговарајуће евиденције на начин прописан одредбама члана 200а. став 3. и 4. Саобраћајног правилника.

(г) - Поступци при обезбеђењу пута вожње у станици са осигураним скретницама

У станици са осигураним скретницама обезбеђење пута вожње врши се на начин прописан одредбама става 4. под а), б) и в) овог члана, осим одредаба које се односе на контролу правилног и исправног положаја скретница.

Правилан и исправан положај скретница у путу вожње контролише се путем уређаја који гарантују правилан и исправан положај скретница или на основу кључева закључаних скретничких брава.

Ако се у путу вожње воза налазе и неосигуране скретнице преко којих воз треба да пређе вожњом уз језичак, те скретнице надзорни скретничар, односно отпрањник возова мора прегледати на лицу места. На исти начин се поступа ако нека осигурана скретница постане неосигурана.

У случају да воз треба да пређе преко неосигуране скретнице вожњом уз језичак ова скретница се поседа скретничарем све док цео воз не пређе преко ове скретнице.

Евидентирање наређења које даје отпрањник возова врши се на начин прописан одредбама члана 200а. став 6. и 7. Саобраћајног правилника.

У станицама у којима службу обавља један скретничар, отпрањник возова наређује скретничару обезбеђење пута вожње за воз, док он лично обавља дужности надзорног скретничара и на улазној и на излазној страни.

Ако се на подручју станице налази путни прелаз чијим се браницама рукује из станице, да се не би сувише рано обустављао друмски саобраћај, обезбеђење саобраћаја на оваквом путном прелазу врши отпрањник возова. Отпрањник возова ће обезбедити саобраћај на путном прелазу (спустити бранике) тек пошто је од скретничара добио обавештење да је постављен пут вожње за воз и пошто се претходно лично уверио у слободност колосека преко кога ће воз прећи и на лицу места извршио преглед неосигураних скретница.

Поступци са кључевима закључаних скретница

Члан 24.

Поступци саобраћајног особља са кључевима скретничких брава прописани су одредбама члана 200в. Саобраћајног правилника, а овде се наводе поједине одредбе које нису обухваћене правилником.

Уколико дође до оштећења или ломљења кључа скретничке браве, при чему се сви делови оштећеног или поломљеног кључа налазе код радника задуженог за њихово чување (отпрањник возова, надзорни скретничар или скретничар у случајевима прописаним одредбама члана 201. став 10. Саобраћајног правилника), он и даље има контролу над положајем односне скретнице, те се оваква скретница и даље сматра осигураном. У овом случају дупликат кључа се користи за откључавање браве како би се скретницом могло руковати.

У случају да се уникат кључа изгуби радник задужен за чување скретничких кључева нема контролу над положајем те скретнице, те се у овом случају скретница сматра неосигураном, све док се уникат кључа не пронађе или док се скретничка бртва не замени са два нова кључа. У овом случају дупликат кључа се користи за откључавање браве како би се скретницом могло руковати, а као неосигурана за време обезбеђења пута вожње ова скретница се мора ставити под надзор. Исти случај је и ако се изгуби дупликат кључа скретничке браве.

Дупликати кључева скретничких брава чувају се на подесном месту у канцеларији отпрањника возова под чијим су непрекидним надзором. Како би се лако уочила употреба, сваки дупликат кључа скретничких брава се посебно пломбира. Пломбирање кључева врше радници надлежне СС службе. Свака употреба дупликата кључа мора се путем Извештаја отпрањника возова о неправилностима за време рада (СП-9) пријавити шефу станице и шефу надлежне СС деонице, након чега шеф станице предузима мере за правилно коришћење скретничке браве и за осигурање скретнице. Ако се у међувремену кључ пронађе, шеф станице ће привремено запечатити дупликат кључа, до доласка радника надлежне СС службе који ће извршити његово пломбирање.

Свако узимање и враћање дупликата кључа мора се евидентирати у саобраћајном дневнику отпрањника возова, уз назначавње датума, времена, броја скретнице чији је дупликат узет и уз потпис радника који га преузима и отпрањника возова који му га је предао.

У складу са одредбама члана 200. став 6. и 7. Саобраћајног правилника скретнице опремљене бравама морају увек бити закључане у редовном положају ако се преко њих не очекује вожња воза или маневарског састава. Ако скретница има такав редован положај да води на неки колосек који је привремено заузет, скретница се поставља да води на слободан колосек, ако такав колосек постоји.

Кључеви закључаних скретница налазе се код назорног скретничара, односно отпрањника возова. Одступање је дозвољено само у случајевима обављања маневре или чишћења скретница и то по одобрењу радника задуженог за чување униката скретничких кључева.

У станицама опремљеним сигнално-сигурносним уређајима код којих се скретницама рукује са центалног места, када настане сметња на скретничким поставним справама, па је за промену положаја скретнице потребана посебна ручица (курбл), мора се одредити место и начин чувања ручице. Када ручица није у употреби мора бити закључана, а свако њено коришћење се евидентира у Саобраћајном дневнику. У периоду коришћења ручице, док се скретнички уређаји не доведу у исправно стање, у току обезбеђења путева вожње за возове ручица мора бити под надзором отпрањника возова, као што је то прописано за скретничке кључеве.

Поступци са кључевима закључаних скретница при укрштавању и претицању возова

Члан 25.

За време кретања возова и маневрских састава кључеви закључаних скретница које се налазе у путу вожње морају се налазити код отпрањника возова, односно код надзорног скретничара. У циљу обезбеђења пута вожње отпрањник возова,

односно надзорни скретничар скретничару даје кључеве закључаних скретница, који по постављању скретница у правилан и исправан положај, кључеве одмах враћа отправнику возова, односно надзорном скретничару.

Забрањено је да скретничари узимају кључеве без сагласности отправника возова, односно надзорног скретничара.

Код укрштавања возова у станицама без надзорног скретничара по уласку првог воза у станицу, скретничар иде у сусрет отправнику возова који му даје кључеве скретница за постављање пута вожње за улаз воза из суротног смера, односно за пролаз воза из истог смера.

У случају велике удаљености између скретничких блокова и канцеларије отправника возова, као и када је скретничар заузет обезбеђењем пута вожње на другој страни станице или ако у станици нема скретничара, обезбеђење пута вожње при укрштавању или претицању возова врши лично отправник возова.

По уласку супротног, односно узастопног воза и обезбеђењу пута вожње за излаз укрсног или узастопног воза, скретничар не предаје кључеве отправнику возова ако воз при изласку из станице неће прећи преко скретнице вожњом уз језичак и под условом да отправник возова, осматрањем скретничких сигнала може на недвосмислен начин да се увери да су скретнице у путу вожње постављене у положај за намеравану вожњу.

Скретничар је одговоран за правилан и исправан положај скретница у путу вожње за излаз воза из станице само у случају да отправник возова може осматрањем скретничког сигнала да се увери да су скретнице у путу вожње за излаз воза постављене за намеравану вожњу, уз предходни услов да воз, у путу вожње неће прећи ни преко једне скретнице вожњом уз језичак.

Поступци у случају настанка сметњи на скретницама

Члан 26.

Осигурана скретница сматра се неосигураном у случају да дође до неправилности на скретничким деловима које угрожавају или онемогућавају њену редовну употребу (пресечење, подбацивање, лом скретничке браве, квар мотора електропоставне справе, искључење скретнице из сигнално-сигурносног уређаја због радова на уређају или на самој скретници и др).

За скретницу кажемо да је пресечена када возило пређе преко ње вожњом низ језичак при чему скретница није била постављена у правилан положај, тј. у положај за намеравану вожњу.

Преко пресечене скретнице сме се дозволити кретање возила само ако су је на лицу места прегледали отправник возова и скретничар (ако га има у станици) уз услов да је језичак исправан (да није искривљен или пукао) и да добро приљубљује уз главну шину. Брзина кретања возила преко пресечене скретнице не сме бити већа од 10 km/h.

Ако је размак између језичка и главне шине већи од прописаног (≥ 5 mm) скретница се сматра неисправном и преко ње се не сме дозволити кретање возила.

О свакој пресеченој скретници отправник возова/ТК-диспечер мора обавестити надлежну службу за одржавање пруга и за одржавање сигнално-сигурносних уређаја како би на лицу места извршили преглед и оспособљавање скретнице за саобраћај возова прописаном брзином. До доласка служби одржавања отправник возова/ТК-диспечер предузео је мере за безбедно кретање возила преко овакве скретнице (смањење брзине до 10 km/h, обавестиће станично и возно особље, наредиће поседање скретнице од стране станичног радника и др.), а по потреби може и забранити употребу ове скретнице. Ове мере спроводе се све док одговорни стручни радник у предвиђени бележник не упише да су отклоњене неправилности и да је скретница исправна за саобраћај прописаном брзином.

У складу са одредбама члана 288. Саобраћајног правилника у непосредним ТК-станицама преглед пресечених и неосигураних скретница по наређењу ТК-диспечера врши машиновођа пре преласка воза преко односне скретнице.

За скретницу кажемо да је подбачена када се при вожњи уз језичак њен положај мења док преко ње прелазе возила, при чему долази до исклизнућа возила због тренутног половичног положаја скретнице.

О потреби искључења скретница из сигнално-сигурносног уређаја због извођења радова на самом уређају или на скретницама, надлежна служба одржавања (ЕТП или ЗОП) мора писменим путем обавестити шефа станице о предстојећим радовима, дужини трајања радова и о техничкој способности скретница и СС уређаја у погледу њиховог коришћења, како би шеф станице наредбом прописао поступке саобраћајног особља током извођења радова.

Поступци особља при вожњи воза неправилним колосеком у станицама без релејног или електронског осигурања

Члан 27.

У станицама које нису опремљене релејним или електронским осигурањем скретничко особље се мора обавестити о предстојећој вожњи воза по неправилном колосеку.

О предвиђеној и непредвиђеној вожњи по неправилном колосеку скретничко особље се обавештава одмах по завођењу такве вожње, а најкасније непосредно пре давања наређења за обезбеђења пута вожње за излаз воза на неправилан колосек, односно пре давања допуштења суседној станици која отпрема воз по суседном колосеку.

Фонограм којим отправник возова скретничком особљу даје ово обавештење:

а) ако станица отпрема возове по неправилном колосеку гласи:

„Од _____ (сати и мин.) до даљњег ка станици _____ (назив станице) заводи се вожња по неправилном колосеку (презиме отправника возова)“.

б) ако станица прима возове по неправилном колосеку гласи:

„Од _____ (сати и мин.) до даљњег од станице _____ (назив станице) заводи се возња по неправилном колосеку (презиме отправника возова)“.

Обавештење о предвиђеној и непредвиђеној возњи по неправилном колосеку, дато скретничком особљу по завођењу такве возње, важи за све возове у време трајања возње по неправилном колосеку.

О укинутој предвиђеној или непредвиђеној возњи по неправилном колосеку мора се обавестити скретничко особље одмах по укидању, али најраније после одласка из станице, односно после уласка у станицу последњег воза који саобраћа неправилним колосеком.

О изузетној возњи по неправилном колосеку скретничко особље се обавештава посебно за сваки воз, и то непосредно пре давања наређења за обезбеђење пута возње за излаз воза, односно непосредно пре давања допуштења суседној станици за воз који се прима по неправилном колосеку.

Фонограм којим отправник возова даје обавештење о изизетној возњи неправилним колосеком скретничком особљу гласи:

„Воз број ___ ка станици (од станице) ___ саобраћа по неправилном колосеку (презиме отправника возова)“.

Обавештење о возњи по неправилном колосеку који се примају у станицу, без обзира на врсту возње по неправилном колосеку, за скретничко особље уједно значи и изричиту забрану маневрисања на правилном колосеку према отвореној прузи без одобрења отправника возова.

Пријем обавештења скретничко особље потврђује отправнику возова бројем из свог бележника и речју „Разумео“.

Наређење за обезбеђење пута возње даје се фонограмима предвиђеним чланом 200. Саобраћајног правилника, а обавештавање отправника возова о извршеном обезбеђењу даје се фонограмима предвиђеним чланом 200б. Саобраћајног правилника, с тим што се у њима после речи „колосек“ код уласка додају речи „са неправилног колосека“, а после речи „колосек“ код изласка воза - „на неправилан колосек“. На пример:

„Улаз за воз бр. .... на..... колосек са неправилног колосека (презиме отправника возова)“ и „Улаз за воз бр. .... на ..... колосек са неправилног колосека слободан (презиме надзорног скретничара)“.

Наређење за обезбеђење пута возње за пролаз воза који саобраћа по неправилном колосеку даје се одвојеним наређивањем обезбеђења пута возње за улаз, а затим за излаз воза.

Поступци при руковању улазним и излазним сигнаlima у станицама без релејног или електронског осигурања

Члан 28.

Улазни и излазни сигнали смеју се поставити да показују сигнални знак за дозвољену возњу само када се претходно утврди да је пут возње обезбеђен и да не постоји никаква сметња за улаз, односно излаз воза.

У станицама у којима се улазним сигналом рукује из скретничке кућице без предходне блоковне сагласности (приволе) или без кључевне зависности, надзорни скретничар, односно скретничар сме поставити сигнал да показује сигнални знак за дозвољену возњу само по наређењу отправника возова. Наређење се даје фонограмом:

„Улазни сигнал за воз број ..... поставити да показује сигнални знак за дозвољену возњу (презиме отправника возова)“.

Отправник возова и надзорни скретничар, односно скретничар евидентирају овај фонограм у своје дневнике/бележнике, уз ознаку времена и броја фонограма. Отправник возова сме дати ово наређење после пријема извештаја од надзорног скретничара да је обезбеђен пут возње, односно када је извршио преглед скретница, ако је био дужан да то учини.

По пријему наређења надзорни скретничар, односно скретничар поставља улазни сигнал да показује сигнални знак за дозвољену возњу и то евидентира у свом бележнику.

Предходно постављен улазни сигнал да показује сигнални знак за дозвољену возњу надзорни скретничар, односно скретничар поставља да показује сигнални знак за забрањену возњу без посебног наређења отправника возова и то:

- ако сигнални знаци улазног сигнала нису у зависности са путем возње, када је воз приспео цео и прошао поред улазног сигнала;
- ако су сигнални знаци улазног сигнала у зависности са путем возње, када је воз приспео цео и прешао преко свих скретница које леже у улазном путу возње.

По извршеном постављању улазног сигнала да показује сигнални знак за забрањену возњу, улазни надзорни скретничар, односно скретничар обавештава отправника возова фонограмом:

„Улазни сигнал постављен да показује сигнални знак за забрањену возњу (презиме надзорног скретничара/скретничара)“.

Ако улазни надзорни скретничар, односно скретничар обавештава отправника возова и о томе да је воз ушао цео у станицу и сместио се унутар међика улазног колосека, фонограм гласи:

„Воз приспео цео, међик слободан, улазни сигнал постављен да показује сигнални знак за забрањену возњу (презиме надзорног скретничара/скретничара)“.

Ове фонограме отправник возова уписује у саобраћајни дневник, односно у Телеграфско-телефонски дневник, а надзорни скретничар у бележник фонограма за скретничара.

Када је телефонска веза у квару, наређење за постављање улазног сигнала да показује сигнални знак за дозвољену вожњу, у облику фонограма отправник возова уписује у бележник фонограма за скретничара у коме је улазни надзорни скретничар уписао извештај о томе да је наређени пут вожње за долазећи воз обезбеђен. После уписа фонограма дневник шаље назад надзорном скретничару.

У станицама без надзорног скретничара, при уписивању извршеног прегледа скретница отправник возова скретничару уписује и наређење да се улазни сигнал постави да показује сигнални знак за дозвољену вожњу.

По уласку воза, надзорни скретничар, односно скретничар поставља улазни сигнал да показује сигнални знак за забрањену вожњу и обавештава отправника возова да је воз приспео цео, међик слободан и улазни сигнал постављен да показује сигнални знак за забрањену вожњу.

У станицама у којима се групним излазним сигналом рукује из скретничке кућице без претходне блоковне сагласности (приволе) или кључевне зависности, надзорни скретничар, односно скретничар сме поставити групни излазни сигнал да показује сигнални знак за дозвољену вожњу само по наређењу отправника возова.

Отправник возова по пријему фонограма о извршеном обезбеђењу пута вожње за излаз воза даје фонограм:

„Групни излазни сигнал за воз бр. .... поставити да показује сигнални знак за дозвољену вожњу (презиме отправника возова)“.

Отправник возова и надзорни скретничар, односно скретничар уписују овај фонограм у своје дневнике/бележнике, уз ознаку времена и броја фонограма. Ови подаци уносе се у колоне предвиђене за уписивање наређења о постављању улазног сигнала.

У станицама у којима се улазни и излазни сигнал не могу поставити да показују сигнални знак за дозвољену вожњу без претходне блоковне сагласности или без кључевне зависности, поступак око руковања овим сигналимa прописује се посебним упутством.

Ако улазним или групним излазним сигналимa рукује отправник возова, сме их поставити да показују сигнални знак за дозвољену вожњу само када прими извештај од надзорног скретничара (скретничара) да је наређени пут вожње обезбеђен, односно када је извршио преглед скретница или лично обезбедио пут вожње, ако је био дужан да то учини.

Дочекивање возова од стране скретничког особља

Члан 29.

Надзорни скретничари дочекују возове испред скретничке кућице. У станицама са једним надзорним скретничарем надзорни скретничар може дочекивати возове и на перону, што се прописује пословним редом станице.

Скретничари дочекују возове на скретничком подручју улазне стране станице код скретнице испред скретничке кућице. Сигнални знак „Лагано” скретничар мора давати:

- када воз који има пролазак треба изузетно зауставити, без обзира да ли је возно особље обавештено или није;
- када воз улази са нарочитом опрезношћу, о чему је возно особље обавештено или је то редом вожње предвиђено.

Скретничари блокари дочекују возове редовно на прозору блок кућице, сем у случајевима када морају давати сигнални знак 97б: „Лагано” у ком случају дочекују возове код скретнице испред блок-кућице.

Код улазне скретнице, без обзира да ли је вожња у правац или у скретање, скретничари, односно скретничари-блокари дочекују возове само у случају када је таква скретница неосигурана, пресечена или је искључена из СС-уређаја, уколико се за то не одреди други радник.

На скретничком подручју излазне стране станице скретничари дочекују возове код скретнице испред скретничке кућице, а скретничари-блокари на прозору блок кућице, осим у случајевима када морају давати:

- сигнални знак 85: „Напред” код излазног сигнала где и дочекују возове;
- сигнални знак 91: „Стој” код изузетног заустављања воза у станици испред скретничке кућице.

У станицама са специфичним условима рада пословним редом станице може се и на другим местима прописати дочекивање возова од стране скретничара. Отправник возова може за сваки конкретан случај наредити скретничару дочекивање возова и давање одговарајућих сигналних знакова и на другом месту станичног подручја.

У станицама у којима постоји скретничар на улазној и на излазној старни, скретничар на излазној страни не мора дочекивати воз само у случају када у станици нама укрштавања или претицања, а скретнице преко којих воз излази уз језичак су закључане.

На пругама и у станицама прелаза са двоколосечне на једноколосечну пругу на којима изостаје обавешавање возног особља о променама укрштавања, у којима нема излазних сигнала, скретничар мора дочекивати возове који станицу пролазе или изузетно пролазе код излазних скретница.

У станицама у којима дужност скретничара врши само један скретничар који се налази код отправника возова, редовно дочекује возове код улазних скретница. Код излазних скретница скретничар дочекује воз у случају када излазећем возу треба обезбедити пут вожње после извршеног укрштавања, претицања или маневрисања.

Уколико укрсни воз, односно први воз при укрштавању или претходни воз при претицању улази у скретање, скретничар првенствено дочекује такав воз код улазне скретнице. По уласку укрсног, односно првог или претходног воза, скрет-

ничар иде у станицу да од отправника возова прузме кључ улазне скретнице да је постави у правац за пролаз супротног, односно другог или узастопног воза, а затим одлази на излазну страну да излазећем возу обезбеди пут вожње.

У циљу убрзавања појединих послова у погледу руковања и преношења кључева, отправник возова мора лично, кад је потребно и кад није спречен важнијим послом, поћи у сусрет скретничару са одређеним кључем или кључ послати скретничару по подесном раднику.

Скретничар мора дочекати возове на месту прописаном одредбама наведеним ставом 2. овог члана:

- када је скретница неосигурана, пресечена или искључена из СС уређаја;
- при уласку воза на заузет или слепи колосек, као и на колосек који је проходан само до извесне тачке;
- при изузетном заустављању воза у станици.

Отправник возова одлучује да ли скретничар, ако је један у служби, дочекује воз код улазне скретнице, уколико то није случај из претходног става овог члана, зависно од важности других послова, временских прилика, да ли је непосредно пре тога извршен редован преглед скретница и сл. За време одсутности скретничара отправник возова преузима сву одговорност за безбедан саобраћај: ако се промени саобраћајна ситуација (укрштавање, претицање), у погледу уверавања да је воз цео ушао у станицу и да је међик слободан, руковање браницима у станичном рејону и др. Скретничар који не дочекује воз код улазне, односно излазне скретнице мора осматрати воз са места где се у том тренутку затекне.

Дочекивање возова и остале дужности скретничара у погледу очувања безбедног саобраћаја у станицама опремљеним релејним или електромеханичким осигурањем прописује се за сваку станицу у упутству за руковање овим уређајима. У овим станицама скретничар може изостати ако се његове дужности у погледу чишћења и одржавања скретница пренесу на чистаче скретница, а дужности из области организације и обезбеђења саобраћаја и поступака при обезбеђењу пута вожње пренесу на отправника возова што се прописује пословним редом станице.

У књижици реда вожње дат је преглед пруга, службених места и возова које скретничар не дочекује на улазној скретници, односно у којим службеним местима и у које време нема скретничара.

Обавештавање отправника возова о приспећу воза

Члан 30.

Воз се мора зауставити тако да не заузме међике и не угрози улазак, односно излазак другом возу, маневарском саставу или пружном возилу.

Воз је цео ушао у станицу и сместио се унутар међика улазног колосека када су последња кола са завршним сигналом на задњој страни (односно потискивалица ако је има), прешла међик на улазној страни, а локомотива на челу воза, односно прва кола код гураних возова, стала испред међика на излазној страни, тако да се не угрожава кретање возова/возила по суседним колосецима.

У станицама у којима су скретнички изоловани одсеци означени сигналом ознаком 203: „Граница одсека”, воз се мора зауставити тако да буде унутар тих ознака, како би се одговарајуће стање скретничког изолованог одсека показало на командном столу релејног/електронског сигнално-сигурносног уређаја. Одредба о смештању воза унутар међика у оваквим станицама редовно обухвата смештај воза унутар граница одсека.

Ако се отправник возова не може лично уверити да је воз приспео цео у станицу и сместио се унутар међика улазног колосека поступа се на следећи начин:

а) у станицама са скретничким кућицама опремљеним телефоном, скретничар на улазној страни обавештава отправника возова фонограмом:

„Воз приспео цео, међик слободан (презиме скретничара) ” односно „Међик заузет (презиме скретничара) ”.

а скретничар на излазној страни фонограмом:

„Воз стао, међик слободан (презиме скретничара) ”, односно „Међик заузет (презиме скретничара) ”.

б) у станицама у којима се скретнице постављају централно са једног места, у станицама које нису поседнуте скретничарима или када нема скретничара, а што је наведено у књижици реда вожње, отправника возова на излазној страни обавештава машиновођа тако што локомотивском сиреном даје сигнални знак 73: „Воз стао, међик слободан” (два пута по један дугачак и један кратак звук), односно сигнални знак 74: „Међик заузет” (два пута по пет кратких звукова), док се на улазној страни отправник возова мора лично уверити да је воз приспео цео и сместио се унутар међика (у станицама у којима службу обављају два отправника возова, ово је обавеза спољњег отправника возова);

в) у станицама опремљеним електромеханичким сигурносним уређајима са поставницама на улазној и излазној страни станице:

- скретничар на улазној страни блокирањем улазног сигнала обавештава отправника возова да је воз приспео цео и да се сместио унутар међика; у овом случају скретничар у бележнику фонограма уноси временске податке без давања фонограма отправнику возова; скретничар не сме блокирати улазни сигнал пре него што се уверио да је воз приспео цео и ослободио међик на улазној страни;

- скретничар на излазној страни обавештава отправника возова да је воз стао унутар међика, фонограмом:

„Воз стао, међик слободан (презиме скретничара)”, односно „Међик заузет (презиме скретничара)”.

Овај извештај излазни скретничар евидентира у бележнику фонограма.

г) у станицама са станичним релејним осигурањем без скретничког особља отправник возова се лично уверава да је воз приспео цео у станицу;

д) у станицама на пругама опремљеним аутоматским пружним блоком, уређајима за аутоматску контролу међустаничне зависности или телекоманде, отправник возова односно ТК-диспечер се уверава да је воз приспео цео и да су међици слободни на основу светлосних показивача.

Извештај да је воз приспео цео и сместио се унутар међика неће се давати отправнику возова код возова који пролазе станицу без задржавања, код локомотивских возова и код возова са превозом путника, ако се отправник возова може недвосмислено о томе уверити.

Све извештаје које даје скретничко особље да је воз приспео цео у станицу и сместио се унутар међика, уписују отправник возова и скретничко особље у одговарајуће дневнике, односно бележнике.

Начин обавештавања отправника возова о приспећу воза у станицу уноси се у пословни ред станице ради упознавања станичног особља. Станице у којима возно особље телефоном, сигналним знаковима или довикивањем обавештава отправника возова да је воз ушао цео, стао и сместио се унутар међика, уносе се у стални део књижице реда вожње ради упознавања возног особља.

Одобрење да се у појединим станицама не обезбеђује пут претрчавања при уласку теретног воза у станицу

Члан 31.

Воз се у станицу прима на слободан и проходан колосек. На заузет или делимично непроходан колосек воз се може примити само у изузетним случајевима, под условом да се на проходном делу може сместити унутар међика.

Под заузетим колосеком подразумева се колосек:

- на коме се налазе возила или предмети;
- код кога међици на излазној страни нису слободни;
- коме на излазној страни није обезбеђен пут претрчавања (када се маневарским вожњама на излазној страни пресеца или додирује пут претрчавања или се на њему налазе возила).

Слободност колосека отправник возова проверава на лицу места (изласком на колосек), путем улазног и излазног надзорника скретница, односно скретничара или путем показивача на станичном сигнално-сигурносном уређају, који му омогућава поуздану контролу заузетости колосека.

У складу са одредбама члана 200. став 11. Саобраћајног правилника у станицама:

- 1) Суботица теретна при уласку теретног воза на 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17. и 25. колосек из смера станица Хоргош, Сента и Нови Сад;
  - 2) Суботица при уласку теретног воза на 3, 4, 5, 6, 7. и 8. колосек из смера станица Келебија, Сомбор и Суботица фабрика и на 3, 4, 5, 6 и 7. колосек из смера станица Хоргош, Сента и Нови Сад,
- одобрава се пријем теретних возова на колосеке на којима на излазној страни није обезбеђен пут претрчавања, уз придржавање следећих мера безбедности:

- у књижици реда вожње у рубрици 6 код теретних возова прописати знак дефинисан одредбама члана 4 алинеја 4) Правилника о реду вожње („Службени гласник РС”, бр. бр. 58/19 и 1/20) - улазак теретног воза брзином до 30 km/h на колосек на коме није обезбеђен пут претрчавања због маневрисања на излазној страни;
- да видик у даљину није спречен због вејавице, магле и сличних временских непогода;
- да се у путу претрчавања не остављају кола са путницима и кола товарена опасним материјама и да се овим колима не сме маневрисати на излазној страни за време уласка теретних возова;
- да воз коме се не обезбеђује пут претрчавања нема прекорачену дужину;
- скретница од које се одваја улазни колосек воза на улазној страни не сме бити у положају да води на овај колосек;
- поред колосека са излазне стране код међика може се поставити црвени сигнални котур, а ноћу црвена сигнална светиљка сигнални знак 96а „Стој“;
- станица ће предузети мере да се на места где треба поставити сигнални знак 96а: „Стој“ уграде удубљења која ће бити бетонирана или на други начин изведена ради постављања сигналног котура;
- отправник возова приликом издавања наређења за обезбеђење пута вожње код возова где је назначено да пут претрчавања није обезбеђен (+) наређење даје следећим фонограмом:

„Улаз за воз бр. .... на ..... заузет колосек. Особље вучног возила обавештено, давати сигнални знак 97б: „Лагано” (презиме отправника возова)”.

Заинтересовани надзорни скретничари потврђују пријем наређења, а код обезбеђења пута вожње поступа се још и по следећем:

а) излазни надзорни скретничар наређује излазном скретничару постављање сигналног котура и постављање скретница за заштиту одговарајућег колосека и кад је пут вожње на излазној страни обезбеђен, позива улазног надзорног скретничара и даје му следећи фонограм:

„Колосек бр. __ за улаз воза бр. __ на излазној страни слободан, скретница бр. __ постављена за вожњу на колосек бр. __ и осигурана (поседнута), сигнални знак 96а:“Стој” постављен (потпис надзорног скретничара)”.

б) по извршеном обезбеђењу пута вожње и на улазној страни улазни надзорни скретничар позива отправника возова и даје му фонограм:

„Улаз за воз бр. ___ на ___ колосек слободан, сигнални знак 96а: „Стој” је постављен на излазној страни код међика (презиме надзорног скретничара)”.

По уласку воза у станицу и његовом заустављању, сигнални знак 96а: „Стој” излазни скретничар уклања и ставља на место прописано пословним редом станице.

Пријем воза на колосек који није опремљен излазним сигналом

Члан 32.

Сваком возу који је објављен редом вожње, пословним редом станице се унапред одређује и прописује редован улазни колосек и уноси се у извод из реда вожње за станично особље. Пријем/отпрема возова може се вршити на/са колосека који нису опремљени излазним сигнаlima.

У складу са одредбама члана 128. став 2. Саобраћајног правилника возови се примају на колосек који није опремљен излазним сигналом под следећим условима:

- да је обезбеђен улазни пут вожње;
- да се ограничи брзина преко скретничког подручја;
- да је особље вучног возила обавештено да улази на колосек који није опремљен излазним сигналом.

а) У станицама осигураним механичким сигнално-сигурносним уређајима и уређајима међусигналне зависности не постоји зависност сигналних знакова улазних сигнала и положаја скретница, као ни контрола слободности станичних колосека. По питању осигурања скретнице преко којих воз прелази су притврђене или неосигуране, те је у складу са одредбама члана 115. став 2. Саобраћајног правилника, брзина вожње у правац једнака допуштеној брзини за вожњу у скретање и није већа од 50 km/h (улазни ликовни и светлосни сигнали не могу показати сигнални знак „Ограничена брзина” за вожњу у скретање). О брзини вожње преко притврђених и неосигураних скретница возно особље се обавештава материјалом реда вожње.

Станице које су осигуране овом врстом осигурања по правилу нису опремљене излазним сигнаlima, те се воз редовно прима на колосек без излазног сигнала. При уласку у станицу воз се може кретати до међика на излазној страни, у чијој равни ће по наређењу отправника возова (узимајући у обзир дужину воза, колосечне везе, саобраћајну ситуацију на излазној страни станице и др.) надзорник скретница/скретничар давати сигнални знак 91: „Стој”.

1. корак:

Отправник возова истовремено даје наређење улазном и излазном надзорном скретничару, односно скретничару фонограмом:

„Улаз за воз бр. ___ на ___ колосек (презиме отправника возова)” .

Наређење за обезбеђење пута вожње за улаз воза, у складу са одредбама члана 198. став 4. Саобраћајног правилника обухвата и обезбеђење саобраћаја на путним прелазима ако се налазе у путу вожње воза.

2. корак:

По пријему наређења од отправника возова надзорни скретничари дају потврду отправнику возова да су примили и разумели наређење за обезбеђење пута вожње, а затим скретничарима дају сва потребна наређења за обезбеђење наређеног пута вожње како је наведено одредбама члана 23. овог упутства (постављање скретница у правилан и исправан положај у путу вожње воза, закључавање скретничких брава, обезбеђење саобраћаја на путним прелазима...). Дају наређење маневарском особљу да обуставе маневрисање и утврђују слободност колосека за пријем воза.

3. корак:

По извршеним обавезама наведеним претходним кораком надзорни скретничар на излазној страни обавештава надзорног скретничара на улазној страни фонограмом:

„Колосек број ___ за улаз воза број ___ на излазној страни слободан (презиме надзорног скретничара/скретничара)”.

4. корак:

По пријему овог фонограма од излазног надзорног скретничара/скретничара, надзорни скретничар на улазној страни обавештава отправника возова да је извршено обезбеђење улазног пута вожње, фонограмом:

„Улаз за воз број ___ на ___ колосек слободан (презиме улазног надзорног скретничара/скретничара)”.

5. корак:

По пријему овог фонограма од улазног надзорног скретничара/скретничара отправник возова сме поставити улазни сигнал да показује сигнални знак за дозвољену вожњу.

По уласку воза у станицу, отправник возова ће улазни сигнал поставити да показује сигнални знак за забрањену вожњу тек пошто је од:

- улазног надзорног скретничара, односно скретничара добио фонограм: „Воз цео приспео, међик слободан (презиме надзорног скретничара/скретничара)”.
- излазног надзорног скретничара, односно скретничара добио фонограм: „Воз стао, међик слободан (презиме над-

зорног скретничара/скретничара)“.

Ако се воз прима на колосек који није предвиђен пословним редом станице, у станицама са притврђеним или неосигураним скретницама не врши се обавештавање возног особља о промени улазног колосека. Отправник возова даје наређење улазном и излазном надзорном скретничару, односно скретничару фонограмом:

„Улаз за воз бр. ___ изузетно на ___ колосек (презиме отправника возова)“.

У случају да воз мора ући у станицу брзином мањом од оне наведене у књижици реда вожње возно особље се, на захтев отправника возова односно станице, обавештава општим налогом путем позадње станице или станице у којој воз по реду вожње последњи пут има бављење.

Ако возно особље није обавештено воз се мора зауставити пред улазним сигналом и усмено обавестити о вожњи смањеном брзином.

За улаз воза у станицу са нарочитом опрезношћу и за изузетно заустављање воза у станици важе одредбе члана 200. став 11. Саобраћајног правилника.

б) У станицама осигураним електромеханичким или упрошћеним релејним сигнално-сигурносним уређајима постоји зависност сигналних знакова улазних сигнала и положаја скретница, тако да се улазни ликовни или светлосни сигнал не може поставити да показује сигнални знак за дозвољену вожњу ако није обезбеђен пут вожње за улаз воза у станицу. Код ових станичних сигнално-сигурносних уређаја скретницама се рукује централно или на лицу места, главним сигнаlima се рукује механички, а остварене су електричне и механичке зависности главних сигнала са положајем скретница и са уређајима путних прелаза. По питању осигурања скретнице преко којих воз прелази су поуздано притврђене или поуздано закључане, а углавном не постоји контрола слободности станичних колосека. Ликовни или светлосни улазни сигнали могу показати сигнални знак 11: „Ограничена брзина“ за вожњу у скретање.

За улаз воза у скретање прописан материјалом реда вожње и о брзини кретања воза возно особље се обавештава књижицом реда вожње.

За улаз воза у скретање који није прописан материјалом реда вожње возно особље се, на захтев отправника возова односно станице, обавештава општим налогом путем позадње станице или станице у којој воз по реду вожње или по наређењу последњи пут има бављење.

Ако возно особље није обавештено, у станицама у којима се сигнални знак 11: „Ограничена брзина“ не предсигналише, воз се зауставља испред улазног сигнала који показује сигнални знак за забрањену вожњу, те се по његовом заустављању улазни сигнал поставља да показује сигнални знак „Ограничена брзина“. На овај начин се возно особље обавештава да у станицу изузетно улази у скретање. Да је воз стао испред улазног сигнала отправника возова обавештава улазни скретничар фонограмом или возно особље давањем сигналног знака „Пази“ два пута локомотивском сиреном, након чега отправник возова наређује да се улазни сигнал постави да покаже сигнални знак за дозвољену вожњу.

Ако су у станици уграђени излазни сигнали, а постоји потреба да се воз изузетно прими на колосек који није опремљен излазним сигналом, возно особље се обавештава општим налогом о уласку на колосек без излазног сигнала путем позадње станице или станице у којој воз по реду вожње или по наређењу последњи пут има бављење. Обавештење да се воз прима на колосек без излазног сигнала возном особљу значи да се мора зауставити испред међика на излазном делу станице.

Отправник возова даје наређење улазном и излазном надзорном скретничару, односно скретничару фонограмом:

„Улаз за воз бр. ___ изузетно на ___ колосек, особље вучног возила обавештено о уласку воза на колосек без излазног сигнала, давати сигнални знак „Лагано“ (презиме отправника возова)“

Израз „возно особље обавештено“ или „возно особље није обавештено“ даје се у фонограмима само оних станица чији се сигнални знак „Ограничена брзина“ не предсигналише посебним предсигнаlima улазних сигнала.

У случају да возно особље није обавештено о пријему воза на колосек без излазног сигнала, воз се зауставља испред улазног сигнала који показује сигнални знак за забрањену вожњу, а отправник возова даје наређење улазном и излазном надзорном скретничару, односно скретничару фонограмом:

„Улаз за воз бр. ___ изузетно на ___ колосек, особље вучног возила није обавештено о уласку воза на колосек без излазног сигнала, давати сигнални знак „Лагано“ и сигнални знак „Стој“ (презиме отправника возова)“.

Сигнални знак „Лагано“ улазни скретничар мора давати возном особљу код улазних скретница испред скретничке кућице, а излазни скретничар сигнални знак „Стој“ на месту где треба да се заустави чело воза, односно ако је у питању теретни воз у равни међика улазног колосека на излазној страни.

По добијању обавештења од стране улазног надзорног скретничара, односно скретничара, да је извршено обезбеђење улазног пута вожње фонограмом:

„Улаз за воз број ___ изузетно на ___ колосек слободан (презиме улазног надзорног скретничара/скретничара)“

отправник возова сме поставити улазни сигнал да показује сигнални знак за дозвољену вожњу, односно прописаним фонограмом дати дозволу улазном надзорном скретничару/скретничару-блокару да рукује улазним сигналом.

У станицама у којима се улазним сигналом рукује из скретничке поставнице, без претходне блоковне сагласности или без кључевне зависности, улазни надзорни скретничар, односно скретничар сме поставити улазни сигнал да показује сигнални знак за дозвољену вожњу само по наређењу отправника возова датог фонограмом:

„Улазни сигнал за воз бр. ____ поставити у положај за дозвољену вожњу (презиме отправника возова)“.

Улазни надзорни скретничар, односно скретничар поставља улазни сигнал да показује сигнални знак за забрањену вожњу без посебног наређења отправника возова ако:

- је улазни сигнал у зависности са путем вожње када је долазећи воз прешао преко свих скретница које се налазе у путу вожње,
- улазни сигнал није у зависности са путем вожње када је долазећи воз прошао поред улазног сигнала.

Улазни надзорни скретничар, односно скретничар обавештава отправника возова фонограмом:

„Воз приспео цео, међик слободан, улазни сигнал постављен у положај за забрањену вожњу (презиме улазног надзорног скретничара/скретничара)“, док излазни надзорни скретничар, односно скретничар обавештава отправника возова фонограмом: „Воз приспео цео, међик слободан (презиме излазног надзорног скретничара/скретничара)“.

в) У станицама осигураним релејним или електронским сигнално-сигурносним уређајима – ако се унапред зна да ће се воз примити на колосек који није опремљен излазним сигналом отправник возова, пре наилаaska воза, захтева од отправника возова позадије станице или станице у којој воз по реду вожње или по наређењу последњи пут стаје да изврши обавештавање возног особља о уласку воза на колосек који није опремљен излазним сигналом, фонограмом:

„Возно особље воза број ____ обавестити да у станици ____ улази на колосек који није опремљен излазним сигналом. За улаз воза у станицу меродаван је сигнални знак 85: „Напред“. Преко скретничког подручја возити брзином наведеном у КРВ за вожњу у скретање. Путни прелаз у км ____ обезбеђен/необезбеђен (презиме отправника возова)“.

У случају да возно особље није претходно обавештено отправник возова/ТК диспечер ће зауставити воз испред улазног сигнала који ће показивати сигнални знак за забрањену вожњу и обавестити да воз улази на колосек који није опремљен излазним сигналом.

При пријему воза на колосек који није опремљен излазним сигналом не постоји могућност за формирање улазног пута вожње или пута вожње на сигнални знак 12а са станичне/централне поставнице (осим ако на том колосеку није предвиђен фиктивни циљ пута вожње), те отправник возова, а на ТК-пругама ТК-диспечер, појединачним постављањем скретница употребом команде TGS и односне скретнице, трасира пут вожње за улаз воза у станицу.

Ако се на улазном путу вожње налази аутоматски путни прелаз, отправник возова /ТК-диспечер ће путем уређаја са станичне/централне поставнице извршити његово обезбеђење употребом команде TURP и TRP, а у случају да то из неког разлога није могуће, мора обавестити машиновођу да се овај путни прелаз сматра необезбеђеним.

Ако се у оваквим ситуацијама улазним сигналом не може руковати (ако не постоји тастер циља пута вожње на неизолованом колосеку), а отправник возова/ТК-диспечер има контролу правилног и исправног положаја скретница, воз се зауставља испред улазног сигнала који показује сигнални знак за забрањену вожњу.

У складу са одредбама члана 228 став 2. Саобраћајног правилника, воз сме проћи поред улазног сигнала који показује сигнални знак за забрањену вожњу по добијеном фонограму који отправник возова/ТК-диспечер даје машиновођи путем РДВ-а, телефона код улазног сигнала или давањем сигналног знака 85: „Напред“ у висини улазног сигнала од стране изасланог радника, у случају да је особље вучног возила обавештено о давању тог сигналног знака.

По заустављању воза пред улазним сигналом отправник возова/ТК-диспечер ће путем РДВ-а или телефона обавестити машиновођу да:

- је дозвољен пролаз поред улазног сигнала који показује сигнални знак „Стој“;
- воз улази у скретање на колосек који није опремљен излазним сигналом;
- да се преко скретничког подручја вози ограниченом брзином (у књижици реда вожње је наведена за вожњу у скретање), но највише брзином до 50 km/h;
- да је путни прелаз (ако га има) обезбеђен или необезбеђен.

Отпрема воза са колосека који није опремљен излазним сигналом

Члан 33.

У складу са одредбама члана 128. став 3. Саобраћајног правилника воз се отпрема са колосека који није опремљен излазним сигналом под следећим условима:

- да се обезбеди излазни пут вожње;
- да се ограничи брзина преко скретничког подручја;
- на пругама опремљеним уређајима АПБ-а да се ограничи брзина до првог просторног сигнала према прегледности пруге но највише до 30 km/h;
- да се обезбеди саобраћај на путним прелазима;
- да се обезбеди интервал слеђења возова;
- да се изврши директна отпрема воза.

1) У станицама које нису осигуране релејним или електронским осигурањем – отправник возова даје наређење излазном надзорном скретничару, односно скретничару фонограмом:

„Израз за воз бр. _____ са _____ колосека, (презиме отправника возова)“.

Наређење за обезбеђење пута вожње за излаз воза, у складу са одредбама члана 198. став 4. Саобраћајног правилника

обухвата и обезбеђење саобраћаја на путним прелазима ако се налазе у путу вожње воза.

По добијању обавештења од стране излазног надзорног скретничара, односно скретничара, да је извршено обезбеђење излазног пута вожње фонограмом:

„Излаз за воз број ___ са ___ колосека слободан (презиме излазног надзорног скретничара/скретничара)”,

отправник возова сме, по претходно добијеном допуштењу од наредне станице, отпремити воз.

За полазак воза из станице меродаван је сигнални знак 78: „Полазак” који возном особљу даје отправник возова, дању сигналним лопарићем, а ноћу сигналном светиљком са зеленом светлошћу.

На скретничком подручју излазне стране станице скретничар дочекује излазећи воз код скретнице испред скретничке кућице и сво време док воз не прође поред њега возном особљу даје сигнални знак 85: „Напред”.

Како се станице које нису осигуране релејним или електронским осигурањем налазе на пругама које нису опремљене уређајима АПБ, МЗ или ТК, те се на њима саобраћај возова регулише у станичним или евентуално одјавним просторним одсецима, узастопни воз се сме отпремити тек по добијеној одјави од стране отправника возова наредне станице, односно одјавничара за претходно отпремљени воз и добијеном допуштењу за узастопни воз.

2) У станицама са релејним или електронским осигурањем – при отпреми воза са колосека који није опремљен излазним сигналом не постоји могућност за формирање излазног пута вожње са станичне/централне поставнице употребом команде старта и циља, (не постоји тастер старта излазног пута вожње), те отправник возова, а на ТК-пругама ТК-диспечер, појединачним прекретањем скретница употребом команде TGS и односне скретнице, формира пут вожње за излаз воза из станице. У оваквим ситуацијама отправник возова/ТК-диспечер има контролу правилног и исправног положаја скретница у излазном путу вожње.

Ако се на излазном путу вожње налази аутоматски путни прелаз, отправник возова /ТК-диспечер ће путем уређаја са станичне/централне поставнице извршити његово обезбеђење употребом команди TUPP и TPP, а у случају да то из неког разлога није могуће, мора обавестити машиновођу да се овај путни прелаз сматра необезбеђеним.

а) У станицама са релејним или електронским осигурањем које се налазе на пругама које су опремљене уређајима АПБ, МЗ или ТК – саобраћај возова се регулише у блоковним просторним одсецима. Пошто се путем показивача на станичној/централној поставници отправник возова/ТК-диспечер уверио да:

- су скретнице постављене у правилан и исправан положај за излаз воза из станице;
- да привола води у жељеном смеру – ка суседној станици или је у случају немогућности руковања приволом од отправника возова наредне станице добијено допуштење за тај воз;
- да је путни прелаз (ако га има) обезбеђен или необезбеђен;
- да је наредни блоковни просторни одсек у који ће воз ући слободан,

отправник возова обавештава возно особље путем општег налога, а ТК-диспечер путем РДВ-а, телефона на излазном скретничком подручју или давањем наређења овлашћеном станичном раднику да испостави општи налог, да:

- је дозвољен излаз воза из станице;
- се преко скретничког подручја вози ограниченом брзином (у књижици реда вожње је наведена за вожњу у скретање, ако није прописана нижа брзина од ове наведене редом вожње), но највише брзином до 50 km/h;
- да је путни прелаз (ако га има) обезбеђен или необезбеђен;
- до наредног просторног сигнала вози опрезно према прегледности пруге, но највише брзином до 30 km/h;
- од наредног просторног сигнала поступа по сигналним знацима тог сигнала.

б) У станицама са релејним осигурањем које се налазе на пругама које нису опремљене уређајима АПБ, МЗ или ТК – саобраћај возова се регулише у станичним, евентуално одјавним просторним одсецима уз обавезно тражење и давање допуштења и давање одјаве. Пошто се путем показивача на станичној поставници отправник возова уверио да:

- су скретнице постављене у правилан и исправан положај за излаз воза из станице;
- да је од суседне станице добијена одјава за претходно отпремљени воз;
- да је од суседне станице добијено допуштење за односни воз;
- да је путни прелаз (ако га има) обезбеђен или необезбеђен;

отправник возова обавештава возно особље путем општег налога да:

- је дозвољен излаз воза из станице;
- се преко скретничког подручја вози ограниченом брзином (у књижици реда вожње је наведена за вожњу у скретање, ако није прописана нижа брзина од ове наведене редом вожње), но највише брзином до 50 km/h;
- да је путни прелаз (ако га има) обезбеђен или необезбеђен;
- до наредног службеног места воз саобраћа брзином прописаном материјалом реда вожње.

За полазак воза из станице меродаван је сигнални знак 78: „Полазак” који возном особљу даје отправник возова, дању сигналним лопарићем, а ноћу сигналном светиљком са зеленом светлошћу.

**Отпрема возова светлосним сигналом за полазак воза
(кругом од светлећих зелених сијалица)**

Члан 34.

У складу са одредбама члана 220. став 2. Саобраћајног правилника у станицама које су опремљене светлосним излазним колосечним сигналимa за полазак воза (круг од светлећих зелених сијалица), за директну отпрему возова дању и ноћу на овај сигнални знак прописују се следећи поступци:

1) воз се отпрема на сигнални знак 78: „Полазак” дат кругом од светлећих зелених сијалица у станицама у којима се у исто време стичу два или више возова које треба отпремити у кратким временским интервалима у којима отправник возова физички не може бити присутан код воза како би га лично отпремио;

2) у ситуацијама када истовремено или у кратким временским размацама треба отпремити два или више возова, отправник возова којем је на ТК-прузи предато месно руковање, односно надлежни ТК-диспечер на захтев овлашћеног станичног радника, ће возу који не може бити отпремљен лично од стране отправника возова по формирању пута вожње за излаз воза и постављању излазног сигнала да покажује сигнални знак за дозвољену вожњу, употребом команде TPV (команда, тј. тастер поласка воза) на излазном сигналу упалити и сигнални знак 78: „Полазак” дат кругом од светлећих зелених сијалица;

3) у складу са одредбама члана 166 став 10. Правилника о врстама сигнала, сигналних ознака и ознака на прузи („Службени гласник РС” број 51/20) сигнални знак показан кругом светлећих зелених сијалица за возно особље воза који стоји у станици значи „Полазак”, а код воза који изузетно пролази станицу без задржавања значи „Изузетан пролазак”;

4) у складу са одредбама члана 174 став 27. и 29. Правилника о врстама сигнала, сигналних ознака и ознака на прузи у станицама у којима се сигнални знак 78: „Полазак” и сигнални знак 79б: „Изузетан пролазак” дају светлосним сигналом - кругом од светлећих зелених сијалица:

а) код возова са превозом путника први кондуктер до локомотиве пре поласка воза проверава да ли сви остали кондуктери дају сигнални знак 77: „Спремно за полазак”, а затим и сам даје овај сигнални знак машиновођи, који одлучује о поласку воза. Код возова опремљених уређајима за централно руковање вратима којима рукује машиновођа, после добијеног сигналног знака 77: „Спремно за полазак” и уласка кондуктера у воз, машиновођа затвара врата и одлучује о поласку воза;

б) код теретних возова возовођа даје особљу вучног возила наређење за полазак, односно пролазак. Код возова без возовође или са возовођом на завршним колима машиновођа одлучује о поласку, односно проласку воза

У станицама које су опремљене светлосним сигналимa за полазак воза (круг од светлећих зелених сијалица), пословним редом станице прописује се који возови се редовно отпремају овим светлосним сигналимa.

**Обезбеђење маневарског пута вожње у станицама са уграђеним
маневарским сигналимa за заштиту колосечног пута**

Члан 35.

У станицама у којима су уграђени маневарски сигнали за заштиту колосечног пута, обезбеђење маневарског пута вожње врши се употребом команди (тастера) маневарских сигнала за заштиту колосечног пута избором старта и циља маневарског пута вожње. Покретање возила (маневарског састава или локомотивске вожње) не сме се вршити док се не обезбеди маневарски пут вожње.

Ако се на маневарском путу вожње налази више маневарских сигнала за заштиту колосечног пута који имају тзв. групу за премошћење, маневарски пут вожње може да се формира одједанпут употребом команде старта и циља за тај маневарски пут вожње. Оваквим руковањем сви маневарски сигнали за заштиту колосечног пута на том путу вожње се постављају да показују сигнални знак „Маневрисање слободно”. У случају да се неки од маневарских сигнала за заштиту колосечног пута не постави да показује сигнални знак „Маневрисање слободно” отправник возова/ТК-диспечер мора пре давања одобрења за покретање маневарског састава да провери да ли су све скретнице у путу вожње које штите тај сигнал у правилном и исправном положају и ако јесу о сметњи на сигналу обавестити машиновођу.

Ако на маневарском путу вожње има више маневарских сигнала за заштиту колосечног пута који немају групу за премошћење или се из неких других разлога цео маневарски пут вожње не може формирати одједанпут, онда се овакав маневарски пут вожње мора формирати етапно тј. постављањем маневарских сигнала за заштиту колосечног пута да показују сигнални знак за слободно маневрисање употребом команде старта и циља за сваки маневарски сигнал посебно, почевши од најудаљенијег маневарског сигнала за заштиту колосечног пута па редом према маневарском саставу, како је наведено одредбама члана 74. став 9. Саобраћајног правилника.

Забрањено је постављање маневарског пута вожње почевши од скретнице најближе маневарском саставу, јер постоји могућност да дође до подбачаја скретнице, јер постоје случајеви да су маневарски сигнали за заштиту колосечног пута уграђени иза скретница које штите и са којима су у зависности и што су у том случају предскретнички изоловани одсеци тада неактивни.

Брзина кретања маневарског састава или локомотивске вожње преко скретничког подручја дефинисана је одредбама члана 68. Саобраћајног правилника.

Коришћење електролокомотива за потребе маневрисања

Члан 36.

На мрежи пруга „Инфраструктура железнице Србије” а.д. електролокомотиве свих серија, осим серије 441, могу се под одређеним условима употребљавати као маневарске локомотиве на електрифицираним колосецима и деловима колосека.

Употребу електролокомотиве за потребе маневрисања одређује отправник возова, на ТК-прузи надлежни ТК-диспетчер уз сагласност подручног оперативног одељења.

Електролокомотиве серије 441 могу се употребљавати за послове маневрисања искључиво код свог воза ради његовог састављања, додавања или искључења кола из састава воза. У овим случајевима водити рачуна да када се вучним возилом прилази бруту благовремено се морају давати прописани сигнални знаци да не би дошло до удара на стојеће бруто, већ се испред њега мора стати, а потом пажљиво прићи.

Код појединих електролокомотива машиновођа не може истовремено да рукује уређајима на командном пулту и да осматра маневарски пут вожње са бочног прозора (на пр. код локомотива серије 444 и 461-200), па се све овакве локомотиве могу употребљавати за маневарске послове само под следећим условима:

- ако је локомотива поседнута машиновођом и помоћником машиновође може се користити тако што машиновођа рукује уређајима, а помоћник машиновође са бочног прозора осматра маневарски пут вожње и машиновићи преноси сигналне знаке, односно саопштава све што је потребно у вези маневрисања;
- ако је локомотива поседнута само машиновођом (једносед) у случајевима када се маневарски састав гура, на бочним степеницама на страни управљачнице из које се управља локомотивом мора се налазити маневриста који осматра маневарски пут вожње и машиновођи преноси сигналне знаке, односно саопштава све што је потребно у вези маневрисања;
- ако се поред локомотиве на страни управљачнице из које се управља локомотивом креће радник који машиновођи преноси сигналне знаке, односно саопштава све што је потребно у вези маневрисања, с тим да се маневарски састав мора кретати брзином човечијег хода, а маневарска стаза којом се радник креће проходна.

Начин на који ће се поступати одређује запослени који руководи маневрисањем на основу стварног стања поседа локомотиве.

4. Поступци при организовању саобраћаја

Поступци у случајевима настанка сметњи на скретницама уграђеним у непосредним службеним местима на деловима пруга које нису опремљене уређајима телекоманде

Члан 37.

На појединим деловима пруга на којима су уграђени пружни сигнално-сигурносни уређаји (АПБ или МЗ) али нису уграђени уређаји телекоманде, налазе се распутнице које су редовно непосредна службена места, јер се формирање пута вожње за прелаз воза преко распутнице врши из суседне поседнute станице (Распутница „Мост” станице Ниш Ранжирна, спојни колосек станице Ниш, Распутница Ћуприја станице Ћуприја, тријангла Пожега, обилазни колосек станице Мала Крсна, итд.).

Заједничка карактеристика свих скретница уграђених на отвореној прузи или на ширем станичном подручју је њихова знатна удаљеност од станице из које се њима даљински рукује путем постојећих сигнално-сигурносних уређаја, што условљава да у случају настанка сметњи на овим скретницама надлежни отправник возова није у могућности да изврши преглед и проверу стања скретница на лицу места.

У случају настанка сметњи на овим скретницама, што се у односној станици приказује одговарајућим показивачима на станичној поставници, поступак надлежног отправника возова је сличан поступку ТК-диспетчера када у непосредној ТК-станици не може да обезбеди пут вожње зато што нека од скретница у путу вожње нема контролу положаја.

У складу са одредбама члана 288. Саобраћајног правилника у случају да отправник возова не може да обезбеди пут вожње зато што нека од скретница у путу вожње нема контролу положаја (не може да уклопи у правац/скретање или показује пресецање) отправник возова ће сачекати да му се машиновођа јави путем пружног телефона или РДВ-а и по његовом јављању даће му наређење:

„Скретница бр. ___ нема контролу правилног и исправног положаја, даља вожња од улазног/заштитног сигнала ___ до границе изолованог одсека скретнице бр. ___ дозвољена. Извршити преглед скретнице бр. ___ на лицу места и ако је способна за саобраћај наставити даљу вожњу преко прегледане скретнице брзином до 10 km/h (презиме отправника возова)”.

Особље вучног возила при прегледу скретнице проверава да:

- ли су сви скретнички делови, укључујући поставну справу, поставне и контролне полуге, комплетни и на свом месту,
- се између језичака и главне шине и на срцу не налазе предмети или материјали који би могли угрозити безбедност саобраћаја,
- ли приљубљени језичак равномерно належа на главну шину за намеравани смер вожње и да на врху језичка нема одљубљености,

- код отвореног језичка постоји довољни простор за несметан пролаз венаца точкава,
- су на страни приљубљеног језичка потезна полука и затварач довољно изашли из уклопника односно да је скретница забрављена (код скретница које имају две потезне полуге односно четири уклопника врши се преглед оба уклопника на страни приљубљеног језичка).

Уколико се прегледом утврди да нема недостатака на скретници, воз прелази преко распутнице, односно улази у станицу брзином до 10 km/h, јер нема контроле положаја скретнице.

Главни сигнал (улазни или заштитни) се не поставља да показује сигналник знак за дозвољену вожњу.

Ако су на прегледаној скретници утврђени недостаци, даља вожња није дозвољена, осим у случајевима када је вожња низ језичак и то брзином до највише 10 km/h, о чему возно особље обавештава надлежног отправника возова. У случају да машиновођа прегледом утврди да потезна полука и затварач нису довољно изашли из уклопника и поред тога што језичак приљубљује уз главну шину, сматра се да скретница није забрављена. Преко такве скретнице није дозвољена вожња без предузимања потребних мера од радника грађевинске и СС службе. О оваквом стању машиновођа одмах обавештава отправника возова, а воз ће на лицу места чекати до отклањања сметње или квара. Дозволу за даљу вожњу од улазног, односно заштитног сигнала у овом случају даје отправник возова тек пошто се скретница доведе у стање безбедно за саобраћај. Уколико се приликом прегледа скретнице утврди да се између језичака и главне шине налази неки предмет или материјал особље вучног возила покушава да га уклони, а потом тражи од отправника возова да рукује том скретницом. При овим радњама возно особље строго мора водити рачуна о личној безбедности.

У случају да отправник возова не може да обезбеди пут вожње зато што нека од скретница у путу вожње показује заузеће (има контролу положаја) отправник возова ће сачекати да му се машиновођа јави путем пружног телефона или РДВ-а и по његовом јављању даће му одобрење да прође поред заштитног/улазног сигнала који показује сигнални знак за забрањену вожњу и да је преко односних скретница брзина до 50 km/h, јер постоји контрола положаја скретнице.

Поступци при увођењу станичног размака на пругама опремљеним пружним сигнално-сигурносним уређајима

Члан 38.

На пругама које су опремљене пружним сигнално-сигурносним уређајима (уређајима аутоматског пружног блока, међустаничне зависности и телекоманде) у складу са одредбама члана 290. Саобраћајног правилника, регулисање саобраћаја возова у станичним просторним одсецима уводи се у случају:

- 1) настанка заузећа на излазном блок одсеку или на једном или више блоковних просторних одсека;
- 2) када се на једноколосечној прузи и на прузи са обостраним саобраћајем не може добити привола помоћу уређаја за отпрему возова из супротног смера, тј. када воз треба да саобраћа под тзв. контраприволом;
- 3) за време прекида у напајању уређаја струјом;
- 4) при вожњи воза неправилним колосеком двоколосечне пруге.

Под излазним блок одсеком подразумева се:

- одсек од излазног сигнала до првог просторног сигнала на пругама опремљеним уређајима АПБ-а,
- одсек од излазног сигнала до улазног сигнала суседне станице на пругама опремљеним уређајима МЗ.

Увођење станичног размака подразумева да се на односном колосеку међустаничног растојања може налазити само један воз и да се по његовом приспећу у наредну станицу претходној станици која је отпремила воз мора дати одјава.

Пре отпреме воза који саобраћа у станичном размаку на једноколосечним пругама и на двоколосечним пругама са обостраним саобраћајем од суседне станице се тражи допуштење на начин прописан одредбама члана 133. Саобраћајног правилника.

Допуштење се не тражи само на двоколосечним пругама при двоколосечном саобраћају на којима се редовно не тражи, ако није другачије прописано упутством о регулисању саобраћаја на односној прузи или посебним наређењем.

Станични размак се уводи тек пошто је за претходни воз који је саобраћао у блоковним просторним размацима добијена одјава, чиме се потврђује да се на односном колосеку не налазе заостала кола или делови кола, те да је колосек слободан за саобраћај наредног воза.

Увођење станичног размака отправници возова станица између којих се уводи станични размак уписују у Саобраћајни дневник испод последњег воза који је саобраћао у блоковним просторним одсецима и за кога је претходно добијена одјава:

„У _____ (сати и минута) због _____ (настала сметња) уводи се станични размак по _____ (назив колосека) између станица _____ и _____ (презиме отправника возова)“

при чему на једноколосечним пругама изостаје навођење колосека (леви/десни).

На ТК-прузи станични размак уводи надлежни ТК-диспечер који даје наређење за отпрему воза у станичном просторном размаку, а отправник возова граничне ТК-станице, ТК-станице са месним радом или ТК-станице са привременим месним радом, односно овлашћени станични радник, када воз приспе даје одјаву ТК-диспечеру.

Отправници возова граничних ТК-станица, ТК-станица за месним радом и ТК-станица са привременим месним радом увођење станичног размака уписују у свој Саобраћајни дневник, а ТК-диспечер у свој Телеграфско-телефонски дневник.

У складу са одредбама члана 293. Саобраћајног правилника возно особље се мора обавестити општим налогом о регулисању саобраћаја возова у станичним просторним размацима. Садржај општег налога који се у овом случају испоставља возном особљу зависи од:

- врсте уграђених пружних сигнално-сигурносних уређаја – АПБ или МЗ,
- врсте уређаја којима се контролише заузетост одсека – изолована шинска струјна кола или бројачи осовина,
- на ком одсеку је дошло до заузећа (излазни одсек, одсек на отвореној прузи, одсек између предсигнала и улазног сигнала наредне станице).

На пругама опремљеним уређајима АПБ-а међустанично растојање је подељено на више блоковних просторних одсека на чијим границама су уграђени просторни сигнали, па ако није дошло до заузећа првог блок одсека (одсека од излазног сигнала до првог просторног сигнала) и уређај путног прелаза (ако га има) није у квару, излазни сигнали се могу поставити да показују сигнални знак за дозвољену вожњу.

На пругама опремљеним уређајима МЗ цело међустанично растојање се посматра као један блок одсек па се појавом његовог заузећа излазни сигнали суседних станица не могу поставити да показују сигнални знак за дозвољену вожњу.

Појава квара на аутоматском уређају путног прелаза отворене пруге неће изазвати заузеће одсека на ком се налази тај путни прелаз, већ ће се на пругама опремљеним уређајима АПБ-а просторни сигнал који га штити аутоматски поставити да показује сигнални знак за забрањену вожњу. На пругама опремљеним уређајима МЗ уређаји путних прелаза отворене пруге су у зависности са излазним сигналимa суседних службених места, тако да се у случају појаве квара на уређају макар једног путног прелаза излазни сигнали суседних станица не могу поставити да показују сигнални знак за дозвољену вожњу.

На пругама на којима се заузетост одсека контролише изолованим шинским струјним колима појава заузећа на било ком пружном блок одсеку значи да је на том одсеку заостао део воза или је отпао део са кола/товара па је извршено преспајање шинског струјног кола или је дошло до сметње (прснућа шине, нестанка напајања тог одсека, оштећења напојне главе, отуђења пригушнице и др.). Када се несумњиво утврди да на односном одсеку нема заосталог дела воза и да у међувремену на то међустанично растојање није отпремљен неки други воз или пружно возило, отправник возова/ТК-диспечер не може одговарајућом командом са станичне/централне поставнице ресетовати тај просторни одсек (уклонити настало лажно заузеће).

На пругама на којима се заузетост одсека контролише бројачима осовина појава заузећа на пружном блок одсеку значи да је на том одсеку или заостао део воза или је дошло до сметње (квар бројача осовина, неправилан рад бројача услед његовог оштећења најчешће изазваног ударцем дела кола, нестанак напајања и др). На пругама на којима су уграђени бројачи осовина појава прснућа шине на станичној/централној поставници неће се приказати заузећем тог одсека, те је на овим пругама неопходан рад чувара пруге. Када се несумњиво утврди да на односном одсеку нема заосталог дела воза и да у међувремену на то међустанично растојање није отпремљен неки други воз или пружно возило, отправник возова/ТК-диспечер одговарајућом командом са станичне/централне поставнице може ресетовати тај бројачки одсек (уклонити настало лажно заузеће). На подручју службених места ресетовање бројача осовина врши се безусловно (одмах по задатој команди), док се на подручју отворене пруге ресетовање бројача осовина врши условно – по задатој команди ресетовање бројача осовина извршиће први наредни воз, односно возило.

Да би се елиминисао узрок који се односи на заостали део воза или део кола/товара за претходни воз који је саобраћао у блоковним просторним одсецима, пре увођења станичног размака увек се мора тражити и добити одјава.

Када се на једноколосечној прузи и на прузи са обостраним саобраћајем не може добити привола (не зато што је настало заузеће неког одсека), возови се:

- у смеру у ком води привола отпремају у блоковним просторним размацима, у складу са одредбама члана 126. до 133. Саобраћајног правилника,
- у смеру супротном од смера приволе (под контраприволом) отпремају у станичним просторним размацима, у складу са одредбама члана 133. до 141. Саобраћајног правилника.

При вожњи воза неправилним колосеком двоколосечне пруге, у складу са одредбама члана 166. став 4. Саобраћајног правилника, саобраћај возова се регулише у станичним (одјавним) просторним размацима.

Обавештавање возног особља о увођењу станичног размака на пругама опремљеним пружним сигнално-сигурносним уређајима

Члан 39.

У складу са одредбама члана 291. Саобраћајног правилника возови који се отпремају у станичном размаку на одсеку на ком се појавило заузеће ако се заузетост одсека контролише изолованим шинским струјним колима, морају саобраћати смањеном брзином према видљивости и теренским приликама на прузи, но највише брзином до 30 km/h, док се не провери да није дошло до прснућа шине, тј. док се не утврди тачан узрок настале сметње.

1) На пругама опремљеним уређајима АПБ-а са изолованим шинским струјним колима ако се станични размак уводи због насталог заузећа:

а) првог излазног одсека - излазни сигнал се не може поставити да показује сигнални знак за дозвољену вожњу те отправник возова/ТК-диспечер са станичне/централне поставнице појединачним постављањем скретница формира пут вожње за излаз воза и обезбеђује саобраћај на путном прелазу (ако га има) задавањем команде TUPP и TRP.

Возно особље се општим налогом/наређењем ТК-диспечера обавештава да: до наредне станице воз саобраћа у станичном размаку, је дозвољен пролаз воза поред излазног сигнала ___ који показује сигнални знак за забрањену вожњу без давања ручног сигналног знака 85: „Напред”, до наредног просторног сигнала ___ у km ___ вози опрезно према прегледности пруге, али највише брзином до 30 km/h (уколико је брзина преко скретница за односну станицу наведена колоном 3 КРВ мања од 30 km/h у налогу треба навести ту брзину само преко скретничког подручја), да је за даљу вожњу меродаван сигнални знак тог просторног сигнала и који су путни прелази на отвореној прузи необезбеђени.

У случају да отправник возова/ТК-диспечер није могао задавањем команде TUPP и TRP са станичне/централне поставнице да обезбеди саобраћај на станичном путном прелазу при изласку воза из станице или је уређај на путном прелазу у квару мора се навести и да је односни путни прелаз необезбеђен;

Напомене:

* Кад се уводи станични размак то значи да се на том колосеку може наћи само један воз и да се узастопни воз може отпремити тек пошто је добијена одјава за претходни. Навођење просторних сигнала при регулисању саобраћаја у станичном размаку служи да се возном особљу наведе одсек који показује заузеће, а преко кога треба возити смањеном брзином, јер на пругама опремљеним АПБ-ом је непотребно смањивати брзину на целом међустаничном растојању када се тачно зна на ком се одсеку појавило заузеће.

** Одредбама члана 307. став 1. алинеја 1) Саобраћајног правилника наведено је да се у случају настанка сметње или квара на уређају станичног путног прелазу, обезбеђење саобраћаја на њему врши појединачним постављањем уређаја путног прелазу са станичне/централне поставнице (командама TUPP и TRP). Међутим, одредбама члана 281. став 2. Саобраћајног правилника дефинисано је да је квар појава неправилног стања у раду уређаја које угрожава безбедност саобраћаја (неправилно контролисање стања скретница, путних прелазу, неправилности у путу вожње, потпуна немогућност успостављања везе и сл.), које ограничава или онемогућава даљу употребу уређаја и захтева примену посебног начина регулисања саобраћаја. Како је безбедност саобраћаја приоритет у свим случајевима који могу настати, само у случају појаве квара уређаја путног прелазу треба га сматрати необезбеђеним, иако отправник возова/ТК-диспечер на станичној/централној поставници „види“ да су се путопрелазни сигнали укључили и да су се полубраници спустили за пролаз воза, али не може поуздано знати како ће се уређај који је на квару понашати до наилаaska и при проласку воза (да ли ће се полубраници подићи раније или неће).

б) одсека на отвореној прузи - задавањем команде старта и циља формира се пут вожње за излаз воза из станице те се излазни сигнал поставља да показује сигнални знак за дозвољену вожњу пошто се изврши обезбеђење саобраћаја на путном прелазу (ако га има и ако уређај није у квару).

Возно особље се општим налогом/наређењем ТК-диспечера обавештава да: до наредне станице воз саобраћа у станичном размаку, да просторни сигнал ___ у km ___ показује сигнални знак за забрањену вожњу и да за воз изузетно не важи, до просторног сигнала ___ у km ___ вози опрезно према прегледности пруге али највише брзином до 30 km/h, да је за даљу вожњу меродаван сигнални знак тог просторног сигнала и који су путни прелази на отвореној прузи необезбеђени;

в) предсигналног одсека наредне станице (одсек између просторног сигнала који врши функцију предсигнала и улазног сигнала суседне станице), отправник возова/ТК-диспечер обавештава возно особље да: до наредне станице воз саобраћа у станичном размаку, просторни сигнал/предсигнал ___ у km ___ показује сигнални знак за забрањену вожњу и за воз изузетно не важи, до улазног сигнала ___ у km ___ вози опрезно према прегледности пруге али највише брзином до 30 km/h и да је за улаз воза у станицу меродаван сигнални знак улазног сигнала.

Уколико се на том одсеку налазе путни прелази сматрају се необезбеђеним, те се возно особље мора обавестити и који су то путни прелази необезбеђени.

2) На пругама опремљеним уређајима АПБ-а са бројачима осовина ако се станични размак уводи због насталог заузећа:

а) првог излазног одсека - поступак отправника возова/ТК-диспечера при формирању излазног пута вожње је истоветан поступку наведеним тачком 1) под а) овог члана.

Возно особље се општим налогом/наређењем ТК-диспечера обавештава да: до наредне станице воз саобраћа у станичном размаку, је дозвољен пролаз воза поред излазног сигнала ___ који показује сигнални знак за забрањену вожњу без давања ручног сигналног знака 85: „Напред”, се преко скретничког подручја вози брзином до ___ km/h (брзина је за односну станицу наведена колоном 3 КРВ и не сме бити већа од 50 km/h јер се скретнице сматрају притврђеним), сви просторни сигнали за воз изузетно не важе, да воз на отвореној прузи саобраћа прописаном брзином, да су сви путни прелази на отвореној прузи необезбеђени, да од просторног сигнала/предсигнала ___ у km ___ вози опрезно као да тај сигнал показује сигнални знак „Опрезно, очекуј стој” (ради благовременог заустављања испред улазног или заштитног сигнала) и да је за улаз воза у наредну станицу меродаван сигнални знак улазног сигнала ___ у km ___.

У случају да отправник возова/ТК-диспечер није могао задавањем команде TUPP и TRP са станичне/централне поставнице да обезбеди саобраћај на станичном путном прелазу при изласку воза из станице или је уређај на путном прелазу у квару мора се навести да је односни путни прелаз необезбеђен;

Образложење:

Одредбама члана 291. став 3. Саобраћајног правилника наведено је да се на просторним одсечима опремљеним бројачима осовина брзина возова се не смањује, што значи да ће се и по одсеку на којем се појавило заузеће воз кретати прописаном брзином (брзином по КРВ). Главни сигнал (излазни или просторни) који штити одсек на ком се појавило заузеће показује сигнални знак за забрањену вожњу и не предсигналише сигнални знак наредног главног сигнала (предсигналисање наредног главног сигнала је основна одлика уређаја АПБ-а). Чим се не врши предсигналисање наредног главног сигнала мора се или смањити брзина кретања воза (код изолованих шинских струјних кола) или ће се воз кретати прописаном брзином (код бројача осовина) у ком случају се мора навести да сви просторни сигнали за воз изузетно не важе (што није спорно јер се уводи станични размак) али то аутоматски значи и да се путни прелази морају сматрати необезбеђеним јер их просторни сигнали у овом случају не штите.

б) одсека на отвореној прузи - поступак отправника возова/ТК-диспетчера при формирању излазног пута вожње је истоветан поступку наведеним тачком 1) под б) овог члана.

Возно особље се општим налогом/наређењем ТК-диспетчера обавештава да: до наредне станице воз саобраћа у станичном размаку, сви просторни сигнали за воз изузетно не важе, на отвореној прузи воз саобраћа прописаном брзином, сви путни прелази на отвореној прузи су необезбеђени, од просторног сигнала/предсигнала ___ у km ___ вози опрезно као да тај сигнал показује сигнални знак „Опрезно, очекуј стој” и да је за улаз воза у наредну станицу меродаван сигнални знак улазног сигнала ___ у km ___;

в) предсигналног одсека наредне станице - возно особље се општим налогом/наређењем ТК-диспетчера обавештава да: до наредне станице воз саобраћа у станичном размаку, сви просторни сигнали за воз изузетно не важе, да воз на отвореној прузи саобраћа прописаном брзином, сви путни прелази на отвореној прузи су необезбеђени, од просторног сигнала/предсигнала ___ у km ___ који показује сигнални знак за забрањену вожњу и за воз изузетно не важи вози опрезно као да показује сигнални знак „Опрезно, очекуј стој” и да је за улаз воза у наредну станицу меродаван сигнални знак улазног сигнала ___ у km ___.

3) На деловима пруга опремљеним уређајима МЗ са изолованим шинским струјним колима (на пр. делови пруга Ужице - Ужице Терена и Пријепоље - Пријепоље Теретна) када се утврди да је међустанични просторни одсек слободан (на основу одјаве за претходни воз), излазни сигнал се не може поставити да показује сигнални знак за дозвољену вожњу, те отправник возова/ТК-диспетчер појединачним постављањем скретница формира пут вожње за излаз воза и задавањем команде TUPP и TRP обезбеђује саобраћај на путном прелазу (ако га има).

Возно особље се општим налогом/наређењем ТК-диспетчера обавештава да: до наредне станице воз саобраћа у станичном размаку без система међустаничне зависности, да је дозвољен пролаз воза поред излазног сигнала који показује сигнални знак за забрањену вожњу без давања ручног сигналног знака 85: „Напред”, да се преко излазног скретничког подручја вози брзином до ___ km/h (наведена колоном 3 КРВ), да до улазног сигнала ___ у km ___ наредне станице вози опрезно према прегледности пруге, али највише брзином до 30 km/h, да су сви путни прелази отворене пруге необезбеђени и да је за улаз воза у наредну станицу меродаван сигнални знак улазног сигнала ___ у km ___;

4) На деловима пруга опремљеним уређајима МЗ са бројачима осовина - када се утврди да је међустанични просторни одсек слободан (на основу одјаве за претходни воз), излазни сигнал се не може поставити да показује сигнални знак за дозвољену вожњу, те отправник возова/ТК-диспетчер појединачним постављањем скретница формира пут вожње за излаз воза, задавањем команде TUPP и TRP обезбеђује саобраћај на путном прелазу (ако га има).

Возно особље се општим налогом/наређењем ТК-диспетчера обавештава да: до наредне станице воз саобраћа у станичном размаку без система међустаничне зависности, да је дозвољен пролаз воза поред излазног сигнала који показује сигнални знак за забрањену вожњу без давања ручног сигналног знака 85: „Напред”, да се преко излазног скретничког подручја вози брзином до ___ km/h (наведена колоном 3 КРВ), да воз на отвореној прузи саобраћа прописаном брзином, да су сви путни прелази на отвореној прузи необезбеђени, да од предсигнала ___ у km ___ вози опрезно као да тај сигнал показује сигнални знак „Очекуј стој” и да је за улаз воза у наредну станицу меродаван сигнални знак улазног сигнала ___ у km ___.

Одредбама члана 293. став 3. Саобраћајног правилника прописано је да обавештење о саобраћају возова у станичним размацима даје станица која отпрема воз у станичном размаку, а ако воз у тој станици нема задржавање, особље вучног возила обавештава се путем станице у којој воз пре тога последњи пут стаје.

У циљу повећања нивоа безбедности овим чланом упутства прописује се да на пругама, односно на деловима пруга које нису опремљене уређајима телекоманде у случају да се станични размак уводи због настанка заузећа првог излазног одсека због чега се излазни сигнал не може поставити да показује сигнални знак за дозвољену вожњу, обавештавање возног особља мора вршити станица у којој се појавило заузеће на излазном одсеку.

Обавештавање возног особља о увођењу станичног размака због појаве заузећа одсека отворене пруге или предсигналног одсека наредне станице може вршити и станица у којој воз пре тога последњи пут стаје.

Станица у којој је воз последњи пут стао мора обавестити отправника возова станице од које се уводи станични размак због заузећа одсека отворене пруге или предсигналног одсека наредне станице да је извршила обавештавање возног особља, тј. да је возном особљу уручен општи налог одговарајуће садржине. Ако није извршено обавештавање да је возном особљу уручен општи налог, воз се у станици од које се уводи станични размак поново мора зауставити иако је возно особље обавештено.

Када воз саобраћа под контраприволом излазни сигнал се не може поставити да показује сигнални знак за дозвољену вожњу, те отправник возова/ТК-диспечер појединачним постављањем скретница формира пут вожње за излаз воза, за давањем команде ТУРР и ТРР обезбеђује саобраћај на путном прелазу (ако га има). Возно особље се општим налогом/ наређењем ТК-диспечера обавештава да: до наредне станице воз саобраћа у станичном размаку, да је дозвољен пролаз воза поред излазног сигнала _____ који показује сигнални знак за забрањену вожњу без давања ручног сигналног знака 85: „Напред”, да се преко излазног скретничког подручја вози брзином до _____ km/h (наведена колоном 3 КРВ), који просторни сигнали за воз изузетно не важе, на ком делу пруге се вози смањеном брзином (на прузи опремљеној изолованим шинским струјним колима), који су путни прелазни необезбеђени, да од првог просторног сигнала/предсигнала _____ у km _____ вози опрезно као да тај сигнал показује сигнални знак „Опрезно, очекуј стој” и да је за улаз воза у наредну станицу меродаван сигнални знак улазног сигнала _____ у km _____.

У складу са одредбама члана 291. став 2. Саобраћајног правилника део пруге опремљен изолованим шинским струјним колима на коме се вози смањеном брзином утврђују споразумно отправници возова суседних станица, односно ТК-диспечер на основу показивача на станичној/централној поставници.

Код изузетне или непредвиђене вожње неправилним колосеком двоколосечне пруге тражење и давање допуштења врши се на начин прописан одредбама члана 163. Саобраћајног правилника. Излазни сигнал се не може поставити да показује сигнални знак за дозвољену вожњу, те отправник возова/ТК-диспечер појединачним постављањем скретница формира пут вожње за излаз воза, а давањем команде ТУРР и ТРР обезбеђује саобраћај на путном прелазу (ако га има). Возно особље се општим налогом/ наређењем ТК-диспечера обавештава да: до наредне станице воз саобраћа неправилним колосеком у станичном размаку, да је дозвољен пролаз воза поред излазног сигнала _____ који показује сигнални знак за забрањену вожњу без давања ручног сигналног знака 85: „Напред”, да се преко излазног скретничког подручја вози брзином до _____ km/h (наведена колоном 3 КРВ), да сви просторни сигнали уграђени уз правилан колосек за воз воз изузетно не важе, који су путни прелазни необезбеђени (ако их има) и шта је меродавно за улаз воза у наредну станицу.

Наредна станица може упутити захтев позадијој да је за улаз воза у наредну станицу меродаван ручни сигнални знак 85: „Напред” дат од стране станичног особља. Уз тај захтев мора се истовремено упутити и обавештење о брзини преко улазних скретница уколико је она мања од брзине прописане колоном 3. КРВ, као и обавештење о обезбеђености путних прелазних (уколико их има). Уколико станица не упутити такав захтев у општем налогу се наводи да је за улаз воза у наредну станицу меродавно одобрење отправника возова/ТК-диспечера дато путем пружног телефона код улазног сигнала _____ у km _____ уграђеног поред правилног колосека.

У складу са одредбама члана 166. став 5. Саобраћајног правилника брзина којом воз саобраћа по неправилном колосеку прописује се општим налогом само ако је његова максимална брзина већа од највеће допуштене брзине за неправилни колосек и није већа од 100 km/h. Ако је уз неправилан колосек уграђен улазни сигнал чији се сигнални знаци предсигналишу не ограничава се брзина воза на 100 km/h по неправилном колосеку нити се прописује општим налогом.

Обезбеђење саобраћаја на путним прелазима осигураним уређајима за аутоматско обезбеђење саобраћаја

Члан 40.

У постојећим упутствима за руковање електрорелејним и електронским сигнално-сигурносним уређајима сваке станице, прописано је да се обезбеђење путних прелазних за пролаз воза (ако су уређаји исправни) врши аутоматски наиласком воза на укључну, односно искључну тачку. Осим наведеног, прописан је и поступак када се уређајима путних прелазних рукује са централне, односно станичне поставнице путем одређених команди или на лицу места путем „ЛОБ“ кључа, односно путем ручице (курбле).

У пракси се наведене одредбе упутстава различито примењују, па је неопходно ближе прописати начин обезбеђења путног прелазних за пролаз возова, пружних возила и маневарских састава.

При обезбеђењу путних прелазних осигураних уређајима за аутоматско обезбеђење саобраћаја за пролаз возова, пружних возила и за обављање маневрисања прописује се следећи поступак:

1) при саобраћају возова на једноколосечној прузи и на двоколосечној прузи по правилном колосеку активирање уређаја путног прелазних (спуштање и подизање полубраника, укључење и искључење светлосних сигнала за друмски саобраћај), када су ови уређаји исправни и када главни сигнали који штите путне прелазне показују сигнални знак за дозвољену вожњу, врши се аутоматски наиласком воза на укључну тачку;

2) при саобраћају возова по неправилном колосеку двоколосечне пруге, али само под условом да се поуздано утврди да су уређаји путних прелазних исправни, активирање уређаја путних прелазних на отвореној прузи (од улазног сигнала једне до улазног сигнала суседне станице) и њихово искључење врши се аутоматски наиласком воза на укључну, односно искључну тачку.

3) обезбеђење путних прелазних на станичном подручју и путних прелазних који се налазе између предсигнала и улазних сигнала, при саобраћају возова неправилним колосеком увек мора да врши отправник возова/ТК-диспечер коришћењем команди ТУРР и ТРР. Пре него што отправник возова/ТК-диспечер дозволи улаз/излаз воза у/из станице претходно мора да обезбеди пут вожње и да активира уређаје на путном прелазу помоћу команди ТУРР и ТРРа или ТРРб, зависно по ком колосеку ће воз да саобраћа. Увек мора да се зада она команда ТРР по ком колосеку воз саобраћа (ТРРа или ТРРб), како би по проласку воза преко искључне тачке уређај путног прелазних могао да се искључи и врати у редован положај;

4) када је уређај путног прелаза у квару, у складу са одредбама члана 196. став 1. Саобраћајног правилника сматра се необезбеђеним, те се поступа у складу са одредбама члана 196. став 2. овог правилника којим се регулише начин обезбеђења саобраћаја возова преко путног прелаза чији су уређаји у квару без обзира да ли воз саобраћа по једноколосечној или по двоколосечној прузи правилним или неправилним колосеком.

Возно особље увек мора бити обавештено општим налогом о квару уређаја на путном прелазу који је на отвореној прузи. Изузетак је возно особље оних возова који су отпремљени из позадње станице пре него што је уређај путног прелаза прешао на стање квара. Особљу ових возова обавештење о квару уређаја путног прелаза и поступак код просторног сигнала и путног прелаза даје се телефонским путем. Обавештење о квару уређаја путног прелаза и поступак код просторног сигнала и путног прелаза даје отправник возова наредне станице, а на ТК-пругама ТК-диспечер путем РДВ-а или телефона код односног просторног сигнала;

5) при саобраћају возова по једноколосечној прузи или по правилном колосеку двоколосечне пруге ако се главни сигнал (улазни, излазни, заштитни или просторни) који штити, тј. контролише исправност уређаја путног прелаза из било ког разлога не може поставити да показује сигнални знак за дозвољену вожњу, онда се уређај на путном прелазу неће активирати.

У овом случају, обезбеђење саобраћаја преко путних прелаза који се налазе у станичном подручју врши отправник возова/ТК-диспечер употребом команде TUPP и TRP (на двоколосечним пругама употребом команди TUPP и TRPа, односно TUPP и TRPб у зависности да ли воза саобраћа по правилном или по неправилном колосеку), а обезбеђење саобраћаја преко путног прелаза који се налази на отвореној прузи врши се обавештавањем возног особља општим налогом из позадње станице или телефонским путем да код необезбеђених путних прелаза поступа као када је уређај наведених путних прелаза у квару. Возно особље поступа у складу са одредбама члана 196. став 3. Саобраћајног правилника. На исти начин се врши обезбеђење саобраћаја преко путних прелаза за возове који се отпремају са колосека који није опремљен излазним сигнаlima.

б) у случају када воз нагази на укључну тачку и активира уређаје на путном прелазу, а главни сигнал који штити путни прелаз из неког разлога (заузеће одсека, прегорела влакна зелене или жуте сијалице, лажно заузеће скретничког одсека и др.) почне да показује сигнални знак „Стој“ и воз стане испред њега, полубраници путног прелаза ће се аутоматски подићи по истеку 4 минута рачунајући од момента када је главни сигнал који штити путни прелаз прешао да показује сигнални знак за забрањену вожњу (ова одредба не важи за путне прелазе осигуране системом „Westinghouse“ код којих се полубраници путног прелаза неће подићи догод воз не пређе искључну тачку – ово су поједини путни прелази на подручју Секције за СП Ниш).

У овом случају отправник возова/ТК-диспечер мора прво да покуша да тај сигнал постави да показује сигнални знак за дозвољену вожњу и ако то успе путни прелаз ће остати обезбеђен за све време док воз не прође. У случају да се главни сигнал не може поставити да показује сигнални знак за дозвољену вожњу, а возу се дозвољава пролазак поред сигнала који показује забрањену вожњу, тада отправник возова/ТК-диспечер мора телефонским путем наредити возном особљу да стане испред путног прелаза и поступи по одредбама члана 196. став 3. Саобраћајног правилника, као да је уређај на путном прелазу у квару без обзира што су уређаји исправни и полубраници још спуштени, јер отправник возова/ТК-диспечер не зна тачно да ли ће воз прећи преко прелаза пре него што се полубраници аутоматски подигну.

У случају да се полубраници путног прелаза, који се налазе на станичном подручју подигну пре него што се нареди пролазак воза поред главног сигнала који показује сигнални знак за забрањену вожњу онда ће отправник возова/ТК диспечер обезбедити тај путни прелаз са станичне/централне поставнице употребом команди TUPP и TRP. Забрањена је употреба команде TUPP пре него што се полубраници подигну, јер не постоји поуздана контрола да је уређај прихватио команду дату командом TUPP за спуштање полубраника.

У појединим станицама путни прелази који се налазе на станичном подручју представљају део пута претрчавања код улазних вожњи. У таквим станицама када се возови отпремају поред излазних сигнала који показују сигнални знак за забрањену вожњу за које је претходно био обезбеђен улазни део пута вожње, треба сачекати да истекне време аутоматског разрешења пута претрчавања и изврши подизање полубраника на путном прелазу који је у путу претрчавања, па тек онда употребом команди TUPP и TRP обезбедити путни прелаз за воз који се отпрема поред излазног сигнала који показују сигнални знак за забрањену вожњу. Овако се мора поступити јер се полубраници путног прелаза аутоматски подижу са разрешењем пута претрчавања без обзира што је претходно употребљена команда TUPP док су полубраници били спуштени (док још није био разрешен пут претрчавања).

Сви путни прелази осигурани аутоматским уређајима за обезбеђење путног прелаза који се налазе унутар излазних сигнала, испред главних сигнала (улазни, заштитни, просторни) на мањој удаљености од 650 метара и на стајалиштима (унутар сигналних ознака „Место заустављања“ опремљени су тонским шинским колом, које има задатак да када га воз заузме и стане на путном прелазу држи затворен путни прелаз сво време док је воз на њему. Због тога је машиновођа дужан да на наведеним путним прелазима (ако мора да стане код истих) заустави свој воз тако да исти заузме путни прелаз (тонско шинско коло) како се не би полубраници подигли испред воза када се исти покрене после заустављања.

Ако воз непредвиђено стане између укључне тачке и путног прелаза или је између њих уведена лагана вожња па је време путовања до путног прелаза дуже од 4 минута (осим система „Westinghouse“), у складу са одредбама члана 196. став 1. алинеја б) Саобраћајног правилника, машиновођа мора да стане испред путног прелаза и поступи као да је добио писмено наређење да је уређај на путном прелазу у квару. Овако се мора поступити јер се полубраници аутоматски подижу по истеку 4 минута од момента наилаaska на укључну тачку без обзира што воз још није прошао преко путног прелаза.

При саобраћају пружних возила која не испуњавају прописане техничке услове за пружна возила која саобраћају на пругама опремљеним уређајима АПБ-а, пружно возило не сме прећи преко путног прелаза док не стане испред њега и вођа пружног возила не обезбеди путни прелаз помоћу ЛОБ кључа. По преласку пружног возила преко путног прелаза полубраници се морају вратити у редован положај. За обезбеђење путног прелаза на овај начин одговоран је вођа пружног возила који мора бити снабдевен кључем за откључавање ормара у коме је смештен ЛОБ кључ. Овако се мора поступити из разлога што пружно возило због своје мале тежине и висине венца точка није у стању да активира и искључи уређаје путног прелаза наиласком возила на укључну, односно искључну тачку. При вршењу маневрисања у станици преко путног прелаза обезбеђење саобраћаја редовно се врши употребом ЛОБ кључа.

У непосредној ТК-станици у свим случајевима када се изузетно мора обавити маневрисање, обезбеђење путног прелаза врши ТК-диспечер са централне поставнице употребом команде TUPP и TRP. Ако се путни прелаз при маневрисању обезбеђује употребом команде TUPP, возила, локомотиве или маневарски састав не сме се зауставити на путном прелазу већ мора целом дужином (са свим осовинама) да пређе преко искључне тачке најмањом брзином од 10km/h, па када се полубраници подигну и поново спусте може да се предузме возња пружног возила, локомотиве или маневарског састава преко путног прелаза у супротном смеру. Поновна употреба команде TUPP и TRP сме да се врши тек пошто су се полубраници подигли (светлосни показивач полубраника у вертикалном положају светли мирном црвеном светлошћу).

Када уређај на путном прелазу пређе на стање сметње забрањено је његово враћање командом TVS у редован положај док претходно СС механичар у кућици прутног прелаза не отклони сметњу и у Бележник сметњи и кварова (В-11) упише узрок настале сметње и време њеног отклањања. По наведеном упису у В-11 од стране СС механичара отправник возова/ТК-диспечер ће вратити уређај са стања сметње на редовно стање.

Поступци при превозу опасне робе

Члан 41.

У складу са одредбама члана 1. Правилника о начину транспорта и обавезном оперативном праћењу опасног терета у железничком саобраћају, као и обавезама учесника у транспорту опасног терета у железничком саобраћају и у ванредним догађајима („Службени гласник РС”, број 81/15) на подручју мреже пруга „Инфраструктура железнице Србије” а.д. осим на начине прописане општим прописима, потребно је поступати према следећем:

- на подручју јавне железничке инфраструктуре организовано је пријављивање отпреме и оперативно праћење превоза опасне робе и теретних кола која су била товарена опасном робом, а код којих није извршено чишћење или прање;
- сва кола товарена опасном робом, без обзира на врсту (разред) опасне робе, морају се одмах по преузимању на превоз у станици утовара, односно одмах по преузимању од суседне железничке управе у пограничним станицама пријавити директно главном диспечеру за превоз опасне робе у Одељењу за превоз опасне робе „Инфраструктура железнице Србије” а.д. ради добијања броја превоза. Ове послове обавља оперативна служба превозника или ако превозник нема организовану оперативну службу, ове послове обавља овлашћени представник железничког превозника;
- пријављивање превоза кола товарених опасном робом мора се извршити и за пошиљке које се примају од суседне железнице, а којима је погранична станица упутна станица.
- кола товарена опасном робом код којих се врши реекспедиција морају се по извршеној реекспедицији пријавити као нова пошиљка. Ову пријаву врши оперативна служба превозника, односно овлашћени представник превозника, а при пријављивању пошиљке мора се дати напомена да се пријава односи на реекспедицију.

Број превоза представља потврду да је Одељење за превоз опасне робе управљача инфраструктуре обавештено о превозу и да ће кола товарена опасном робом бити оперативно праћена. Број превоза је облика: “ОМ-редни број превоза/година”¹. Овај број служи лакшем оперативном праћењу пошиљака и даје се само утоварној, односно пограничној станици која је примила кола товарена опасном робом и подручним одељењима за оперативне послове кроз чија подручја ће кола товарена опасном робом пролазити.

У случајевима када се на превоз прима више кола товарених опасном робом код додељивања броја превоза поступа се на следећи начин:

- ако је на превоз примљена група кола товарених истом врстом опасне робе од једне утоварне (пријемне) станице до једне упутне (предајне) станице и од једног пошиљаоца за једног примаоца - додељује се један број превоза;
- ако је на превоз примљена група кола товарених истом врстом опасне робе од једне утоварне (пријемне) станице до једне упутне (предајне) станице од једног пошиљаоца за различите примаоце додељује се онолико бројева превоза колико је прималаца;
- ако је на превоз примљена група кола товарених различитим врстама опасне робе од једне утоварне (пријемне) станице до једне упутне (предајне) станице од једног пошиљаоца за једног примаоца - додељује се толико бројева превоза колико је врста опасне робе;

¹ На пример: ОМ-54/02 представља: ОМ – скраћеница речи “опасне материје”, 54 –редни број пошиљке према евиденцији коју води Одељење за превоз опасне робе и који се води за сваку годину посебно почев од броја 1; 02 – ознака године (2002. година)

- ако је на превоз примљена група кола товарених различитим врстама опасне робе од једне утоварне (пријемне) станице до различитих упутних (предајних) станица од истог пошиљаоца за различите примаоце - додељује се толико бројева превоза колико је врста опасне робе и колико је прималаца;
- ако су на превоз примљена једна кола која су товарена са две или више врста опасне робе од једне утоварне (пријемне) станице до једне упутне (предајне) станице и од једног пошиљаоца за једног примаоца - додељује се један број превоза;
- за пошиљке код којих је извршена реекспедиција мора се дати и ОМ - број којим је ова пошиљка праћена до станице у којој је извршена реекспедиција.

Пријављивање кола товарених опасном робом врши оперативна служба превозника, односно овлашћени представник превозника усмено телефоном, а потврђује телеграмом упућеним електронском поштом Одељењу за превоз опасне робе. Код пријављивања треба дати следеће податке:

1. станица која пријављује превоз кола товарених опасном робом, датум и време пријављивања;
2. укупан број кола која су примљена на превоз, односно која су примљена од суседне железнице и која се пријављују на превоз, као и индивидуални бројеви свих кола;
3. релација превоза према следећем: утоварна и истоварна станица (за пошиљке у унутрашњем саобраћају), утоварна и предајна станица (за извозне пошиљке), пријемна и истоварна станица (за увозне пошиљке) или пријемна и предајна станица (за транзиме пошиљке);
4. превозни пут према подацима из товарног листа или другог документа који прати пошиљку;
5. количина опасне робе (у тонама, литрима, и слично) која је примљена на превоз;
6. бројчана ознака опасности и број опасне материје²;
7. пошиљалац и прималац пошиљке;
8. посебне примедбе и напомене (ако их има).

На основу усмене телефонске пријаве Одељење за превоз опасне робе даје станици број превоза на основу којег се може извршити отпрема кола товарених опасном робом из станице утовара, односно станице пријема кола од суседне железнице.

Без примљеног броја превоза, станица не сме исту отпремити јер у том случају пошиљка неће бити праћена.

Исти број превоза, којим је потврђено да ће кола бити оперативно праћена, Одељење за превоз опасне робе даје и свим оним подручним одељењима за оперативне послове која се налазе на превозном путу кола која су товарена опасном робом. Станица која отпрема кола товарена опасном робом и подручним одељењима за оперативне послове на превозном путу тих кола, број превоза са потребним подацима Одељење за превоз опасних материја даје као диспечерско наређење.

При отпреми кола товарених опасном робом из станице која је добила број превоза, станица је дужна да подручно одељење за оперативне послове одмах телефонски обавести о отпреми кола товарених опасном робом наводећи број превоза. Ова станица је такође обавезна да подручном одељењу за оперативне послове да и анализу за воз у који су уврштена кола товарена опасном робом.

Подручно одељење за оперативне послове прати превоз кола товарених опасном робом. Праћење се врши тако што се евидентирају времена:

- време пријема пошиљке са утовара односно од суседне железнице;
- време поласка из полазне односно пријемне станице;
- време доласка и поласка, односно проласка воза кроз распоредне, ранжирне, прикључне односно одвојне станице, станице у којима се кола задржавају ради уврштавања у други воз, станице у којима се воз евентуално распушта или чека због смене или прекида у саобраћају, настале несреће или незгоде и других разлога;
- време доласка у истоварну односно предајну станицу;
- време предаје пошиљке примаоцу односно суседној железници;
- друга карактеристична времена.

Ови подаци воде се у посебним евиденцијама при чему се подаци увек везују за број превоза.

Подручно одељење за оперативне послове мора у сваком тренутку да располаже податком о томе где се на његовом подручју налазе кола товарена опасном робом према бројевима превоза и какав је статус тих кола (у којем возу се налазе, у којој станици се налазе, разлози чекања, мере које се предузимају и слично).

Подручна одељења за оперативне послове су дужна да у оквиру својих послова и надлежности предузимају све потребне мере у циљу уредног превоза кола товарених опасном робом.

Приликом преласка са подручја једног на подручје другог одељења за оперативне послове, подручно одељење за оперативне послове које предаје кола товарена опасном робом мора друго подручно одељење за оперативне послове на чије подручје прелази та кола упознати са бројем превоза и да ли је пошиљка комплетна (у смислу броја-количине кола, не у смислу исправности пломби и сл.). Како је подручно одељење за оперативне послове на чије подручје су прешла кола товарена опасном робом већ упознато са бројем превоза, оно наставља праћење пошиљке и тако сукцесивно до упутне, односно предајне станице.

2 Бројчана ознака опасности и број опасне робе одређени су одредбама поглавља 3.2. Правилника за међународни железнички превоз опасне робе (RID) (Правилник RID Spt -51a)

Подручно одељење за оперативне послове је обавезно да редовно податке о кретању кола товарених опасном робом преноси Одељењу за превоз опасне робе. При преносу података обавезно се треба позвати на број превоза како би се евиденције уредно водиле и сваког тренутка располагало подацима о томе где се налазе поједина кола товарена опасном робом и какав је њихов статус (у којем возу се налазе и у којој станици се налазе, разлози чекања, мере које се предузимају и слично). Одељење за превоз опасне робе ове податке води у посебним евиденцијама при чему се подаци увек везују за број превоза.

Надлежни радник превозника у станици која је добила број превоза примљени број превоза (ОМ-број) уписује у документ који прати пошиљку, односно теретна кола према следећем:

- у рубрици 40 „Назначење врсте ствари” товарног листа К-501 у делу испод рубрике где се означава RID материја (рубрика 32);
- у рубрици 31 „Назначење врсте ствари” товарног листа СИМ у делу непосредно испод рубрике 32 где се означава RID материја;
- у рубрици 7 „Примедбе” пропратнице за празна кола Кол – 35;
- у делу који се односи на начин отпреме кола „редован /убрзан/орочен превоз” пропратице за неисправна кола Кол – 13;
- у горњем десном углу спроводнице за кола Кол - 69 за празне СЖД цистерне које се отпремају

У подручним одељењима за оперативне послове и Одељењу за превоз опасне робе води се посебна евиденција која садржи број превоза, све податке о пошиљци и све податке о кретању пошиљке, односно кола.

У случајевима да, из било којих разлога, настане раздвајање пошиљке, станица у којој је настало раздвајање о томе обавештава подручно одељење за оперативне послове тако што даје обавештење које садржи само податке о броју (количини) раздвојених кола. Ова станица је такође обавезна да о раздвајању пошиљке односно кола товарених опасном робом обавести и Одељење за превоз опасне робе, али у овом обавештењу морају бити дати и индивидуални бројеви кола која су раздвојена. Ове раздвојене пошиљке и даље се прате под истим бројем превоза само се додаје ознака „I део”, „II део” или евентуално по насталој ситуацији „III део”. У овим случајевима сматра се да је пошиљка превезена када су превезени сви раздвојени делови.

У случајевима да у току превоза, из било којих разлога, настане потреба да се кола отпремају алтернативним превозним путем, па ће због тога проћи кроз подручје подручних одељења за оперативне послове која нису претходно обавештена о броју превоза и припадајућим подацима за односну пошиљку, Одељење за превоз опасне робе мора таква подручна одељења за оперативне послове одмах обавестити о свим подацима како би се обезбедило уредно оперативно праћење пошиљке, односно кола.

У случајевима да се кола товарена опасном робом, због било каквих неправилности морају искључити из воза и упутити у радионицу или се на пошиљци или колима мора интервенисати, обавезно се морају евидентирати сва карактеристична времена: време искључења кола из воза, време задржавања, време предаје радионици, време изласка кола из радионице, време почетка и краја интервенције и сл. У овим случајевима сви подаци дају се Одељењу за превоз опасне робе везано за индивидуалне бројеве кола.

У подручним одељењима за оперативне послове све податке и вези праћења кола товарених опасном робом обрађују саобраћајни диспечери, а у Одељењу за превоз опасне робе главни диспечер за превоз опасне робе.

Саобраћај вучних возила опремљених аутостоп уређајима

Члан 42.

На пругама, односно деловима пруга на којима је уграђен пружни део аутостоп уређаја сва вучна возила која су опремљена локомотивским делом аутостоп уређаја морају саобраћати са укљученим аутостоп уређајима.

Укључивање аутостоп уређаја на вучном возилу врши се у полазној станици или у станици у којој воз по реду вожње последњи пут стаје пре наилаaska на пругу, односно део пруге опремљен пружним ауто стоп уређајима.

Искључивање аутостоп уређаја на вучном возилу врши се по напуштању пруге, односно дела пруге који је опремљен пружним аутостоп уређајима.

У случају да код воза у току вожње дође до квара на аутостоп уређају вучног возила, такво вучно возило може наставити вожњу само до краја вучног реона односног вучног возила, а максимална брзина воза не сме бити већа од 100 km/h.

Уколико је по реду вожње максимална брзина воза за неки наредни део пруге до крајње станице већа од 100 km/h отправник возова, односно ТК-диспечер, којем је изјављен квар аутостоп уређаја на вучном возилу, наредиће возном особљу односног воза смањење максималне брзине до 100 km/h и то отправник возова општим налогом, а ТК-диспечер диспечерским наређењем. О томе да ће воз саобраћати са смањеном максималном брзином отправник возова/ТК-диспечер обавештава све станице за који је извршено ограничење максималне брзине воза до 100 km/h.

На пругама, односно на деловима пруга које су опремљене пружним аутостоп уређајима могу саобраћати и вучна возила која нису опремљена аутостоп уређајима под следећим условима:

- брзина кретања – у складу са одредбама члана 114. став 2. алинеја 16) Саобраћајног правилника, вучна возила која нису опремљена аутостоп уређајима могу саобраћати максималном брзином до 100 km/h;
- поседање вучних возила - вучна возила без аутостоп уређаја морају бити поседнута према одредбама члана 105 Саобраћајног правилника;

– уређај за контролу будности машиновође - када вучна возила без аутостоп уређаја саобраћају на пругама опремљеним пружним делом аутостоп уређаја морају имати исправан уређај за контролу будности машиновође;

У књижици реда вожње у делу „Регистар возова по странама” у колони 9 код реда вожње односног воза наведена је ознака „режима” вожње:

- за максималну брзину воза већу од 100 km/h ознака „AS R-1”
- за максималну брзину воза од 80-100 km/h ознака „AS R-2”
- за максималну брзину воза до 80 km/h ознака „AS R-3”.

5. Остали послови саобраћајне службе

Кварови и сметње на сигнално-сигурносним и телекомуникационим уређајима

Члан 43.

О насталим сметњама на телефонским и разгласним уређајима, уређајима електричног сигналног звона и сигнално-сигурносним уређајима, отправник возова/ТК-диспечер телефонски обавештава техничког диспечера у надлежном оперативном одељењу, односно надлежну службу одржавања сигнално-сигурносних и телекомуникационих постројења. Пријављујући насталу сметњу/квар отправник возова/ТК-диспечер наводи кратак опис настале неправилности, како би надлежна деоница одржавања обезбедила стручно особље, неопходан алат и резервне делове за отклањање настале сметње или квара.

У свакој просторији где су смештени телефони, рачунари, разглас, поставни блок-апарати, командни столови за електрорелејно осигурање и др. води се Бележник сметњи и кварова за СС и ТТ постројења (В-11). Овим бележником саобраћајну службу снабдева електротехничка служба, која одржава ова постројења. Ова књига мора имати нумерисане странице и мора бити оверена потписом шефа радне јединице за одржавање телекомуникационих и сигнално-сигурносних уређаја и постројења. У овај бележник радник који рукује односним апаратом уписује сваку сметњу и квар који утиче на нормално руковање уређајем, као и број фонограма којим је обавештен технички диспечер.

Стручно лице по отклањању сметње/квара уписује у одређену рубрику истог бележника узрок сметње или квара, време када је отклоњен и то оверава својим потписом.

У службеним местима где се налазе сигнално-сигурносни уређаји који имају тастере или друге елементе снабдевене контролним бројачима или пломбама, које радници који рукују уређајима могу у процесу рада да употребе, морају се нлазити посебне књиге за евидентирање употребе тастера са бројачима - Евиденција употребе тастера (СП-40). При евидентирању употребе тастера са бројачима треба навести податке о времену и узроку употребе тастера и то потписати.

Употребљен тастер са бројачем уписује се у саобраћајни дневник после уписаног воза са назнаком времена и сврхе употребе. Употреба тастера са бојачима који се редовно користе за формирање или разрешење пута вожње евидентира се у саобраћајном дневнику у рубрици „Примедба” за односни воз.

У станицама опремљеним релејним системом осигурања са ММІ уређајем и у станицама са електронским системом осигурања, отправник возова при предаји службе не мора ручно пописивати употребљене тастере са бројачима ради правдања у СП-40, већ је дозвољено да одштампа списак употребљених тастера са бројачима и пошто наведе датум и време и стави свој потпис тај лист приложи у СП-40.

У станицама где постоји стална дежурна служба одржавања сигнално-сигурносних уређаја, скинуту пломбу на допуњује дежурни радник ове службе. У осталим станицама шеф станице на место скинуте пломбе ставља свој печат, а замену печата одговарајућом пломбом врши овлашћени радник службе одржавања приликом отклањања сметњи/квара или приликом редовног одржавања.

У станицама које нису опремљене релејним системом осигурања са ММІ уређајима и/или електронским системом осигурања, при примопредаји службе стање тастера с бројачима, односно стање пломби обавезно се уписује у саобраћајни дневник, односно посебну књигу за предају и пријем службе, као и књигу помоћних тастера, уз потпис предаваоца и примаоца службе.

Шеф станице ће приликом предаје службе и обављања обавезне контроле прегледати и бележнике, дневнике и одговарајуће евиденције о раду и сметњама на телекомуникационим и сигнално-сигурносним уређајима и уколико је било сметњи или кварова, проверити исправност предузетих мера од стране одговорног радника за обављање рада у време трајања сметњи или кварова на уређајима.

Коришћење електричних грејача на скретницама

Члан 44.

На подручју мреже пруга којом управља „Инфраструктура железнице Србије” а.д. на скретницама су уграђени електрични грејачи различитих типова, чији подаци се налазе у пословним редовима односних службених места, односно упутствима за руковање сигнално-сигурносним уређајима тих службених места.

Напајање уграђених електричних грејача на скретницама изведено је путем стубних трафо станица са јавне електродистрибутивне или са контактне мреже. Уграђени електрични грејачи на скретницама немају помоћно или резетвно напајање тако да се у случају нестанка напона не могу користити.

Због значајног утрошка енергије и потребе чувања грејача на скретницама да не би долазило до њиховог оштећења редован положај грејача на скретницама је „искључено”.

Укључивање и искључивање грејача на скретницама врши отпражник возова, а на ТК- прузи надлежни ТК-диспечер помоћу уграђених команди (тастера) на станичној, односно централној поставници: TUGS - тастер укључења грејача скретница и TIGS - тастер искључења грејача скретница.

На станичној поставници ове команде употребљавају се истовремено са комадом TGN и служе за укључивање односно искључивање грејања скретница. Испод или поред команди TUGS и TIGS уграђени су и светлосни показивачи „U”- испод или поред тастера TUGS који када светли показује да су грејачи скретница укључени и „I” - испод или поред тастера TIGS који када светли показује да су грејачи скретница искључени.

На централној поставници телекоманде команде TUGS и TIGS употребљавају се истовремено са командом TCM и служе за укључивање, односно искључивање грејања скретница у односној станици. Пре употребе ових команди ТК-диспечер мора извршити избор станице у којој рукује грејачома, а после руковања команда се мора послати притиском тастера „START”. На централној поставници телекоманде уграђени су светлосни показивачи „GREJ. E” који када светли показује да су грејачи скретница укључени и „GREJ. I” који када светли показује да су грејачи скретница искључени.

У станицама је могуће извршити укључење/искључење грејача само на појединим скретничким подручјима (блок 1 или блок 2), а ТК-диспечер има могућност укључивања и искључивања грејача само на целом подручју службеног места.

У периоду зимских услова експлоатације отпражници возова/ТК-диспечери морају редовно пратити прогнозу и стање временских прилика на свом подручју како би се грејачи на скретницама благовремено укључивали и правилно користили у циљу обезбеђивања функционисања скретница.

Грејачи на скретницама морају бити укључени у следећим случајевима:

- а) непосредно пред почетак падања снега или ледене кише;
- б) за време падања снега или ледене кише;
- ц) за време јачег дувања ветра који прави сметове на скретницама;
- д) у случајевима када постоји опасност од залеђивања.

Грејачи се морају повремено укључивати када је температура 0°С или нижа без обзира да ли има падавина, зависно да ли има леда на битним скретничким деловима.

Грејачи на скретницама који имају аутоматску регулацију рада морају бити укључени у режиму аутоматског рада када је спољна температура +4°С и нижа. Аутоматска регулација врши укључивање и искључивање грејача на скретницама. Када је спољна температура виша од +4°С грејачи се морају налазити у редовном положају „искључено”.

Скретнице које су опремљене грејачима морају се у зимским условима експлоатације чешће подмазивати јер се приликом отпадања снега и леда спира уље, односно грејањем се уље суши те постоји опасност да може доћи до оштећења скретничких делова. За подмазивање скретница у зимским условима експлоатације користе се само зимска уља. На скретницама са грејачима које су осигуране релејним или електронским системом осигурања, на којима се врши контрола заузетости скретничког одсека, забрањена је употреба хемијских средстава за отапање снега и леда. Приликом било каквих радова на скретницама које имају грејаче мора се строго водити рачуна да не дође до оштећења грејача и да се очува изолованост каблова којим су грејачи повезани на напајање. У случајевима настанка оштећења морају се одмах пријавити, а грејачи искључити. Настали кварови на грејачима евидентирају се у В-11 и пријављују техничком диспечеру надлежног оперативног одељења.

Испостављање саобраћајних примедби

Члан 45.

Саобраћајна примедба (СП-11) се испоставља за неправилности утврђене приликом контроле извршења саобраћајних послова од стране за то одређених лица: саобраћајних контролора, руководиоца организационе јединице, инспектора унутрашње контроле и других овлашћених органа.

Образац СП-11 се испоставља копирањем у два примерка од којих се оригинал доставља радној јединици - секцији оне делатности чији је радник одговоран за утврђену неправилност, а копија остаје у блоку саобраћајних примедби лица овлашћеног за контролу. Све саобраћајне примедбе треба испостављати по хитном поступку, одмах по уочавању неправилности. Утврђена неправилност мора бити јасно и прецизно дефинисана тако да садржи све елементе који су потребни за правилно и детаљно ислеђење са тачним навођењем одредаба прописа који су повређени. Ако су код једне неправилности заинтересоване јединице двеју или више служби, треба их расправити засебним саобраћајним примедбама за сваку јединицу.

Евиденцију приспелих саобраћајних примедби (СП-12) воде све станице, а служи да се из ње види колико је у току године за односну станицу приспело саобраћајних примедби, за какве неправилности, за које радно место и како су окончане. Лице задужено за ислеђење приспелу саобраћајну примедбу евидентира у књизи СП-12 и најкасније у року од 3 дана је упућује руководиоцу заинтересоване организационе јединице. Руководилац организационе јединице или одређени радник дужан је да приспелу саобраћајну примедбу одмах евидентира у књизи СП-12, а затим приступа ислеђењу кроз које треба да утврди све битне чињенице о утврђеној неправилности као и степен одговорности радника за учињени пропуст.

Ислеђење се врши саслушањем одговорног радника који свој исказ у саслушању мора и да потпише, односно од њега се прибавља писмена изјава најкасније у року од 5 дана од дана приспећа саобраћајне примедбе у односну организациону јединицу. Руководилац јединице проверава исправност навода у писменој изјави, односно записнику саслушања и у писменој форми даје своје мишљење о разматраној неправилности при чему посебно наглашава да ли одговорни радник учињене грашке понавља или не. Код ислеђења неправилности треба упоредити податке односним евиденцијама са наводима радника при саслушању. Ако се саобраћајна примедба односи на радника који је у међувремену премештен у другу организациону јединицу, руководилац организационе јединице ће након евидентирања у књизи СП-12 упутити саобраћајну примедбу заједно са својим мишљењем руководиоцу организационе јединице у коју је радник премештен.

Саобраћајну примедбу, заједно са писменом изјавом односно записником саслушања и својим мишљењем руководиоца организационе јединице доставља лицу задуженом за ислеђење, који ће зависно од степена одговорности радника, одлучити о томе да ли је потребно предложити покретање поступка због повреде радне обавезе. Ако је пропуст мањег опсега и значаја, а настао је стицајем околности или је учињен први пут, одговорни радник ће у својој организационој јединици бити поучен и упућен на правилан рад. Извештај о оваквом начину окончања поступка по саобраћајној примедби руководиоца организационе јединице упућује лицу задуженом за ислеђење (заједно са образцем СП-11 и пратећим материјалом), као и надлежном одељењу за оперативне послове ради увођења у одговарајућу евиденцију. Ако се пропуст понавља или је последица грубог одступања од прописа односно теже је природе као последица несавесног рада или непознавања прописа мора се покренути поступак у складу са оредбама члана 5. Упутства о оцени радног учинка („Службени гласник ЖС”, број 56/19).

Предлог за доношење решења о оцени радног учинка запосленог сачињава лице задужено за ислеђење заинтересоване секције и заједно са саобраћајном примедбом и пратећим материјалом доставља шефу секције који ће покренути поступак у року од 8 дана доставе материјала. Извештај о начину окончања саобраћајне примедбе доставља се лицу које ју је испоставило.

Лице задужено за ислеђење дужно је да сваког месеца припреми извештај шефу секције са краћом анализом неправилности по врстама, узроцима и месту настанка као и о резултатима постигнутим путем саобраћајних примедби на уклањању утврђених неправилности.

Услови за самостално руковање станичним сигнално-сигурносним уређајима

Члан 46.

Радник који је једном положио испит за руковање електромеханичким блок уређајем, релејним или електронским сигнално-сигурносним уређајима одређеног система на којем је самостално руковао, у случају премештања или упућивања на замену у станицу опремљену сигнално-сигурносним уређајима истог система, пре ступања у службу не мора претходно да полаже ванредну проверу стручне оспособљености. Овај радник може отпочети службу самостално у другој станици пошто се претходно упозна са месним приликама и пошто је дао писмену изјаву да је упознат са одредбама пословног реда станице и упутства за руковање сигнално-сигурносним уређајима у станици. Из тих разлога се таквом раднику по доласку у нову (другу) станицу опремљену истим системом сигнално-сигурносних уређаја мора поред осталог ставити на располагање и упутство за руковање сигнално-сигурносним уређајима те станице, ради упознавања са специфичностима уређаја за дотичну станицу.

У случају да се радник који је положио испит за руковање релејним или електронским сигнално-сигурносним уређајима једног система премести или упутити на замену у станицу која је опремљена релејним или електронским сигнално-сигурносним уређајима другог система, у складу са одредбама члана 63. став 4. алинеја 5) Закона о безбедности у железничком саобраћају („Службени гласник РС”, број 41/18) пре почетка самосталног обављања послова мора да приступи ванредној провери стручне оспособљености релејним, односно електронским сигнално-сигурносним уређајима оног система којим је опремљена станица у коју се радник премешта или упућује на замену.

У случају да се радник који није положио испит за руковање електромеханичким блок уређајем премести или упутити на замену у станицу која је опремљена оваквим уређајем пре почетка самосталног обављања послова мора да приступи ванредној провери стручне оспособљености оног система којим је опремљена станица у коју се радник премешта или упућује на замену.

При ванредној провери стручне оспособљености која се спроводи због увођења нових типова уређаја испитивање се врши само из области због које је и одређена ванредна провера стручне оспособљености.

Ванредна провера стручне оспособљености састоји се из теоретског и практичног дела чиме се утврђује знање кандидата за самостално вршење послова и задатака одређеног занимања.

За обављање послова и радних задатака руковоаца маневре, надзорног скретничара и одјавничара полаже се само практични део ванредне провере стручне оспособљености.

Пре заказивања ванредне провере стручне обучености радник мора бити упућен на ванредан практичан рад под надзором. Време трајања ванредног практичног рада под надзором не може бити мање од две дневне и две ноћне смене за отправника возова, ТК-диспетчера и оператора на спушталици.

Провера теоретског знања утврђује се на основу датих одговора кандидата на постављена питања испитивача односно чланова комисије, а провера практичних знања се оцењује кроз послове и задатке које кандидат обавља током испита.

Радник може почети самостално да обавља одређене послове тек пошто да писмену изјаву да је упознат са пословним редом јединице у коју се упућује и са одредбама упутства о руковању сигнално-сигурносним уређајима односног система.

Подела послова око уградње и одржавања сигнала, сигналних ознака и ознака на прузи

Члан 47.

У складу са одредбама члана 36. став 3. Закона о безбедности у железничком саобраћају сигнали, сигналне ознаке и ознаке на прузи морају се давати, постављати и одржавати тако да их железнички радници и друга лица на која се односе могу на време и лако уочити дању, ноћу или при смањеној видљивости.

Постављање и одржавање сигнала, сигналних ознака и ознака на прузи обавља управљач инфраструктуре или други привредни субјект који је регистрован у Републици Србији и који испуњава услове који се односе на стручност, техничку опремљеност и покриће за грађанску одговорност.

У оквиру управљача инфраструктуре подела послова око набавке, постављања и одржавања сигнала, сигналних ознака и ознака на прузи извршена је на следећи начин:

- 1) радници секције за електротехничке послове уграђују и одржавају:
  - главне сигнале, предсигнале главних сигнала и понављаче предсигналисања;
  - допунске сигнале главних сигнала и предсигнала;
  - граничне колосечне сигнале и маневарске сигнале за заштиту колосечног пута, изузев сигнала граница маневрисања и сигнала на исклизницама, колобранима окретницама и преносницама;
  - сигнале за електричну вучу;
  - контролне сигнале за аутоматске уређаје на путним прелазима;
  - поставне справе са путопрелазним полубраницима;
  - светлосну вертикалну сигнализацију друског саобраћаја са јакочујним звонима;
  - сигналне ознаке - неважеће сигнала, граница одсека, граница изолованог преклопа, почетак и крај пруге са АПБ и почетак и крај пруге са ТК;
- 2) радници секције за одржавање пруга уграђују и одржавају:
  - сигнале на колским вагама (ако у међувремену одржавање колских вага преузме нека друга делатност онда уграђивање и одржавање сигнала на колским вагама врши она која врши одржавање колских вага);
  - сигнале границе маневрисања;
  - сигнале за ограничење брзине и
  - сигналне ознаке - међик, пружне опомене, почетак и свршетак потискивања, ознака за станице без улазних (штитних) сигнала и ознаке предмета који задиру у слободан профил;
- 3) радници секције за саобраћајне послове набављају:
  - скретничке сигнале и сигнале на исклизницама и колобранима и
  - сигналне ознаке – место заустављања и ознаке за стајалиштапри чему њихову уградњу врше радници надлежне секције ЗОП.

Набавку и замену оштећених стакала у боји, прегорелих сијалица на свим светлосним сигналимa и предсигналимa, допунским сигналимa главних сигнала и предсигнала, граничним колосечним сигналимa, маневарским сигналимa за заштиту колосечног пута и контролним сигналимa за аутоматске уређаје на путним прелазима врши надлежна секција за електротехничке послове.

Осветљавање ликовних сигнала предсигнала врше радници надлежне секције за саобраћајне послове, који врше набавку и замену прегорелих сијалица на ликовним, скретничким и исклизничким сигналимa, а оправку електричних инсталација за осветљење ликовних сигнала (тамо где такве инсталације постоје) и скретничких сигнала врше радници надлежне секције за електротехничке послове.

Одржавање петролеумских светиљки

Члан 48.

Радници којима је поверено руковање петролеумским сигналним светиљкама на механичким сигналимa, одговорни су за њихово исправно стање. Паљење и гашење сигналних светиљки механичких сигнала врши се по Календару осветљавања који чими Прилог 1 Правилника о врстама сигнала, сигналних ознака и ознака на прузи.

Како је тип сигналних светиљки за предсигнале другачији од сигналних светиљки за улазне и излазне сигнале, светиљка од предсигнала не сме се употребити на улазном, односно излазном сигналу, јер светиљка од предсигнала не стоји стабилно на улазном и излазном сигналу, па светло из светиљке није усмерено правилно на обојено стакло сигнала, чиме се смањује видљивост сигнала.

Петролеумске светиљке постављају се на сигнале ради њиховог осветљавања и скидају се у складу са Календаром осветљавања. По скидању светиљке се односе у своја спремишта у блок кућицу или за то одређене просторије где се преко дана налазе.

Да би сигналне светилке механичких сигнала биле спремне и исправне за наредну употребу, по скидању са сигнала морају се очистити на следећи начин:

- из светилке се извади цилиндар и уложак са горачем, цилиндар се прво опере сапуњавом водом, чистом водом се испере, па се остави да се осуши. Када се осуши онда се чистом крпом избрише да стакло унутра и споља постане чисто;
- уложак и горач се чисте тако да се са горача скине прво капица која покрива фитиљ (стењак), па се фитиљ очисти од гара од претходног горења, а уколико је на једну страну маказама се изравна тако да је у хоризонталу равно са горачем. Ово се мора чинити зато да би пламен био правилан, а не да гори на једну страну чиме чађави ту страну цилиндра и смањује видљивост сигнала. После тога горач и капица горача се избришу крпом, а капица горача по потреби се очисти и сидолом;
- потом се прегледа уложак да није настала на њему нека рупица и да није настало цурење петролеума из улошка. Ако је уложак исправан исти се очисти крпом или по потреби сидолом;
- унутрашњу страну сигналне светилке треба обрисати крпом, сочиво се прво обрише влажном, а потом се сувом крпом трља док не добије сјај;
- рефлектор који се налази у светилци, треба прво очистити сидолом, а после чистом крпом обрисати тако да постане сјајан. Уколико је рефлектор никлован исти само опрати са врло мало прашка, никако не чистити сидолом или било којим другим средством;
- димњак светилке на који излазе гасови од сагоревања зачађави се па се мора обрисати крпом да се не би рупе за излаз гасова од чађи затвориле.

Чишћење сигналних светилки врши се сваког дана после скидања са механичких сигнала.

Пуњење улошка сигналне светилке петролеумом врши се сваког дана после чишћења, без обзира да ли је остало у улошку петролеума од претходне употребе. Ако је од претходне употребе остало петролеума треба се допунити да је пун да се не би десило да код наредне употребе у току ноћи нестане па се светилка угаси.

Код свих светилака употребљава се горач са 5 или 8 линија већином код светилака механичких сигнала је горач од 8 линија, па се према броју горача има употребити и одговарајући фитиљ (стењак). Није дозвољено да се у горач одређеног броја ставља фитиљ мањег броја, јер тиме се смањује јачина радног пламена, а тиме и јачина светла. У горач се ставља фитиљ од 15-25 центиметара, што зависи од величине улошка, при чему се мора пазити да се не заузме већи део простора улошка фитиљем, јер се тиме смањује простор за петролеум што може довести до тога да светилка не може да издржи да гори одређено време, за које је предвиђено календаром осветљења.

Приликом пуњења улошка петролеумом мора се проверити и колика је дужина фитиља, да ли довољно захвата петролеум, ако је светилка горела 12 сати, тј. ако је изгорело више од половине петролеума у улошку, ако је краћи и не дохвата довољно петролеум, треба га одмах заменити. Ако је фитиљ дугачак па није утрошен цео за два месеца, без обзира на дужину исти се после два месеца мора променити.

Обзиром на важност и значај сталних механичких сигнала, за регулисање и безбедност саобраћаја, исти морају бити лако уочљиви. Ноћу положај механичких сигнала распознајемо по јачини и видљивости светлости механичком сигналу. Да би имали добру и јаку светлост мора се обратити пажња на јачину радног пламена на гурачу. Код горача бр. 5 радни пламен треба да буде висок 15-22 mm, код горача бр. 8 радни пламен мора бити висок 18-25 mm.

На светилци не сме бити никакав отвор или шупљина која би омогућавала гашење или ометала правилан довод и циркулацију ваздуха.

Када је завршено чишћење и пуњење петролеумом треба проверити да ли сигнала светилка добро гори што се чини на следећи начин:

- у сигналну светилку стави се уложак и упали, стави цилиндар и затвори светилку, остави се да гори 10 минута, посматра се да ли је светло од радног пламена у оси сочива, да ли радни пламен на гурачу држи предвиђену висину према броју горача, да ли у сигналној светилци има дима од сагоревања, да ли је цилиндар зачађен и да ли цилиндар у гурачу стоји чврсто и стабилно;
- ако се предвиђена висина радног пламена, на гурачу нагло смањи, значи да је довод ваздуха у светилци неисправан, те га треба прочистити;
- ако се код проверавања установи да светло радног пламена није у оси сочива, онда или уложак није у сигналној светилци добро постављен или се постоље на коме лежи уложак померио због неке техничке мане;
- ако се у светилци ствара дим и гасови од сагоревања, онда су отвори на димњаку нечим запушени или имају неки отвор на светилци кроз који ваздух продире неправилно и смета одвођење дима и гасова из светилке;
- ако је нека страна цилиндра зачађена, онда или цилиндар није добро стављен на гурачу или фитиљ није поравнат са горачем па пламен иде у страну.

Радник коме је поверено руковање и послуживање сигналних светилки ако примети неки квар или сметњу у дообром функционисању сигналне светилке, ако може сам то да отклони мора то одмах извршити, ако то не може, извештава одмах шефа станице или отправника возова и тражи да се у току дана изврши оправка или да се замени неисправна сигнална светилка. Нађено стање убележава у за то устројену књигу одмах после провере.

Пре него што ће се сигнална светилка однети и поставити на механички сигнал има се упалити још у спремништу где је стајала преко дана и упаљена се носи до механичког сигнала. Ово се чини зато да би се још једном проверило да ли

сигнална светиљка добро гори. Сигнална светиљка поставља се на механички сигнал тако што се прво откључа ланац који држи носач сигналне светиљке и пажљиво спусти доле, светиљка се ставља на носач, да стоји на одређеном месту причвршћена и да не може доћи до њеног померања при раду механичког сигнала. Потом се прегледају обојена стакла и очисте крпом. Обојена стакла на заклону морају бити исправна и постављена паралелно са равни сочива, поуздано причвршћена на заклону тако да је онемогућено њихово испадање за време рада механичког сигнала. Мора се проверити да ли је светлосни сноп кроз обојено стакло правилно усмерен. Носач са сигналном светиљком се диже на стуб механичког сигнала вучењем ланца, дизање се врши пажљиво док носач не стигне до врха стуба тј. до направе докле се може и мора подићи. Овакво затегнут ланац се закључава направом на стубу механичког сигнала. По подизању сигналне светиљке на механички сигнал, мора се проверити да ли је одговарајуће обојено стакло правилно покрило отвор на катарки механичког сигнала тј. положај у коме се налази слободно или забрањено и да ли је светло усмерено у правцу пруге.

Радник коме је поверено послуживање сигналних светиљки приликом изношења и враћања сигналних светиљки мора обратити пажњу и на жицовод којим се поставља механички сигнал, да не постоји нека сметња на њему која би ометала или онемогућавала правилан рад механичког сигнала. Ове неисправности које се примете на механичким сигналима или жицоводу, радник који то примети дужан је да одмах извести шефа станице или отправника возова, а евентуално уплитање жицовода одмах отклони.

Све светиљке потребно је два пута годишње обојити белим емајл лаком са унутрашње стране и то у пролеће и у јесен. Са спољне стране бојити светиљку црном бојом, према указаној потреби. Овако сређене и припремљене светиљке морају свакодневно бити прегледане од стране шефа станице (или његовог помоћника) који ће сваку неправилност унети у ручни бележник. Током одсутности шефа станице овај задатак обављају дежурни отправници возова при прегледу скретница. Сви органи који врше контролу службених места по питању безбедности саобраћаја обавезни су да изврше контролу одржавања и исправности сигналних светиљки. Проверавање исправности механичких сигнала и сигналних светиљки, вршиће органи електротехничке службе, једанпут месечно, приликом редовног месечног прегледа. Нађено стање уписаће у за то устројену књигу и предузети мере за отклањање утврђених недостатака.

Календар осветљавања

Члан 49.

Одредбама члана 4. став 9. и Прилогом 1 Правилника о врстама сигнала, сигналних ознака и ознака на прузи дефинисано је осветљавање сигналних светиљки, односно промена интензитета светлосних сигнала.

Радници на радним местима који у опису свог посла имају у надлежности осветљавање, односно контролу осветљености сигнала, морају бити снабдевени Правилником о врстама сигнала, сигналних ознака и ознака на прузи. Ради боље обавештености особља шеф станице израдиће и оверити препис Календара осветљавања сигнала, промене јачине светла светлосних сигнала, осветљења гарнитура, станичног простора и др. и поставити га на видном месту.

6. Завршне одредбе

Престанак важења прописа

Члан 50.

Почетком примене овог упутства престаје да важи:

- 1) Упутство о појединим поступцима при вршењу саобраћајне службе на подручју „Инфраструктура железнице Србије” а.д. („Службени гласник ЖС”, број 28/22);
- 2) Наређење сталног значаја број 1/73, које се односило на електрично грејање у станици Београд, деловодни број 2/91-01 од 1.2.1991. године (стари делов. бр. 333-19/73 од 19.2.1973. године);
- 3) Наређење сталног значаја број 3/73, које се односило на одобрење о давању и примању телеграма допуштења од стране телеграфисте, деловодни број 2/91-02 од 1.2.1991. године (стари делов. бр. 333-24/73 од 22.2.1973. године);
- 4) Наређење сталног значаја број 4/75, које се односило на олакшицу за евидентирање сигналних знакова звоновних сигнала, деловодни број 2/91-05 од 1.2.1991. године (стари делов. бр. 63-12/75 од 22.4.1975. године);
- 5) Наређење сталног значаја број 1/82, које се односило на употребу радника за руковање релејним СС уређајима, деловодни број 2/91-09 од 1.2.1991. године (стари делов. бр. 5-15/81 од 6.1.1982. године);
- 6) Наређење сталног значаја број 2/83, које се односило на поделу послова око уградње сталних сигнала и сигналних ознака, деловодни број 2/91-12 од 1.2.1991. године (стари делов. бр. 51-19/83 од 7.2.1983. године);
- 7) Наређење сталног значаја број 4/83, које се односило на кретање локомотива на станичном подручју без пратиоца, деловодни број 2/91-13 од 1.2.1991. године (стари делов. бр. 002-8-995-6/83 од 25.8.1983. године);
- 8) Наређење сталног значаја број 5/83, које се односило на обезбеђење саобраћаја на путним прелазима осигураним уређајима за аутоматско обезбеђење саобраћаја преко путног прелаза система „Siemens EI”, деловодни број 2/91-14 од 1.2.1991. године (стари делов. бр. 993-13/83 од 26.8.1983. године);
- 9) Наређење сталног значаја број 1/86, које се односило на обезбеђење маневарског пута вожње у станицама са уграђеним маневарским сигналима за заштиту колосечног пута, деловодни број 2/91-16 од 1.2.1991. године (стари делов. бр. 518-29/85 од 11.1.1986. године);
- 10) Наређење сталног значаја број 2/86, које се односило на испостављање саобраћајних примедби (СП-11) и посту-

пак са њима, деловодни број 2/91-17 од 1.2.1991. године (стари делов. бр. 6287-6/86 од 16.4.1986. године);

11) Наређење сталног значаја број 1/87, које се односило на одобрење за коришћење машиновође на маневри за вожњу саме маневарске локомотиве, деловодни број 2/91-18 од 1.2.1991. године (стари делов. бр. 0062-2/87 од 18.2.1987. године);

12) Наређење сталног значаја број 2/87, које се односило на проверу исправности одбојника на задњим колима у станици Београд Ранжирна парк Б, деловодни број 2/91-19 од 1.2.1991. године (стари делов. бр. 0063-15/87 од 24.6.1987. године);

13) Наређење сталног значаја број 3/91, које се односило на коришћење електричних и плинских грејача на скретницама, деловодни број 2/91-20 од 1.2.1991. године (стари делов. бр. 81-505/90 од 28.1.1990. године);

14) Наређење сталног значаја број 3/88, које се односило на олакшице код уручивања писмених налога за станице Београд (Београд Перон и Београд Спољна), Београд Ранжирна, Лапово Ранжирна, Ниш, Поповац, Нови Сад Теретна, Краљево, Суботица и Суботица Теретна, деловодни број 2/91-22 од 1.2.1991. године (стари делов. бр. 118-109/88 од 17.8.1988. године);

15) Наређење сталног значаја број 4/88, које се односило на саобраћај возова без возопратног особља, само са м. вођом на вучном возилу (Ресник - Бијело Поље) и необавештавање возног особља о променама у саобраћају и променама у укрштавању возова на прузи Ресник - Бар, деловодни број 2/91-23 од 1.2.1991. године (стари делов. бр. 118-116/88 од 14.12.1988. године);

16) Наређење сталног значаја број 1/90, које се односило на употребу језика и писма сходно чл. 83 Статута ЖТП-а Београд при обављању послова везаних за безбедност и уредност железничког саобраћаја, деловодни број 2/91-24 од 1.2.1991. године (стари делов. бр. 0082-69/89 од 19.9.1990. године);

17) Наређење сталног значаја број 1/91, које се односило на примену прописа СУ-40, деловодни број 2/91-25 од 1.2.1991. године (стари делов. бр. 0074-1/91 од 21.1.1990. године);

18) Наређење сталног значаја број 1/92, које се односило на одобрење да се у појединим станицама не обезбеђује пут претрчавања (Суботица теретна, Суботица путничка, Панчево аеродром, Нови Сад-теретна), деловодни број 2/91 од 19.2.1992. године (стари делов. бр. 0652-2/92 од 19.2.1992. године);

19) Наређење сталног значаја број 3/92, које се односило на организацију саобраћаја и рад на прузи и вучним возилима са АS уређајима и проверу исправности АS уређаја, деловодни број 0652-107/92 од 24.2.1992. године (стари делов. бр. 0652-107/92 од 24.2.1992. године);

20) Наређење сталног значаја број 4/92, које се односило на одржавање петролеумских светиљки на механичким предсигналимa и главним улазним и излазним сигналимa као и ПП са барицама у исправном стању, деловодни број 652-108/92 од 25.2.1992. године (стари делов. бр. 0652-108/92 од 25.2.1992. године);

21) Наређење сталног значаја број 5/92, које се односило на календар осветљавања и распоред службе, деловодни број 0652-11/92 од 3.3.1992. године (стари делов. бр. 0652-113/92 од 3.3.1992. године);

22) Наређење сталног значаја број 1/2002, које се односило на поједине поступке у вези саобраћаја возова који у свом саставу имају опасне материје, деловодни број 285/02-635.02 од 27.9.2002. године (стари делов. бр. 285/02-635.02 од 27.9.2002. године);

23) Наређење сталног значаја број 1/2005, које се односило на наређење у вези коришћења електролокомотива за послове маневрисања, деловодни број 285/05-030 од 30.5.2005. године (стари делов. бр. 285/02-030 од 30.5.2005. године);

24) Наређење сталног значаја број 4/2005, које се односило на наређење о објављивању података у материјалу реда вожње о путним прелазима на којима се обезбеђење саобраћаја врши на лицу места када су исти непосреднути, деловодни број 285/02-842 од 17.10.2005. године (стари делов. бр. 285/05-842 од 17.10.2005. године);

25) Наређење сталног значаја број 4/07, које се односило на наређење у вези са поступцима са опремом за рад Комисија за ислеђење ванредних догађаја на подручју ЈП „Железнице Србије“, деловодни број 15/07-777 од 13.6.2005. године (стари дел. бр. 15/07-777 од 13.6.2005. године).

Ступање на снагу

Члан 51.

Ово упутство ступа на снагу даном потписивања.

Ово упутство објавити у Службеном гласнику „Железнице Србије“.

ПРЕДСЕДНИК
ОДБОРА ДИРЕКТОРА
др Небојша Шурлан

**Одлука Одбора директора
„Инфраструктура железнице Србије“ а.д.
(од 29.11.2022. године)
Број: 4/2022-4219-807**

На основу члана 19. став 5. Закона о железници („Службени гласник РС”, број 41/18) и члана 24. став 1. тачка 9) Статута Акционарског друштва за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“, Београд („Службени гласник РС“, бр. 60/15 и 73/15 и Службени гласник „Железнице Србије“, број 14/17), Одбор директора „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. је, на седници одржаној 29.11.2022. године, донео

**О Д Л У К У
о додели ad hoc трасе**

1. Железничком превознику **S RAIL DOO**, додељују се на коришћење ad hoc трасе возова, чији су основни елементи наведени у Прилогу 1. Одлуке.
2. Ова одлука је саставни део Уговора о коришћењу јавне железничке инфраструктуре број: 1/2021-1550-864 од 23.11.2021. године и сматра се Анексом 86. Уговора.
3. Ову одлуку објавити у Службеном гласнику „Железнице Србије“.

О б р а з л о ж е њ е

Железнички превозник S RAIL DOO и „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. су закључили Уговор о коришћењу јавне железничке инфраструктуре који се примењује у периоду од 12.12.2021. године до 10.12.2022. године, а који је код управљача јавне железничке инфраструктуре заведен под бројем: 1/2021-1550/864 дана 23.11.2021. године.

Након закључења предметног Уговора, превозник S RAIL DOO, је дана 28.11.2022. године поднео ad hoc захтеве за доделу траса возова, чији су основни елементи наведени у Прилогу 1. Одлуке.

С обзиром да је захтеване ad hoc трасе возова могуће доделити превознику у складу са Редом вожње 2021/2022 и Изјавом о мрежи за ред вожње за 2022. годину, као и да су испуњени услови прописани чланом 19. став 5. Закона о железници, одлучено је као у диспозитиву ове одлуке.

ПРЕДСЕДНИК
ОДБОРА ДИРЕКТОРА
др Небојша Шурлан

Прилог 1

Р. б.	Број воза	Релација саобраћаја	Врста вуче	Серија вучног возила	Маса в.в. (t)	Маса састава (t)	Укупна маса (t)	Дужина воза (m)	Календар саобраћаја	Цена трасе [РСД]	Напомене
1.	48097	Црвени Крст-Димитровград	дизел	661	112	1300	1412	530	30.11.-4.12.2022.	27.890,38	
		Димитровград-државна граница -(Калотина)	електро	BDŽ	250	1300	1550				

**Одлука Одбора директора
„Инфраструктура железнице Србије“ а.д.
(од 29.11.2022. године)
Број: 4/2022-4220-807**

На основу члана 19. став 5. Закона о железници („Службени гласник РС”, број 41/18) и члана 24. став 1. тачка 9) Статута Акционарског друштва за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“, Београд („Службени гласник РС“, бр. 60/15 и 73/15 и Службени гласник „Железнице Србије“, број 14/17), Одбор директора „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. је, на седници одржаној 29.11.2022. године, донео

**О Д Л У К У
о додели ad hoc трасе**

1. Железничком превознику **PIMK доо Димитровград**, додељује се на коришћење ad hoc траса воза, чији су основни елементи наведени у Прилогу 1. Одлуке.

2. Ова одлука је саставни део Уговора о коришћењу јавне железничке инфраструктуре број: 1/2021-1550-/1005 од 24.12.2021. године и сматра се Анексом 52. Уговора.

3. Ову одлуку објавити у Службеном гласнику „Железнице Србије“.

Образложење

Железнички превозник РИМК доо Димитровград и „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. су закључили Уговор о коришћењу јавне железничке инфраструктуре који се примењује у периоду од 4.1.2022. године до 10.12.2022. године, а који је код управљача јавне железничке инфраструктуре заведен под бројем 1/2021-1550/1005 дана 24.12.2021. године.

Након закључења предметног Уговора, превозник РИМК доо Димитровград, је дана 28.11.2022. године поднео ad hoc захтев за доделу трасе воза, чији су основни елементи наведени у Прилогу 1. Одлуке.

С обзиром да је захтевану ad hoc трасу воза могуће доделити превознику у складу са Редом вожње 2021/2022 и Изјавом о мрежи за ред вожње за 2022. годину, као и да су испуњени услови прописани чланом 19. став 5. Закона о железници, одлучено је као у диспозитиву ове одлуке.

ПРЕДСЕДНИК
ОДБОРА ДИРЕКТОРА
др Небојша Шурлан

Прилог 1

Р. б.	Број воза	Релација саобраћаја	Врста вуче	Серија вучног возила	Маса в.в. (t)	Маса састава (t)	Укупна маса (t)	Дужина воза (m)	Календар саобраћаја	Цена трасе [РСД]	Напомене
1.	49695	(Roszke)-државна граница-Суботица	дизел	Karpat	120	500	620	500	30.11.-4.12.2022.	30.576,40	
		Суботица-Панчево главна	дизел	645	98	500	598				
	58621	Панчево главна-Панчево Варош	дизел	645	98	500	598				

**Одлука Одбора директора
„Инфраструктура железнице Србије“ а.д.
(од 30.11.2022. године)
Број: 4/2022-4221-808**

На основу члана 24. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17-УС, 113/17 и 95/18- аутентично тумачење) и члана 24. тачка 18) Статута Акционарског друштва за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“, Београд („Службени гласник РС“, бр. 60/15, 73/15 и Службени гласник „Железнице Србије“, број 14/17), Одбор директора „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. је, на седници одржаној 30.11.2022. године, донео

ОДЛУКУ

1. Доноси се Правилник о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова Акционарског друштва за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“, Београд (Службени гласник „Железнице Србије“, бр. 55/18, 67/18, 9/19, 10/19, 11/19, 12/19, 14/19, 16/19, 23/19, 25/19, 30/19, 33/19, 39/19, 43/19, 46/19, 48/19, 50/19, 52/19, 54/19, 55/19, 57/19, 8/20, 9/20, 12/20, 15/20, 16/20, 20/20, 22/20, 23/20, 32/20, 37/20, 40/20, 46/20, 47/20, 50/20, 12/21, 13/21, 19/21, 24/21, 25/21, 28/21, 29/21, 31/21, 36/21, 37/21, 38/21, 39/21, 44/21, 46/21, 51/21, 54/21, 57/21, 62/21, 4/22, 8/22, 11/22, 15/22, 16/22, 22/22, 26/22, 27/22, 28/22, 31/22, 33/22, 36/22, 38/22, 40/22, 41/22 и 42/22).

2. Правилник из тачке 1. саставни је део ове одлуке.

3. Одлука ступа на снагу даном доношења.

4. Одлуку објавити у Службеном гласнику „Железнице Србије“.

ПРЕДСЕДНИК
ОДБОРА ДИРЕКТОРА
др Небојша Шурлан

**Одлука Одбора директора
„Инфраструктура железнице Србије“ а.д.
(од 30.11.2022. године)
Број: 4/2022-4221-808**

На основу члана 24. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17-УС, 113/17 и 95/18-аутентично тумачење) и члана 24. тачка 18) Статута Акционарског друштва за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“, Београд („Службени гласник РС“, бр. 60/15, 73/15 и Службени гласник „Железнице Србије“, број 14/17), Одбор директора „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. је, на седници одржаној 30.11.2022. године, донео

Члан 1.

У Правилнику о организацији и систематизацији послова Акционарског друштва за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“, Београд (Службени гласник „Железнице Србије“, бр. 55/18, 67/18, 9/19, 10/19, 11/19, 12/19, 14/19, 16/19, 23/19, 25/19, 30/19, 33/19, 39/19, 43/19, 46/19, 48/19, 50/19, 52/19, 54/19, 55/19, 57/19, 8/20, 9/20, 12/20, 15/20, 16/20, 20/20, 22/20, 23/20, 32/20, 37/20, 40/20, 46/20, 47/20, 50/20, 12/21, 13/21, 19/21, 24/21, 25/21, 28/21, 29/21, 31/21, 36/21, 37/21, 38/21, 39/21, 44/21, 46/21, 51/21, 54/21, 57/21, 62/21, 4/22, 8/22, 11/22, 15/22, 16/22, 22/22, 26/22, 27/22, 28/22, 31/22, 33/22, 36/22, 38/22, 40/22, 41/22 и 42/22), мења се Табеларни преглед Правилника у следећем:

1. КАБИНЕТ ГЕНЕРАЛНОГ ДИРЕКТОРА

60000 - Кабинет генералног директора

- Код послова под редним бројем 3 „Извршни директор за развој, инвестиције и заједничке послове“, у колони 3 „Ниво квалификације“ после „7.1“ уписује се „6.2“, у колони 4 „Област и врста квалификације“ уместо „Правне и економске науке“ уписује се „Све области“, остали услови остају непромењени.
- Код послова под редним бројем 17 „Саветник генералног директора за хармонизацију прописа у колони 3 „Ниво квалификације“ после „7.1“ уписује се „6.2“, у колони 4 „Област и врста квалификације“ уместо „Саобраћајно, електротехничко и грађевинско инжењерство“ уписује се „Све области“, остали услови остају непромењени.

2. СЕКТОР ЗА САОБРАЋАЈНЕ ПОСЛОВЕ

**СЕКЦИЈА ЗА САОБРАЋАЈНЕ ПОСЛОВЕ НИШ 1. РАНГ
ОЦ ЗА САОБРАЋАЈНЕ ПОСЛОВЕ ЛАПОВО 1. РАНГ**

10223 - станица Лапово ранжирна (Баточина) 2. ранг

- Код послова под редним бројем 6 „Помоћни радник“, у колони 8 „Број извршилаца“ број „4“, замењује се бројем „5“, остали услови остају непромењени.

3. СЕКТОР ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКЕ ПОСЛОВЕ

40030 - Одељење за ТТ постројења

- Код послова под редним бројем 6 „Руководилац пројекта од већег значаја за железницу“ у колони 5а „Правилник 646“ уписује се „ДА“, остали услови остају непромењени.

СЕКЦИЈА ЗА ЕТП БЕОГРАД

40100 - Управа секције за ЕТП Београд

- Код послова под редним бројем 3 „Водећи пројектант“ у колони 3 „Ниво квалификације“ уписује се: „7.1.6.2/ 6.1; у колони 8 „Број извршилаца“ број „1“, замењује се бројем „2“, остали услови остају непромењени.
- Послови под редним бројем 4 „Организатор“, бришу се.

40110 - ТОЈ за СС постројења Београд

- Код послова под редним бројем 6 „Контролор за техничке послове“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „4“, замењује се бројем „3“, остали услови остају непромењени.
- После послова под редним бројем 7 „Инжењер на одржавању“, под редним бројем 8 систематизују се послови „Организатор на одржавању“, у колони 3 „Ниво квалификације“ уписује се: „7.1, 6.2/6.1“; у колони 4 „Област и врста квалификације“ уписује се „Електротехничко инжењерство и електротехничке и техничке струке“; у колони 5а „Правилник 646“ уписује се: „ДА“; у колони 8 „Број извршилаца“ уписује се: „1“; у колони 9 „Опис посла“ уписује се: „Учествује у изради, праћењу и анализи планова за извођење радова на редовном и инвестиционом одржавању уређаја; организује отклањање и врши анализу сметњи у раду за све врсте уређаја; организује и учествује у раду на отклањању последица ванредних догађаја; обавља и друге послове неопходне за ефикасно функционисање организационог дела у којем ради, а по налогу непосредног руководиоца „(4111)“.

40112 - ОЈ деоница СС Младеновац

- Код послова под редним бројем 5 „Електротехничар“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „5“, замењује се бројем „6“, остали услови остају непромењени.

40113 - ОЈ деоница СС Макиш

- Код послова под редним бројем 4 „Електротехничар“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „3“, замењује се бројем „2“, остали услови остају непромењени.

40117 - ОЈ деоница СС телекоманда Београд

- Код послова под редним бројем 2 „Инжењер на одржавању“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „1“, замењује се бројем „2“, остали услови остају непромењени.
- Послови под редним бројем 6 „Електротехничар“, бришу се.

40150 - ТОЈ за КМ постројења Београд

- Код послова под редним бројем 2 „Водећи пројектант“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „1“, замењује се бројем „2“, остали услови остају непромењени.
- Код послова под редним бројем 3 „Главни инжењер“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „2“, замењује се бројем „1“, остали услови остају непромењени.

40173 - ОЈ деоница ВЕЕП Београд

- Код послова под редним бројем 4 „Главни механичар“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „1“, замењује се бројем „2“, остали услови остају непромењени.

40175 - ОЈ деоница ЕЕП Земун

- Код послова под редним бројем 4 „Главни механичар“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „2“, замењује се бројем „1“, остали услови остају непромењени.

СЕКЦИЈА ЗА ЕТП КРАЉЕВО**40511 - ОЈ деоница СС Пожега**

- Код послова под редним бројем 3 „Главни механичар“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „2“, замењује се бројем „1“, остали услови остају непромењени.

40513 - СС диспечери Пожега

- Код послова под редним бројем 2 „Диспечер“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „4“, замењује се бројем „5“, остали услови остају непромењени.

40551 - ОЈ деоница КМ Ужице

- Код послова под редним бројем 4 „Руководилац за КМ“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „5“, замењује се бројем „4“, остали услови остају непромењени.

40572 - ОЈ деоница ЕЕП Ужице

- Код послова под редним бројем 6 „Електротехничар“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „1“, замењује се бројем „2“, остали услови остају непромењени.

СЕКЦИЈА ЗА ЕТП НИШ**40614 - Централна СС лабораторија Ниш**

- Код послова под редним бројем 4 „Електротехничар“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „2“, замењује се бројем „3“, остали услови остају непромењени.
- Код послова под редним бројем 5 „Механичар“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „2“, замењује се бројем „1“, остали услови остају непромењени.

40615 - ОЈ деоница СС Ниш

- Код послова под редним бројем 4 „Главни механичар“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „2“, замењује се бројем „3“, остали услови остају непромењени.
- Код послова под редним бројем 5 „Електротехничар“ у колони 5 „Број извршилаца“ број „5“, замењује се бројем „4“, остали услови остају непромењени.

40617 - ОЈ деоница СС Црвени Крст

- Код послова под редним бројем 4 „Главни механичар“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „1“, замењује се бројем „2“, остали услови остају непромењени.
- Код послова под редним бројем 5 „Електротехничар“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „5“, замењује се бројем „4“, остали услови остају непромењени.

40618 - ОЈ деоница СС Димитровград

- После послова под редним бројем 3 „Електротехничар“, под редним бројем 4 систематизују се послови „Инжењер на одржавању“, у колони 3 „Ниво квалификације уписује се: „6.1, 4“; у колони 4 „Област и врста квалификације“ уписује се „Електротехничко инжењерство и електротехничке и техничке струке“; у колони 5а „Правилник 646“ уписује се „ДА“; у колони 8 „Број извршилаца“ уписује се: „1“; у колони 9 „Опис посла“ уписује се: „Учествује у извођењу радова на редовном и инвестиционом одржавању уређаја; анализира сметње на уређајима; врши проверу техничке документације за све врсте уређаја; учествује у отклањању последица ванредних догађаја; обавља и друге послове неопходне за ефикасно функционисање организационог дела у којем ради, а по налогу непосредног руководиоца (2033)“.

40619 - ОЈ деоница СС Параћин

- Код послова под редним бројем 3 „Главни механичар“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „2“, замењује се бројем „3“, остали услови остају непромењени.
- Код послова под редним бројем 4 „Електротехничар“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „5“, замењује се бројем „3“, остали услови остају непромењени.

40631 - ОЈ деоница ЖАТ Ниш

- Код послова под редним бројем 2 „Инжењер на одржавању“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „1“, замењује се бројем „2“, остали услови остају непромењени.
- Послови под редним бројем 3 „Пословођа“ бришу се.

40671 - ОЈ деоница ЕЕП Ниш

- Код послова под редним бројем 4 „Електротехничар“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „3“, замењује се бројем „4“, остали услови остају непромењени.

40673 - ОЈ деоница ВЕЕП Ниш

- Код послова под редним бројем 3 „Пословођа“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „2“, замењује се бројем „3“, остали услови остају непромењени.
- Код послова под редним бројем 4 „Главни механичар“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „2“, замењује се бројем „1“, остали услови остају непромењени.

4. СЕКТОР ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ И ОПШТЕ ПОСЛОВЕ**60601 - Одељење за радне односе и праћење прописа (Београд, Рума, Панчево, Пожаревац)**

- Код послова под редним бројем 5 „Виши организатор“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „5“ замењује се бројем „4“, остали услови остају непромењени.
- После послова под редним бројем 7 „Администратор“ систематизују се послови под редним бројем 8 „Самостални организатор“, са следећим условима: у колони 3 „Ниво квалификације“ уписује се: „6.1“, у колони 4 „Област и врста квалификације“ уписује се: „Све области“, у колони 8 „Број извршилаца“ уписује се: „1“, у колони 9 „Опис посла“ уписује се: Прати и примењује прописе из области рада, пензијско-инвалидског осигурања и здравствене заштите; израђује и пружа стручну помоћ приликом израде решења о правима и обавезама из радног односа запослених; сарађује са другим одељењима за радне односе и праћење прописа у Сектору; обавља и друге послове неопходне за ефикасно функционисање сектора у којем ради, а по налогу директора сектора и непосредног руководиоца (4110)“.

5. СЕКТОР ЗА ФИНАНСИЈСКЕ ПОСЛОВЕ**61200 - Управа сектора - Београд**

- Код послова под редним бројем 4 „Саветник директора сектора“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „2“ замењује се бројем „3“, остали услови остају непромењени.

6. СЕКТОР ЗА ИНФОРМАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ**65001 - Одељење за одржавање, развој и пројектовање рачунарских система**

- После послова под редним бројем 5 „Самостални организатор“, под редним бројем 6 систематизују се послови „Главни администратор за ИКТ“, са следећим условима: у колони 3 „Ниво квалификације“ уписује се: „7.1; 6.2“, у колони 4 „Област и врста квалификације“ уписује се: „Све области“, у колони 8 „Број извршилаца“ уписује се: „1“, у колони 9 „Опис посла“ уписује се: „Врши контролу и надзор информационо комуникационих система и технологија у Друштву. Планира, организује и унапређује рад и одговоран је за стање система, број интервенција, брзину и квалитет отклањања проблема. Прати техничко-технолошки развој софтверских и хардверских технологија у склопу ИКТ система. Одговоран је за брзо реаговање и сарадњу са другим чиниоцима система, уз одобрење надређених. Обавља и друге послове неопходне за ефикасно функционисање организационог дела у којем ради, а по налогу директора сектора (4112)“.

65004 - Одељење за развој и експлоатацију ИС у области економских и кадровских послова

- Код послова под редним бројем 5 „Апликативни оператер“ у колони 8 „Број извршилаца“ број „2“ замењује се бројем „3“, остали услови остају непромењени.

7. ЦЕНТАР ЗА БЕЗБЕДНОСТ**67003 - Одељење за безбедност Београд (Пожаревац, Панчево, Рума)**

- После послова под редним бројем 15 „Ватрогасац-чувар“, под редним бројем 16 систематизују се послови „Сарадник за контролу приступа паркинг простору у ПЖС Вуков Споменик“ са следећим условима: у колони 3 „Ниво квалификације“ уписује се: „4,3“, у колони 4 „Област и врста квалификације“ уписује се: „Све струке“, у колони 8 „Број извршилаца“ уписује се: „1“, у колони 9 „Опис посла“ уписује се: „Врши контролу уласка моторних друмских возила (приватних и службених), прати стање и приступ паркинг простору испред вишенаменске шахте, стара се о паркинг местима предвиђеним за инвалиде, стара се о противпожарном путу, усмерава инвалиде на теретни лифт, у случају утврђеих неправилности обавештава диспечере и ватрогасце-чуваре, води свакодневну евиденцију, обавља и друге послове по наређењу директора Центра и непосредног руководиоца (4113)“.

Члан 2.

Овај правилник ступа на снагу даном доношења.

Члан 3.

Овај правилник објавити у Службеном гласнику „Железнице Србије“.

**Одлука Одбора директора
„Инфраструктура железнице Србије“ а.д.
(од 30.11.2022. године)
Број: 4/2022-4222-808**

На основу члана 19. став 5. Закона о железници („Службени гласник РС”, број 41/18) и члана 24. став 1. тачка 9) Статута Акционарског друштва за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“, Београд („Службени гласник РС“, бр. 60/15 и 73/15 и Службени гласник „Железнице Србије“, број 14/17), Одбор директора „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. је, на седници одржаној 30.11.2022. године, донео

**О Д Л У К У
о додели ad hoc трасе**

1. Железничком превознику **РИМК доо Димитровград**, додељује се на коришћење ad hoc траса воза, чији су основни елементи наведени у Прилогу 1. Одлуке.
2. Ова одлука је саставни део Уговора о коришћењу јавне железничке инфраструктуре број: 1/2021-1550-/1005 од 24.12.2021. године и сматра се Анексом 53. Уговора.
3. Ову одлуку објавити у Службеном гласнику „Железнице Србије“.

О б р а з л о ж е њ е

Железнички превозник РИМК доо Димитровград и „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. су закључили Уговор о коришћењу јавне железничке инфраструктуре који се примењује у периоду од 4.1.2022. године до 10.12.2022. године, а који је код управљача јавне железничке инфраструктуре заведен под бројем 1/2021-1550/1005 дана 24.12.2021. године.

Након закључења предметног Уговора, превозник РИМК доо Димитровград, је дана 28.11.2022. године поднео ad hoc захтев за доделу трасе воза, чији су основни елементи наведени у Прилогу 1. Одлуке.

С обзиром да је захтевану ad hoc трасу воза могуће доделити превознику у складу са Редом вожње 2021/2022 и Изјавом о мрежи за ред вожње за 2022. годину, као и да су испуњени услови прописани чланом 19. став 5. Закона о железници, одлучено је као у диспозитиву ове одлуке.

Прилог 1

Р. б.	Број воза	Релација саобраћаја	Врста вуче	Серија вучног возила	Маса в.в. (t)	Маса састава (t)	Укупна маса (t)	Дужина воза (m)	Календар саобраћаја	Цена трасе [РСД]	Напомене
1.	48897	(Товарник) - државна граница - Шид	електро	RCC	89	1300	1389	550	30.11.- 4.12.2022.	98.344,62	
		Шид - Ниш ранжирна	електро	2 лок. 1141	164	1300	1464				

**Одлука Одбора директора
„Инфраструктура железнице Србије“ а.д.
(од 30.11.2022. године)
Број: 4/2022-4223-808**

На основу члана 19. став 5. Закона о железници („Службени гласник РС”, број 41/18) и члана 24. став 1. тачка 9) Статута Акционарског друштва за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“, Београд („Службени гласник РС“, бр. 60/15 и 73/15 и Службени гласник „Железнице Србије“, број 14/17), Одбор директора „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. је, на седници одржаној 30.11.2022. године, донео

**О Д Л У К У
о додели ad hoc трасе**

1. Железничком превознику „RAIL TRANSPORT LOGISTIC” DOO, додељује се на коришћење ad hoc траса воза, чији су основни елементи наведени у Прилогу 1. Одлуке.
2. Ова одлука је саставни део Уговора о коришћењу јавне железничке инфраструктуре број: 1/2021-1550/854 од 23.11.2021. године и сматра се Анексом 10. Уговора.
3. Ову одлуку објавити у Службеном гласнику „Железнице Србије“.

Образложење

Железнички превозник „RAIL TRANSPORT LOGISTIC” DOO и „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. су закључили Уговор о коришћењу јавне железничке инфраструктуре који се примењује у периоду од 12.12.2021. године до 10.12.2022. године, а који је код управљача јавне железничке инфраструктуре заведен под бројем 1/2021-1550/854 дана 23.11.2021. године.

Након закључења предметног Уговора, превозник „RAIL TRANSPORT LOGISTIC” DOO, је дана 29.11.2022. године поднео ad hoc захтев за доделу трасе воза, чији су основни елементи наведени у Прилогу 1. Одлуке.

С обзиром да је захтевану ad hoc трасу воза могуће доделити превознику у складу са Редом вожње 2021/2022 и Изјавом о мрежи за ред вожње за 2022. годину, као и да су испуњени услови прописани чланом 19. став 5. Закона о железници, одлучено је као у диспозитиву ове одлуке.

Прилог 1

Р. б.	Број воза	Релација саобраћаја	Врста вуче	Серија вучног возила	Маса в.в. (t)	Маса састава (t)	Укупна маса (t)	Дужина воза (m)	Календар саобраћаја	Цена трасе [РСД]	Напомене
1.	58101	Рума - Пријепоље теретна	електро	461	120	300	420	300	2.12.- 6.12.2022.	48.681,75	

АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО ЗА ЖЕЛЕЗНИЧКИ ПРЕВОЗ ПУТНИКА „СРБИЈА ВОЗ”**Одлука Одбора директора
„Србија Воз“ а.д.
Број: 4/2022-1615-299
(од 30.11.2022. године)**

На основу члана 24. Статута Акционарског друштва за железнички превоз путника „Србија Воз”, Београд, („Службени гласник РС”, број 60/15 и Службени гласник „Железнице Србије”, бр. 14/17 и 59/19) а у вези са чланом 16. Закона о родној равноправности („Службени гласник РС”, број 52/21), Одбор директора Акционарског друштва за железнички превоз путника „Србија Воз”, Београд је на седници одржаној дана 30.11.2022. године, донео

О Д Л У К У

1. Доноси се План мера за остваривање и унапређење родне равноправности у Акционарском друштву за железнички превоз путника „Србија Воз”, Београд (у даљем тексту: План).
2. Мере из Плана саставни су део Програма пословања Акционарског друштва за железнички превоз путника „Србија Воз”, Београд за 2023. годину у делу који се односи на Корпоративно управљање.
3. Ова одлука ступа на снагу даном доношења.
4. Одлуку објавити у Службеном гласнику „Железнице Србије”.

О б р а з л о ж е њ е

Доношењем Закона о родној равноправности („Службени гласник РС”, број 52/21) и усвајањем Националне стратегије Владе Републике Србије за родну равноправност за период 2021-2030. године („Службени гласник РС”, број 103/21) у области остваривања и унапређења родне равноправности прописано је да су органи јавне власти и послодавци који имају више од 50 запослених и радно ангажованих лица дужни да одређују и спроводе посебне мере у зависности од циљева које је потребно остварити њиховим одређивањем и спровођењем.

Посебне мере одређују се и спроводе у оквиру годишњих планова и програма рада, који поред елемената прописаних законом, обавезно садржи и део који се односи на остваривање и унапређење родне равноправности.

На основу изнетог, донета је Одлука као у диспозитиву.

**Број: 4/2022-1615-299
30.11.2022. године**

На основу члана 16. Закона о родној равноправности („Службени гласник РС”, број 52/2021) и члана 24. Статута Акционарског друштва за железнички превоз путника „Србија Воз”, Београд, („Службени гласник РС”, број 60/15 и Службени гласник „Железнице Србије”, бр. 14/17 и 59/19), Одбор директора Акционарског друштва за железнички превоз путника „Србија Воз”, Београд је на седници одржаној дана 30.11. 2022. године, донео

**ПЛАН ЗА ОСТВАРИВАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ
РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ
У АКЦИОНАРСКОМ ДРУШТВУ ЗА ЖЕЛЕЗНИЧКИ ПРЕВОЗ ПУТНИКА
„СРБИЈА ВОЗ”, БЕОГРАД****1. Предмет уређивања**

План мера за остваривање и унапређење родне равноправности (у даљем тексту: План) је документ којим се успоставља систем родне равноправности у Акционарском друштву за железнички превоз путника „Србија Воз”, Београд (у даљем тексту: Друштво) са циљем да се у складу са Законом о родној равноправности и другим подзаконским актима успостави, оствари и унапреди родна равноправност, утврде опште и посебне мере за остваривање и унапређење родне равноправности, институционални оквир, начин извештавања и друга питања од значаја за утврђивање и остваривање родне равноправности.

2. Правни оквир

Правни оквир за доношење Плана је Закон о родној равноправности (у даљем тексту: Закон) којим се уређује појам, значење и мере политике за остваривање и унапређење родне равноправности, врсте планских аката и начин извешта-

вања о њиховој реализацији, као и друга питања од значаја за остваривање и унапређење родне равноправности.

Законом се уређују и обавезе органа јавне власти, послодаваца и других социјалних партнера да интегришу родну перспективу у области у којој делују.

Поједини термини употребљени у овом Плану, имају следеће значење:

- 1) род означава друштвено одређене улоге, могућности, понашања, активности и атрибуте, које одређено друштво сматра прикладним за жене и мушкарце укључујући и међусобне односе мушкараца и жена и улоге у тим односима које су друштвено одређене у зависности од пола;
- 2) пол представља биолошку карактеристику на основу које се људи одређују као жене или мушкарци;
- 3) једнаке могућности подразумевају једнако остваривање права и слобода жена и мушкараца, њихов равноправни третман и равноправно учешће у политичкој, економској, културној и другим областима друштвеног живота и у свим фазама, припреме, доношења и спровођења одлука и равноправно коришћење њихових резултата, без постојања родних ограничења и родне дискриминације;
- 4) уравнотежена заступљеност полова постоји када је заступљеност једног од полова између 40—50% у односу на други пол, а осетно неуравнотежена заступљеност полова постоји када је заступљеност једног пола нижа од 40% у односу на други пол, осим ако из посебног закона не произлази другачије;
- 5) родно осетљив језик јесте језик којим се промовише равноправност жена и мушкараца и средство којим се утиче на свест оних који се тим језиком служе у правцу остваривања равноправности, укључујући промене мишљења, ставова и понашања у оквиру језика којим се служе у личном и професионалном животу;
- 6) родни стереотипи јесу традицијом формиране и укоренење идеје према којима су женама и мушкарцима произвољно додељене карактеристике и улоге које одређују и ограничавају њихове могућности и положај у друштву.
- 7) осетљиве друштвене групе су жене са села, жртве насиља, као и групе лица које се због друштвеног порекла, националне припадности, имовног стања, пола, родног идентитета, сексуалне оријентације, старости, психичког и/или физичког инвалидитета, живота у неразвијеном подручју или из другог разлога или својства налазе у неједнаком положају;

Термини који се користе у овом плану, а који имају родно значење, изражени у граматичком мушком роду, подразумевају природни женски и мушки пол лица на које се односе.

3. Родна равноправност

Родна равноправност подразумева једнака права, одговорности и могућности, равномерно учешће и уравнотежену заступљеност жена и мушкараца у свим областима друштвеног живота, једнаке могућности за остваривање права и слобода, коришћење личних знања и способности за лични развој и развој друштва, једнаке могућности и права у приступу робама и услугама, као и остваривање једнаке користи од резултата рада, уз уважавање биолошких, друштвених и културолошки формираних разлика између мушкараца и жена и различитих интереса, потреба и приоритета жена и мушкараца приликом доношења јавних и других политика и одлучивања о правима, обавезама и на закону заснованим одредбама, као и уставним одредбама.

4. Оцена стања родне равноправности

Према подацима из кадровске евиденције Сектора за људске ресурсе, на дан 1.11.2022. године у Друштву је било запослено 1628 мушкараца, односно 73,6% и 564 жене, односно 26,4%.

Показатељи о заступљености жена

Укупан број запослених	Број запослених жена		Процент запослених жена	Напомена
2212	584		26,4%	
Органи Друштва				
	Број чланова	Жене чланице	Процент жена	Напомена
Скупштина	5	2	40%	
Одбор директора	3	0	0%	
Сектори/центри	12	2	16,6%	
Радна група за израду плана интегритета	8	4	50%	

У табелама које следе приказан је преглед броја и структуре запослених (на дан 1.11.2022. године) према полу, нивоу квалификације, годинама стажа осигурања и годинама живота запосленог.

Стаж	Укупно	Мушкарци (број)	Жене (број)	Мушкарци (%)	Жене (%)
до 5 година	216	166	50	7.5%	2.3%
6-10	67	46	21	2.1%	0.9%
11-15	94	50	44	2.3%	2.0%
16-20	151	113	38	5.1%	1.7%
21-25	275	202	73	9.1%	3.3%
26-30	336	235	101	10.6%	4.6%
31-35	384	285	99	12.9%	4.5%
36-40	490	342	148	15.5%	6.7%
преко 40 година	199	189	10	8.5%	0.5%
Укупно	2212	1628	584	73.6%	26.4%

Мушкарци

Стаж	Укупно	1	2	3	4	5	6.1	6.2	7.1	7.2	8
до 5 година	166	0	0	15	124	0	9	13	5	0	0
6-10	46	0	0	7	32	0	4	2	1	0	0
11-15	50	0	0	25	14	0	3	2	5	1	0
16-20	113	0	0	26	53	0	13	10	9	2	0
21-25	202	3	1	80	62	5	17	10	23	1	0
26-30	235	2	7	60	103	9	17	12	23	2	0
31-35	285	3	12	72	134	11	13	13	25	1	1
36-40	342	11	25	90	144	28	14	6	23	1	0
преко 40 година	189	9	6	16	143	7	1	4	3	0	0
Укупно	1628	28	51	391	809	60	91	72	117	8	1

Жене

Стаж	Укупно	1	2	3	4	5	6.1	6.2	7.1	7.2	8
до 5 година	50	0	0	11	21	0	4	7	7	0	0
6-10	21	0	0	5	7	0	3	4	2	0	0
11-15	44	0	0	6	12	0	5	15	6	0	0
16-20	38	0	0	7	13	0	5	7	6	0	0
21-25	73	0	0	9	26	0	12	15	11	0	0
26-30	101	1	0	10	45	0	14	9	19	2	1
31-35	99	0	0	6	56	0	13	8	16	0	0
36-40	148	1	0	10	94	0	19	2	22	0	0
преко 40 година	10	0	0	0	8	0	2	0	0	0	0
Укупно	584	2	0	64	282	0	77	67	89	2	1

Структура запослених према полу, нивоу квалификације и годинама живота

Године живота	Укупно	Мушкарци (број)	Жене (број)	Мушкарци (%)	Жене (%)
преко 60	212	151	2	6.8%	0.1%
56-60	489	334	12	15.1%	0.5%
51-55	514	388	17	17.5%	0.8%
46-50	293	211	28	9.5%	1.3%
41-45	255	192	38	8.7%	1.7%
36-40	167	129	63	5.8%	2.8%
31-35	106	78	82	3.5%	3.7%
26-30	95	78	126	3.5%	5.7%
21-25	66	54	155	2.4%	7.0%
до 20	15	13	61	0.6%	2.8%
Укупно	2212	1628	584	73.6%	26.4%

Мушкарци

Године живота	Укупно	I	II	III	IV	V	VI-1	VI-2	VII-1	VII-2	VIII
преко 60	151	8	8	27	56	8	9	7	27	1	0
56-60	334	9	14	93	141	25	14	9	26	3	0
51-55	388	4	16	77	215	15	17	16	26	1	1
46-50	211	3	10	52	98	5	15	9	19	0	0
41-45	192	3	3	80	63	7	14	11	9	2	0
36-40	129	1	0	35	66	0	12	9	5	1	0
31-35	78	0	0	16	49	0	4	7	2	0	0
26-30	78	0	0	6	61	0	5	4	2	0	0
21-25	54	0	0	4	48	0	1	0	1	0	0
до 20	13	0	0	1	12	0	0	0	0	0	0
Укупно	1628	28	51	391	809	60	91	72	117	8	1

Жене

Године живота	Укупно	I	II	III	IV-1	V	VI-1	VI-2	VII-1	VII-2	VIII
Преко 60	61	1	0	2	38	0	7	1	12	0	0
56-60	155	0	0	9	98	0	21	3	23	1	0
51-55	126	0	0	10	64	0	13	15	23	0	1
46-50	82	1	0	6	31	0	15	13	15	1	0
41-45	63	0	0	16	13	0	10	16	8	0	0
36-40	38	0	0	4	10	0	8	10	6	0	0
31-35	28	0	0	7	13	0	0	6	2	0	0
26-30	17	0	0	6	7	0	2	2	0	0	0
21-25	12	0	0	3	7	0	1	1	0	0	0
до 20	2	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Укупно	584	2	0	64	282	0	77	67	89	2	1

5. Мере за остваривање и унапређење равноправности

Општи циљ доношења Плана јесте остваривање и унапређење родне равноправности у свим сферама делатности Друштва. Преглед планираних активности ради постизања и одржавања одговарајућег степена родне равноправности, приказан је у Прилогу 1, који је саставни део овог плана.

Мере за остваривање и унапређење родне равноправности подразумевају стварање једнаких могућности за учешће и равноправан третман жена и мушкараца у следећим областима рада Друштва, и то:

5.1. Област запошљавања - обезбеђивање услова како би се запосленима, односно другим радно ангажованим лицима, без обзира на пол, односно род и породични статус обезбедиле једнаке могућности у вези са остваривањем права из радног односа и по основу рада, односно других видова радно ангажовања, у складу са законом којим се уређује рад, а нарочито:

- обезбеђивање једнаких могућности за заснивање радног односа свим кандидатима, које се огледа кроз доступност радних места и услова за запошљавање, укључујући и критеријуме селекције;
- разматрање пријава за посао без обзира на лична својства кандидата и кандидаткиња и оцењивање искључиво њихових компетенција;
- свим запосленима, без обзира на лична својства омогућити приступ обукама, стручном усавршавању и образовању и приликама за стицање радног искуства, односно успостављање једнаких могућности у професионалном развоју запослених које подразумева постизање родне равноправности у професионалном развоју свих запослених;
- кроз сарадњу са образовним установама у којима се врши образовање за железничка занимања предузети активности, попут кампања и иницијатива за промовисање железничких занимања како би се ученице и студенткиње охрабриле да се одлучују за стицање знања о техничким професијама;
- информисати запослене жене о њиховим правима током одсуства због трудноће, породилског одсуства, трајања породилског одсуства и наканде за време породилског одсуства, као и одсуства због неге детета и посебне неге детета

5.2. Успоставити постепено уравнотежен однос мушкараца и жена, при чему треба имати у виду да не може да се тежи идеалном односу 50:50, јер је основна делатност Друштва железнички превоз путника, тако да на пословима који „носе“ основну делатност, а то су машиновође, кондуктери, маневристи, прегледачи кола, запослени на одржавању возних средстава (механичари, електротехничари, бравари и сл.) који су изузетно сложени и тешки, махом су запослени припадници мушког пола.

5.3. У органима управљања тежити да се успостави уравнотежена заступљеност полова, односно једнак приступ запослених жена и мушкараца позицијама одлучивања и управљања, као и другим органима и комисијама Друштва, уз уважавање специфичности које произилазе из природе посла, службе и делатности, места и услова рада, других објективних разлога, кроз испуњење потребних компетенција за конкретне позиције.

5.4. Јачање културе родне равноправности која се односи на успостављање средине и окружења у коме постоји међусобно уважавање и поштовање без обзира на пол, род, године старости или неко друго лично својство. Обучавањем запослених подизати свест о значају родне равноправности и нужности успостављања, неговања и унапређивања родне равноправности.

6. Праћење остваривање Плана

Ради праћења и остваривања родне равноправности и извештавања, Друштво ће водити евиденције разврстане по полу, о следећем:

- 1) укупном броју запослених и радно ангажованих лица;
- 2) броју и проценту запослених и радно ангажованих жена, броју и проценту запослених и радно ангажованих мушкараца у односу на укупан број и проценат запослених, разврстаних по полу и старосној доби запослених и радно ангажованих лица;
- 3) квалификацијама које поседују запослена и радно ангажована лица, разврстана по полу;
- 4) броју и проценту запослених и радно ангажованих лица на извршилачким радним местима и на положајима, разврстаних по полу;
- 5) зарадама запослених и радно ангажованих лица, исказаних у просечном номиналном износу и разврстаних по полу;
- 6) броју и проценту запослених и радно ангажованих лица, разврстаних по полу и старосној доби, која су у претходне две године више запошљавана и броју и проценту запослених и радно ангажованих лица по полу и старосној доби којима је престао радни однос, као и разлоге за то;
- 7) разлозима због којих су на поједина радна места запошљавани, односно распоређивани у већем броју припадници одређеног пола;
- 8) разлозима због којих су на поједине положаје постављани, односно именовани у већем броју припадници одређеног пола;
- 9) броју и проценту кандидата пријављених на конкурсе за заснивање радног односа код послодавца или ради другог вида радно ангажовања, разврстаних по полу и по квалификацијама;
- 10) броју примљених пријава запослених и радно ангажованих лица, разврстаних по полу и старосној доби, о њиховој изложености узнемиравању, сексуалном узнемиравању или уцењивању или неком другом поступању које има за последицу дискриминацију на основу пола, односно рода;

- 11) начину поступања по поднетим пријавама;
- 12) броју судских спорова који су вођени у вези са дискриминацијом на основу пола, односно рода, као и броју судских спорова који су окончани у корист запосленог и о начину поступања послодавца по тим судским одлукама;
- 13) броју и проценту запослених и радно ангажованих лица, разврстаних по полу, укључених у програме стручног усавршавања и додатног образовања, као и стручног оспособљавања приправника, на годишњем нивоу;
- 14) броју и проценту запослених лица у органима управљања и надзора, комисијама и другим телима, разврстаних по полу, квалификацијама и старосној доби.

7. Извештавање

Друштво је дужно да сачини годишњи извештај о остваривању родне равноправности који поред података из тачке 6. садржи и следеће:

- оцену стања у погледу остварене родне равноправности;
- разлоге због којих није остварена прописана равноправна заступљеност; жене и мушкараца код Послодавца, ако та заступљеност није остварена.

8. Начин спровођења мера

У циљу остваривања и унапређења родне равноправности неопходна је сарадња свих запослених у Друштву.

У Друштву је именовано лице за родну равноправност које има задатак да: прати спровођење политика и мера за остваривање и унапређивање родне равноправности; прати стање о полној структури запослених и радно ангажованих лица и саставља извештаје о утврђеном стању у погледу достигнутог нивоа остваривања родне равноправности; подноси извештаје генералном директору, који се након разматрања достављају надлежном Министарству; сарађује са надлежним министарством и телима за родну равноправност на питањима значајним за остваривање и унапређивање родне равноправности; припрема податке, анализе и материјале потребне за рад тела за родну равноправност; предлаже одређивање посебних мера у циљу остваривања и унапређења родне равноправности; обавља послове координације у вези са доношењем, спровођењем и извештавањем о спровођењу Плана остваривања и унапређења родне равноправности; обавља и друге послове у вези са Законом.

Предвиђене мере се спроводе континуирано у току календарске године и остварени резултати се представљају у извештају који се доставља надлежном Министарству најкасније до 15. јануара за претходну годину.

Комуникација са службом надлежног министарства, Координационим телом за родну равноправност и Повереником за заштиту равноправности у надлежности је лица задуженог за родну равноправност.

9. Примена и објављивање

Мере из тачке 5. овог плана су саставни део Програма пословања Друштва за 2023. годину.

План почиње да се примењује почев од дана доношења и објављивања на интернет страници Друштва и у Службеном гласнику „Железнице Србије“.

Прилог 1

**ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ РАДИ ОСТВАРИВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ
У АКЦИОНАРСКОМ ДРУШТВУ ЗА ЖЕЛЕЗНИЧКИ ПРЕВОЗ ПУТНИКА
„СРБИЈА ВОЗ“, БЕОГРАД**

Активност	Носилац активности	Рок	Финансијски ресурси	Показатељ
Одређивање лица задуженог за родну равноправност	Сектор за људске ресурсе	реализовано	нема финансијских трошкова	Акт о одређивању лица за родну равноправност
Утврђивање предлога Плана за успостављање и остваривање родне равноправности у 2023. години	Лице одређено за родну равноправност Сектор за људске ресурсе	IV квартал 2022. године	нема финансијских трошкова	Доношење Плана за успостављање и остваривање родне равноправности у 2023. години на Одбору директора
Успостављање евиденције о остваривању родне равноправности	Лице одређено за родну равноправност Сектор за људске ресурсе	IV квартал 2022. године	нема финансијских трошкова	Евиденција о остваривању родне равноправности
Утврђивање предлога Плана управљања ризицима од повреда принципа родне равноправности	Лице одређено за родну равноправност Сектор за људске ресурсе	IV квартал 2022. године	нема финансијских трошкова	Доношење Плана управљања ризицима од повреда принципа родне равноправности на Одбору директора
Сачињавање предлога Годишњег извештаја о остваривању родне равноправности	Лице одређено за родну равноправност Сектор за људске ресурсе	15. јануар 2023. године	нема финансијских трошкова	Усвајање Годишњег извештаја за 2022. годину

**Одлука Одбора директора
„Србија Воз“ а.д.
Број: 4/2022-1616-299
(од 30.11.2022. године)**

На основу члана 24. став 1. тачка 3. Статута Акционарског друштва за железнички превоз путника „Србија Воз“ („Службени гласник Републике Србије“, број 60/2015 и Службени гласник „Железнице Србије“, бр.14/17), а у вези са чланом 109 Правилника о ближем уређивању поступка набавки (Службени гласник „Железнице Србије“, бр.32/20) Одбор директора Акционарског друштва за железнички превоз путника „Србија Воз“ а.д., 30.11.2022. године, донео је

**О Д Л У К У
о измени Плана набавки на које се Закон о јавним набавкама не примењује
за 2022. годину „Србија Воз“ а.д.**

1. У Плану набавки на које се Закон о јавним набавкама не примењује за 2022. годину „Србија Воз“ а.д. (Број: 4/2022-1443-260 од 1.2.2022. године), врши се следећа измена:

1.1. Додаје се нова позиција:

Р.б.	Предмет набавке	Процењена вредност без ПДВ-а	Планирана средства	
			Без ПДВ	Конто
1.	Услуга санације оштећења носача кочног блока за ДМВ серије 711 CPV 50222000	500.000,00	500.000,00	5320

1.2. Брише се следећа позиција:

- Позиција 17 – „Услуга ремонта пумпи високог притиска за све типове ДМ,“, CPV 50224000, конто 5141 процењена вредност 500.000,00 динара.

2. План набавки на које се Закон о јавним набавкама не примењује објавити на интернет страници „Србија Воз“-а а.д., у року од десет дана од дана доношења.

3. За реализацију ове Одлуке задужује се Сектор за набавке и стоваришне послове.

4. Одлуку објавити у Службеном гласнику „Железнице Србије“.

Образложење

Дописом бр. 23/2022-1413 од 25.11.2022. године, Сектор за одржавање возних средстава, обратио су се са захтевом за измену Плана набавки.

Финансијска средства предвиђена су изменама и допунама Програмом пословања за 2022. годину. С обзиром да су финансијска средства за предметну набавку обезбеђена, донета је Одлука као у диспозитиву.

**Одлука Одбора директора
„Србија Воз“ а.д.
Број: 4/2022-1617-299
(од 30.11.2022. године)**

На основу члана 24. став 1. тачка 3. Статута Акционарског друштва за железнички превоз путника „Србија Воз“ („Службени гласник Републике Србије“, број 60/2015 и Службени гласник „Железнице Србије“, бр.14/17), а у вези са чланом 88 став 4 Закона о јавним набавкама (Службени гласник РС, бр. 91/19) Одбор директора Акционарског друштва за железнички превоз путника „Србија Воз“ а.д., 30.11.2022. године, донео је

**ОДЛУКУ
о измени Плана јавних набавки за 2022. годину „Србија Воз“ а.д.**

1. У Плану јавних набавки за 2022. годину „Србија Воз“ а.д. (Број: 4/2022-1443-260 од 1.2.2022. године), врши се следећа измена:

1.1. Додаје се нова позиција:

Р.б.	Предмет набавке	Процењена вредност без ПДВ-а	Планирана средства	
			Без ПДВ	Кonto
1.	Набавка стакла фарова и рефлектора за ЕМВ серије 410/418 CPV 34631400	2.880.000.00	2.880.000.00	5141

1.2. Брише се следећа позиција:

- **Позиција 0022** – „Делови за текуће одржавање возних средстава“, CPV 34631000, konto 5141, процењена вредност 2.880.000,00 динара.

2. План набавки објавити на интернет страници „Србија Воз“-а а.д., у року од десет дана од дана доношења.

3. За реализацију ове Одлуке задужује се Сектор за набавке и стоваришне послове.

4. Одлуку објавити у Службеном гласнику „Железнице Србије“.

Образложење

Дописом бр. 23/2022-1413 од 25.11.2022. године, Сектор за одржавање возних средстава, обратио су се са захтевом за измену Плана набавки.

Финансијска средства предвиђена су изменама и допунама Програмом пословања за 2022. годину. С обзиром да су финансијска средства за предметну набавку обезбеђена, донета је Одлука као у диспозитиву.

**Одлука Одбора директора
„Србија Воз“ а.д.
Број: 4/2022-1618-299
(од 30.11.2022. године)**

На основу члана 50-67. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 – одлука УС, 113/17 и 95/18 – аутентично тумачење), члана 83-91. Закона о безбедности у железничком саобраћају („Службени гласник РС“, бр. 41/18), члана 16-19. Колективног уговора за Акционарско друштво за железнички превоз путника „Србија Воз“ Београд (Службени гласник „Железнице Србије“, бр. 7/12, 12/21 и 2/22) и члана 24. Статута Акционарског друштва за железнички превоз путника „Србија Воз“, Београд, („Службени гласник РС“, број 60/15 и Службени гласник „Железнице Србије“, бр. 14/17 и 57/19) Одбор директора Акционарског друштва за железнички превоз путника „Србија Воз“, Београд је на седници одржаној дана 30.11. 2022. године, донео

О Д Л У К У

1. Доноси се Упутство о организацији и евиденцији радног времена за запослене у Акционарском друштву за железнички превоз путника „Србија Воз“, Београд
2. Упутство из тачке 1. саставни је део ове одлуке.
3. Ова одлука ступа на снагу даном доношења.
4. Одлуку објавити у Службеном гласнику „Железнице Србије“.

О б р а з л о ж е њ е

Решењем в.д. генералног директора број 1/2022-1331 од 14.9.2022. године образована је радна група за израду Упутства о организацији и евиденцији радног времена за запослене у „Србија Возу“ а.д.

Задатак радне групе био је да сачини предлог Упутства о организацији и евиденцији радног времена ради усклађивања са одредбама Колективног уговора и новим начином вођења евиденције радног времена као резултата увођења САП-а.

На основу изнетог, донета је Одлука као у диспозитиву.

**Број: 4/2022-1618-299
30.11.2022. године**

На основу члана 50-67. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 – одлука УС, 113/17 и 95/18 – аутентично тумачење), члана 83-91. Закона о безбедности у железничком саобраћају („Службени гласник РС“, бр. 41/18), члана 16-19. Колективног уговора за Акционарско друштво за железнички превоз путника „Србија Воз“ Београд (Службени гласник „Железнице Србије“, бр. 7/12, 12/21 и 2/22) и члана 24. Статута Акционарског друштва за железнички превоз путника „Србија Воз“, Београд, („Службени гласник РС“, број 60/15 и Службени гласник „Железнице Србије“, бр. 14/17 и 57/19), Одбор директора Акционарског друштва за железнички превоз путника „Србија Воз“, Београд, на седници одржаној дана 30.11.2022.године, донео је

**УПУТСТВО О ОРГАНИЗАЦИЈИ И ЕВИДЕНЦИЈИ РАДНОГ ВРЕМЕНА
ЗА ЗАПОСЛЕНЕ У „СРБИЈА ВОЗУ“ А.Д.**

І ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Упутством уређује се организација и евиденција радног времена за све запослене у Акционарском друштву за железнички превоз путника „Србија Воз“, Београд, као и трајање смене, делови смене, наставак смене и дневни одмори возног и станичног особља.

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом Упутству имају следеће значење:

- „радна недеља (седмица)“ је време од 1-ог до 7-ог, од 8-ог до 14-ог, од 15-ог до 21-ог, од 22-ог до 28-ог и од 29-ог до 30/31-ог у календарском месецу.
- „квартал“ је време од три месеца и то први (јануар, фебруар, март), други (април, мај, јуни), трећи (јули, август, септембар) и четврти (октобар, новембар, децембар).
- „турнус“ је рад возног особља организован на основу месечног распореда рада који је направљен према реду вођења.

- „возно особље“ је особље вучног возила и возопратно особље.
- „особље вучног возила“ је назив за машиновођу.
- „возопратно особље“ је кондуктер.
- „станично особље“ је особље које обавља послове на подручју железничког службеног места и то: путнички благајник, возовођа, колски отпражник-возовођа, диспечер за возна средства, информације о превозу, станични благајник, маневриста и прегледач кола.
- „вучно возило“ је железничко возило са сопственим погоном.
- „вучено возило“ је железничко возило без сопственог погона намењено за превоз лица (путничка кола).
- „домицилна јединица“ је организациони део железничког превозника у месту рада возног особља.
- „привремена домицилна јединица“ је место где возно особље дужи временски период обавља посао ван домицилне јединице.
- „обртна јединица“ је организациони део железничког превозника у месту у коме возно особље прекида рад до почетка следеће смене.
- „режи путовање“ је путовање возног особља возом при упућивању на рад од стране овлашћеног лица или при повратку у домицил. „Режи путовање“ се урачунава у радно време.

II РАДНО ВРЕМЕ

1. Пуно радно време

Члан 3.

Радно време је временски период у коме је запослени дужан, односно расположив да обавља послове према налозима послодавца, на месту где се послови обављају, у складу са законом.

Пуно радно време износи 40 часова у радној недељи.

Пуно радно време за запосленог млађег од 18 година живота утврђује се у трајању од 35 часова у радној недељи.

У редовно радно време се рачуна обавезни предрадни преглед.

2. Скраћено радно време

Члан 4.

Запосленом који ради на нарочито тешким, напорним и за здравље штетним пословима, а што је утврђено на основу извршене процене ризика и стручне анализе службе медицине рада, скраћује се радно време и то:

на 38 часова у радној недељи за обављање послова:

- машиновође
- маневристе

на 39 часова у радној недељи за обављање послова:

- прегледач кола
- возовође
- колског отпражника – возовође
- заваривача
- металостругара за обраду точкова

Запослени који ради скраћено радно време у смислу става 1. овог члана има сва права као и запослени са пуним радним временом.

3. Прековремени рад

Члан 5.

На захтев послодавца запослени је дужан да ради дуже од пуног радног времена у случају више силе, изненадног повећања обима посла, у случајевима кад је неопходно да се у одређеном року заврши посао који није планиран, као и у случајевима из члана 18. Колективног уговора за Акционарско друштво за железнички превоз путника „Србија Воз“ Београд, и то:

- да се воз или возно средство доведе до одређеног одредишта, односно у крајњу станицу;
- да се предузму неодложне мере за безбедност и уредност железничког превоза путника;
- да се заврши процес рада чије се трајање није могло предвидети, а чије би прекидање нанело знатну материјалну штету или теже поремећаје у процесу рада;
- да се заврши пријем возних средстава код ремонтера и пробна вожња;
- да се отклони квар на средствима рада;
- да се замени изненадно одсутни запослени у процесу рада који непрекидно траје;
- ради отклањања последица удеса.

Обавеза послодавца је да дневно евидентира прековремени рад у складу са Законом о раду.

Обавезе запослених из става 1. овог члана могу се спроводити у складу са Законом о безбедности у железничком саобраћају.

Одлуку о увођењу и исплати прековременог рада доноси лице у складу са Овлашћењем за одлучивање о правима, обавезама и одговорностима из радног односа најкасније до 3. у месецу за претходни месец.

4. Прерасподела радног времена

Члан 6.

Прерасподела радног времена врши се у циљу боље организације рада, рационалног коришћења радног времена и извршења одређеног посла.

Прерасподела радног времена врши се у току календарске године.

Прерасподела радног времена врши се тако да укупно радно време запосленог у периоду од шест месеци у току календарске године у просеку не буде дуже од уговореног радног времена запосленог.

Члан 7.

У случају прерасподеле радног времена у смислу члана 6. овог Упутства, радно време не може да траје дуже од 60 часова недељно.

Прерасподела радног времена не сматра се прековременим радом.

Члан 8.

Прерасподела радног времена не може се вршити на пословима на којима је уведено скраћено радно време, у смислу члана 52. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“, бр. 24/05; 61/05; 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 - одлука УС, 113/17 и 95/18 – аутентично тумачење) и члана 4. овог Упутства.

III РАДНО ВРЕМЕ И ОДМОРИ ВОЗНОГ И СТАНИЧНОГ ОСОБЉА

Члан 9.

Радно време и одмори возног и станичног особља утврђују се у складу са организацијом железничког саобраћаја, извршавањем реда вожње и условима који утичу на психофизичку способност возног и станичног особља да безбедно обављају послове, у складу са законским одредбама.

1. Радно време и одмори возног особља

Члан 10.

Радно време возног особља чини рад у смени и остало радно време.

Рад у сменама је организација рада код послодавца према којој се запослени на истим пословима смењују према утврђеном распореду, при чему измена смена може да буде континуирана или са прекидима током одређеног периода дана или недеља.

а) Трајање смене возног особља

Члан 11.

Смена возног особља износи највише 12 часова.

Смена возног особља састоји се из:

- 1) времена припреме;
- 2) времена управљања вучним возилом;
- 3) времена прегледа или контроле возних исправа путника и времена обављања осталих послова у возу;
- 4) времена распреме;
- 5) времена очекивања посла.

Време потребно за распреду и време потребно за очекивање посла биће одређено технолошким процесом рада организационих делова друштва.

б) Делови смене возног особља

Члан 12.

Време припреме је радно време током кога возно особље проверава снабдевеност и исправност железничког возила које поседа, рачунајући од момента јављања на рад.

Време управљања вучним возилом је радно време које машиновођа проведе у управљачници, односно управљачком месту вучног возила током вожње воза, рачунајући и време бављења у полазној железничкој станици, успутним железничким станицама, другим службеним местима и у упутној железничкој станици.

Време прегледа или контроле возних исправа путника и време обављања осталих послова у возу је радно време које возно особље проведе у моторном возу или вученом возилу током вожње воза, рачунајући и време бављења у полазној железничкој станици, успутним железничким станицама, другим службеним местима и у упутној железничкој станици.

Време распреме је радно време током кога возно особље распрема до тада поседнуто железничко возило и завршава рад у тој смени.

Време очекивања посла је радно време током кога возно особље одлазећег воза очекује у железничкој станици долазећи воз ради смене возног особља у долазећем возу, рачунајући од момента јављања на рад.

в) Наставак смене возног особља

Члан 13.

Изузетно, од члана 11. овог Упутства, смена возног особља може трајати још највише четири часа у случају:

- 1) више силе;
- 2) несреће или незгоде на прузи;
- 3) недоласка возног особља које је по распореду радног времена требало да смени возно особље које обавља рад;
- 4) саобраћања помоћног воза.

У случају да се запослени не осећа способним за продужетак рада у смени предвиђен у претходно наведеним случајевима, о томе даје писану изјаву и то: особље вучног возила на обрасцу EV-1, а возопратно особље на обрасцу K-91.

г) Дневни одмор возног особља

Члан 14.

Дневни одмор возног особља у домицилној јединици износи, по правилу, двоструки број часова остварених на раду у претходној смени, а најмање 12 часова (за смене краће од шест часова).

Дневни одмор возног особља у обртној јединици износи најмање шест часова. Одмор у обртној јединици не може бити дужи од 9 сати уколико није претходно предвиђен дневним распоредом рада.

Железнички превозник дужан је да у обртним јединицама обезбеди просторије за одмор возног особља.

Ако се рад возног особља од поласка из домицилне јединице до повратка у исту јединицу може обавити у току једне смене, одмор возног особља у обртној јединици није обавезан.

Уколико је претходна служба обављена у две смене, одмор у домицилној јединици се рачуна у односу на другу (последњу) смену и представља искључиво двоструки број сати проведених у тој смени, рачунајући од завршетка радног времена након те смене. Под сменом се овде подразумева део радног времена у смислу члана 12. овог Упутства, а не укупно радно време.

д) Остало радно време

Члан 15.

У остало радно време спада:

- време проведено у вучном возилу по истеку смене, а ради предаје вучног возила другом особљу, а које обухвата време чекања на возу, односно вучном возилу, односно гарнитури до стварне предаје истог другом возном особљу, односно другом овлашћеном лицу;
- време „режи путовања“ у повратку у домицилну јединицу које обухвата време од предаје вучног возила до стварног доласка првог погодног воза у домицил, при чему особље не обавља своје редовне обавезе, односно време путовања у обртну јединицу првим погодним возом од времена јављања због преузимања (вожње) турнусом предвиђеног воза.
- време проведено на редовном односно ванредном лекарском прегледу;
- време проведено на редовном односно ванредном поучавању.

Возно особље које се као испомоћ упућује из једног домицила у други, иде на пут на основу налога за службено путовање, а време рада се обрачунава као да им је јединица у коју се упућују домицилна јединица.

2. Радно време возног особља које редовно учествује у интероперабилном прекограничном саобраћају

Члан 16.

Интероперабилни прекогранични саобраћај је саобраћај возова више од 15 km иза границе, за који је железничком превознику потребан додатни сертификат о безбедности за превоз део Б за пружање транспортних услуга у другој држави.

Саобраћај између граничних станица дефинисаних међудржавним споразумима не сматра се интероперабилним прекограничним саобраћајем без обзира на растојање граничних станица од границе.

Услови у вези радног времена возног особља које учествује у интероперабилном прекограничном саобраћају су:

- 1) дневни одмор возног особља у домицилној јединици износи најмање 12 часова у току 24-часовног периода, а изузетно, једном у седам дана, дневни одмор возног особља у домицилној јединици може износити најмање девет часова, при чему се разлика између скраћеног одмора и 12-часовног одмора додаје наредном дневном одмору у домицилној јединици;
- 2) скраћени дневни одмор не може се одредити између два дневна одмора у обртној јединици;
- 3) дневни одмор возног особља у обртној јединици износи најмање осам непрекидних часова у току 24-часовног периода;

- 4) после дневног одмора у обртној јединици мора се омогућити дневни одмор у домицилној јединици;
- 5) ако служба возног особља траје дуже од осам часова, мора му се обезбедити одмор у току дневног рада од најмање 45 минута. Ако служба возног особља траје између шест и осам часова, мора му се обезбедити одмор у току дневног рада од најмање 30 минута у току радног дана;
- 6) коришћење дела одмора у току службе из тачке 5) овог става мора се омогућити између трећег и шестог радног часа;
- 7) уколико је вучно возило поседнуто и возопратним особљем, железнички превозник утврђује коришћење одмора у току дневне службе у складу са законом којим се уређује рад;
- 8) возопратно особље има право на одмор у току дневне службе у трајању од најмање 30 минута уколико му служба траје дуже од шест часова;
- 9) возно особље има право на непрекинути недељни одмор у трајању од најмање 24 часа и 12-часовни дневни одмор из тачке 2) овог става, у току седмодневног периода;
- 10) време управљања вучним возилом не може прећи девет часова у дневној служби, односно осам часова у ноћној служби између два дневна одмора;
- 11) време управљања вучним возилом не може прећи 80 часова у току периода од две недеље.

3. Радно време и одмори станичног особља

Члан 17.

Радно време станичног особља чини рад у сменама и остало радно време.

а) Трајање смене станичног особља

Члан 18.

Смена станичног особља износи највише 12 часова.

Изузетно од става 1. овог члана, смена станичног особља може трајати још највише четири часа у случају:

- 1) више силе;
- 2) несреће или незгоде;
- 3) недоласка особља које је по распореду радног времена требало да смени особље које обавља посао;
- 4) код саобраћања помоћног воза.

б) Остало радно време

Члан 19.

У остало радно време спада:

- време проведено на редовном односно ванредном лекарском прегледу;
- време проведено на редовном односно ванредном поучавању;
- време „режи путовања“ у одласку које обухвата време путовања са погодним возом од места рада до службеног места на које се запослени упућује, односно након обављених радних задатака време путовања у повратку са погодним возом до места рада.

в) Дневни одмор станичног особља

Члан 20.

Дневни одмор станичног особља између две узастопне смене износи двоструки број часова остварених у претходној смени, а најмање 12 часова (за смене краће од шест часова).

4. Одмор у току дневног рада

Члан 21.

Запослени који ради најмање шест часова дневно има право на одмор у току дневног рада у трајању од најмање 30 минута.

Запослени који ради дуже од четири, а краће од шест часова дневно има право на одмор у току рада у трајању од најмање 15 минута.

Запослени који ради дуже од 10 часова дневно, има право на одмор у току рада у трајању од најмање 45 минута.

Одмор у току дневног рада не може да се користи на почетку и на крају радног времена.

Време одмора из ст. 1-3 овог члана урачунава се у радно време.

Генерални директор за запослене у Кабинету, директор Сектора/Центра за запослене у Сектору/Центру, шеф Секције за запослене у Секцији, шеф ОЈ за запослене у организационој јединици, одређује коришћење одмора у току дневног рада.

5. Лица одговорна за надзор и контролу обавеза који су регулисани овим упутством

Члан 22.

Лица одговорна за надзор и контролу обавеза који су регулисани овим упутством су:

- генерални директор за запослене у Кабинету генералног директора;
- директор Сектора/Центра за запослене у управи Сектора/Центра;
- шеф Секције за запослене у Секцији;
- шеф ОЈ за запослене у организационој јединици.

IV РАСПОРЕД УКУПНОГ ГОДИШЊЕГ РАДНОГ ВРЕМЕНА

Члан 23.

Укупно годишње радно време запосленог распоређује се по месецима у зависности од броја радних дана у месецу и броја радних дана у недељи, и то у:

5-дневну радну недељу и

6-дневну радну недељу

У шестодневну радну недељу у смислу овог члана, рачуна се и рад у сменама и турнусу.

V ЕВИДЕНЦИЈА РАДНОГ ВРЕМЕНА

Члан 24.

Радно време утврђено овим Упутством јединствено се води у свим организационим деловима Друштва на обрасцу „евиденција радног времена“ у *excel* формату који се из одељења за обрачун зарада сваког месеца (последњег дана у месецу за текући месец) доставља евидентичарима радног времена.

Попуњене ЕРВ обрасце, евидентичари су дужни да трећег радног дана у месецу (за претходни месец) врате својим обрачунским радницима на даљу обраду.

Члан 25.

У образац ЕРВ се уписују:

- часови за обављени рад и време проведено на раду;
- часови за обрачун накнаде зараде;
- часови за обрачун зараде по основу увећане зараде;
- збир броја долазака на рад и повратка са рада за обрачун превоза у новцу;
- износ у динарима за превоз по решењу, а где нема зонираниг превоза.

Члан 26.

Часови за обављени рад и време проведено на раду евидентирају се како је запослени стварно радио у смислу члана 25-38. Колективног уговора за Акционарско друштво за железнички превоз путника „Србија Воз“.

Члан 27.

Часови за обрачун накнада зарада по основу накнада за време одсуствовања са рада на дан празника који је нерадни дан за све запослене и све моделе радног времена, евидентирају се по онолико часова колико би запослени остварио да ради по предвиђеном распореду укупног годишњег радног времена за текућу годину (члан 39. став 1.т. 1. КУ).

Под празником у смислу става 1. овог члана се подразумевају државни и верски празници обухваћени члановима 1 – 3. Закона о државним и другим празницима у Републици Србији („Сл.гласник РС”бр. 43/01, 101/07 и 92/11), као и за:

- православце - први дан крсне славе;
- католике и припаднике других хришћанских верских заједница - први дан Божића и дани Васкршњих празника почев од Великог петка закључно са другим даном Васкрса, према њиховом календару;
- припаднике исламске заједнице – први дан Рамазанског бајрама и први дан Курбанског бајрама;
- припаднике јеврејске заједнице - први дан Јом Кипура.

Члан 28.

Часови за обрачун зараде по основу накнада за време одсуствовања са рада због:

- коришћења годишњег одмора;
- плаћеног одсуства;
- привремене спречености за рад до 30 дана;
- војне вежбе и одазивања на позив државног органа;
- стручног оспособљавања или усавршавања;
- присуствовања седницама државних органа, органа територијалне аутономије и локалне самоуправе, привредне коморе, органа код послодавца, органа синдиката и савеза синдиката

За све запослене, евидентирају се као да запослени ради петодневну радну недељу, према недељном фонду сати (по данима: 40:5, 39:5, 38:5).

Члан 29.

Часови за обрачун зараде по основу накнаде за време привремене спречености за рад због болести, а која се исплаћује на терет Републичког фонда за здравствено осигурање (боловање преко 30 дана) евидентирају се као да запослени ради петодневну радну недељу (40:5), без обзира на распоред укупног годишњег радног времена за текући месец.

VI УВЕЋАЊЕ ЗАРАДЕ

Члан 30.

Основа за увећање зараде је:

1. Прековремени рад – 35% од основне зараде (члан 33. став 1. тачка 1. КУ);
2. Ноћни рад – часови проведени на раду од 22.00 до 06.00, с обзиром да такав рад није вреднован при утврђивању основне зараде – 35% основне зараде (члан 33. став 1. тачка 2. КУ);
3. Рад на дан државног и верског празника који је нерадан дан – часови проведени на раду у нерадни дан од 00.00 до 24.00 – 110% основне зараде (члан 33 став 1. т. 3. КУ);
4. Рад у сменама за запослене који не учествују непосредно у вршењу железничког саобраћаја - 2% основне зараде (члан 33 став 1. т. 4. КУ);
5. Рад у сменама за запослене који непосредно учествују у вршењу железничког саобраћаја - 4% основне зараде (члан 33. став 1. т.5. КУ);
6. Рад недељом од 00.00 до 24.00 часа, уколико исти већ нису евидентирани као рад у дан државног и верског празника који је нерадни дан и с обзиром да такав рад није вреднован при утврђивању основне зараде - 18% основне зараде (члан 34. КУ);
7. Часови рада машиновође - 25% основне зараде (члан 35. став 1. т. 1. КУ);
8. Часови рада машиновође на маневри- 10% основне зараде (члан 35. став 1. т. 2. КУ);
9. Часови управљања вучним возилом – који се за потребе увећања зараде рачунају од пријема вучног возила до предаје истог, и то – 0,002 основне зараде, по часу управљања (члан 35. став 2. КУ);
10. Машиновођа и машиновођа на маневри, када обавља обуку лица под надзором – 10% основне зараде (члан 35. став 3. КУ);
11. Часови рада за запосленог који обавља послове на одржавању возних средстава и који својим потписом гарантује безбедност возних средстава за саобраћај – 10% основне зараде (члан 35. став 4. КУ);
12. Часови рада кондуктера – 5% основне зараде (члан 35 став 5. КУ);
13. Непрекидно време проведено на раду за сваку пуну годину остварену у радном односу код послодавца – 0,4% од основице. (члан 36. став 1. КУ);
14. Часови обавезне присутности код куће у висини од 0,00067 основне зараде по часу, а највише 10% од месечне зараде (члан 37. КУ).

Члан 31.

Општи подаци у обрасцу ЕРВ уписују се у наслову *excel* табеле – кадровска подобласт, месец и година.

У колони А уписан је кадровски број запосленог.

У колони В уписано је презиме, почетно слово имена једног родитеља и име запосленог.

У колони С уписан назив посла који запослени обавља.

У колони D уписан је идентификатор модела радног времена бројевима 1,2,3,4,5,6,7,8 и 9. који имају следеће значење:

- број 1 означава да запослени ради у 40-часовној радној недељи, од понедељка до петка (5-дневна);
- број 2 означава да запослени ради у 40-часовној радној недељи, од понедељка до суботе (6-дневна);
- број 3 означава да запослени ради у 40-часовној радној недељи у турнусу и при томе непосредно учествује у вршењу железничког саобраћаја;
- број 4 означава запосленог који ради у 40-часовној радној недељи у сменама и турнусу, а није обухваћен идентификатором 3
- број 5 означава да запослени ради у 39-часовној радној недељи, од понедељка до суботе (6-дневна);
- број 6 означава да запослени ради у 39-часовној радној недељи у турнусу и при томе непосредно учествује у вршењу железничког саобраћаја;
- број 7 означава запосленог који ради у 39-часовној радној недељи у сменама и турнусу, а није обухваћен идентификатором 6
- број 8 означава да запослени ради у 38-часовној радној недељи у сменама или турнусу (6-дневна);
- број 9 означава да запослени ради у 39-часовној радној недељи од понедељка до петка (5-дневна).

У колони Е уписан је фонд сати по распореду укупног годишњег радног времена, за текући месец.

У колони F (ВП 50) биће уписани укупни часови након што се табела „уведе“ у Сап.

У колони G уписан је датум почетка (први у месецу или први дан рада у текућем месецу за новог запосленог).

У колони Н уписан је датум завршетка (последњи дан у месецу или задњи дан рада, ако је радни однос престао пре истека календарског месеца).

Колоне у које су унети подаци у обрасцу се не мењају, осим колоне D – идентификатор модела радног времена, коју евидентичари радног времена могу да промене у случају промене врсте смене запосленог и да о тој промени обавесте обрачунског радника ради спровођења измена у САП-у.

Попуњавање осталих колона:

У колони I (**ВП 47**) остварени резултати рада - уписују се бројеви од -20 до 20;

У колони J (**ВП 01**) редован рад - уписује се збир часова обављеног рада и времена проведеног на раду;

У колони K (**ВП 06**) годишњи одмор - уписују се часови накнаде по основу годишњег одмора;

У колони L (**ВП 07**) државни празник - уписују се часови накнаде по основу државних и верских празника;

У колону M (**ВП 08**) плаћено одсуство - уписују се часови накнаде плаћеног одсуства (члан 39. став 1. т.3. КУ);

У колону N (**ВП 09**) преквалиф/доквали - уписују се часови по основу стручног усавршавања, преквалификације или доквалификације за потребе код послодавца, за време трајања (члан 23. став 1. т.4. КУ);

У колону O (**ВП 14**) прекид рада - уписују се часови накнаде по основу прекида рада до кога је дошло наредбом надлежног државног органа или надлежног органа послодавца у висини просечне зараде запосленог у претходних 12 месеци (члан 42 КУ);

У колону P (**ВП 39**) прекид рада - уписују се часови накнаде по основу прекида рада у висини од 70% (члан 41. КУ);

У колону Q (**ВП 23**) војна вежба - уписују се часови накнаде по основу војне вежбе и одазивања на позив државног органа (члан 39. став 1. т. 4. КУ);

У колону R (**ВП 24**) присуство седницама уписују се часови накнаде по основу присуства седницама државних органа (члан 39. став 1. т. 5. КУ) и састанцима органа синдиката (члан 97. КУ);

У колону S (**ВП 25**) накнада зараде у висини 1/3 зараде - уписују се часови накнаде по основу удаљења са рада (члан 168. Закона о раду);

У колону T (**ВП 25**) накнада зараде у висини 1/4 зараде - уписују се часови накнаде по основу удаљења са рада (члан 168. Закона о раду);

У колону U (**ВП 19**) боловање 70% - уписују се часови накнаде због привремене спречености за рад до 30 дана у висини 70% (члан 40. став 1. т. 1. КУ).

У колону V (**ВП 20**) боловање 100% - уписују се часови накнаде због привремене спречености за рад до 30 дана у висини 100% (члан 40. став 1. т. 2. КУ);

У колону W (**ВП 26**) боловање на терет Завода - уписују се часови накнаде због привремене спречености за рад на терет Завода у висини 65% ;

У колону X (**ВП 33**) повреда на раду - уписују се часови накнаде због привремене спречености за рад на терет Друштва у висини 100% у случају повреде на раду;

У колону Y (**ВП 31**) породилско одсуство - уписују се часови накнаде по основу породилског боловања у висини 100% (члан 94. Закона о раду);

У колону Z (**ВП 16**) инвалиди II категорије - уписује се половина месечног фонда часова за запослене који по решењу Фонда ПИО раде половину радног времена, у висини 85%;

У колону AA (**ВП 32**) нега детета - уписују се часови накнаде боловања (неге детета) у висини 100% (члан 94. Закона о раду);

У колону AB (**ВП 48**) уписују се часови накнаде зараде представницима синдиката (члан 93, 94 и 95. КУ);

У колону AC (**ВП 10**) уписују се часови по основу неплаћеног одсуства до 30 дана, у случају неговања оболелог члана уже породице (члан 24. КУ);

У колону AD (**ВП 12**) уписују се часови по основу неплаћеног одсуства;

У колону AE (**ВП 27**) уписују се часови по основу неоправданих изостанака;

У колону AF (**ВП 45**) уписују се часови допуне до месечног фонда радних часова;

У колону AG (**ВП 28**) ноћни рад - уписују се часови рада оствареног у интервалу од 22.00 до 06.00 часова у висини 35% основне зараде (члан 33. став 1. тачка 2. КУ);

У колону AH (**ВП 13**) уписују се часови рада за обрачун увећане зараде по основу рада недељом у висини 18% основне зараде (члан 34. КУ);

У колону AI (**ВП 29**) уписују се часови рада у дане државног или верског празника који је нерадни дан у висини 110% основне зараде (члан 33. став 1. тачка 3. КУ);

У колону AJ (**ВП 30**) уписују се часови за време обавезне присутности код куће по решењу овлашћеног запосленог и часови прекида рада у обртној јединици за возно и остало особље које своје редовне послове обавља у возу (члан 37. КУ);

У колону AK (**ВП 44**) локомотивски додатак - уписују се часови управљања вучним возилом, од пријема вучног возила до предаје истог (члан 35. став 2. КУ);

У колону AL (**ВП 04**) уписују се часови прековременог рада остварени у претходном периоду предвиђени за прерасподелу;

У колону AM (**ВП 05**) уписују се часови прековременог рада остварени у текућем месецу (члан 53. Закона о раду)

У колону AN (**ВП 03**) уписује се збир часова за обрачун увећане зараде за запослене на пословима кондуктера у ви-

сини 5% (члан 35. став 5. КУ)

У колону АО (**ВП 02**) уписује се збир часова за обрачун увећане зараде за запослене на пословима машиновође у висини 25% (члан 35. став 1 т.1. КУ);

У колону АР (**ВП 36**) уписују се часови рада за машиновођу и машиновођу на маневри када обављају обуку лица под надзором (члан 35. став 3. КУ);

У колону АQ (**ВП 65**) уписује се збир стварних долазака на рад и повратка са рада (члан 43. став 1. т.1. КУ)

У колону АR **фиксни износ превоза** - уписује се динарски износ превоза по решењу о превозу, а где не постоји збир стварних долазака на рад и повратка са рада (члан 43. став 1. КУ) ;

У колону АS (ВП 42) уписују се часови рада за запослене на одржавању возних средстава, основна зарада се увећава у износу од 10% (члан 35. став 4. КУ);

У колону АТ (ВП 38) уписује се накнада трошкова за исхрану у току рада (члан 43. став 1. тачка 4. КУ).

Члан 32.

Генерални директор, директор Сектора/Центра и шеф Секције писаним путем одређују запосленог који ће водити евиденцију радног времена запослених, односно који ће уписивати податке у образац ЕРВ.

Члан 33.

Образац ЕРВ потписују овлашћени запослени, и то:

- генерални директор за запослене у Кабинету генералног директора, односно директор Сектора/ Центра за запослене у управи Сектора/Центра,
- шеф Секције за запослене у Секцији.

Члан 34.

Евиденција радног времена сачињена у складу са одредбама овог Упутства, након провере, уноси се у ЕРВ образац достављен од обрачунске службе запосленима који су од стране лица из члана 32. овог Упутства одређени за унос података у ЕРВ образац. Попуњен и потписан ЕРВ образац доставља се обрачунским радницима који га, након додатне контроле мигрирају у САП у циљу обрачуна зараде и накнаде трошкова по одредбама Колективног уговора за Акционарско друштво за железнички превоз путника „Србија Воз“, Београд.

VII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 35.

За примену овог Упутства одговорни су запослени у складу са својим овлашћењима.

Члан 36.

Ово Упутство ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у Службеном гласнику „Железнице Србије“.

Члан 37.

Ступањем на снагу овог Упутства, престаје да важи досадашње Упутство о организацији и евиденцији радног времена (Сл. гласник „Железнице Србије“, број 28/18 и 8/19)

Члан 38.

Ово Упутство објавити у Службеном гласнику „Железнице Србије“ ад.

С а д р ж а ј

Акционарско друштво за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“

Упутство о измени и допуни Упутства о начину обрачуна трошкова одржавања одвојних скретница којима се прикључују индустријски колосеци на јавну железничку инфраструктуру	2
Одлуке Одбора директора „Инфраструктура железнице Србије“ а.д (од 25.11.2022. године)	2-3
Упутство о појединим поступцима при вршењу саобраћајне службе код управљача инфраструктуре	5
Одлуке Одбора директора „Инфраструктура железнице Србије“ а.д (од 29.11.2022. године)	56-57
Правилник о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова Акционарског друштва за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“, Београд	58
Одлуке Одбора директора „Инфраструктура железнице Србије“ а.д (од 30.11.2022. године)	61-62

Акционарско друштво за железнички превоз путника „Србија Воз“

План за остваривање и унапређење родне равноправности у Акционарском друштву за железнички превоз путника „Србија Воз“, Београд	63
Одлука о измени Плана набавки на које се Закон о јавним набавкама не примењује за 2022. годину „Србија Воз“ а.д.	69
Одлука о измени Плана јавних набавки за 2022. годину „Србија Воз“ а.д.	70
Упутство о организацији и евиденцији радног времена за запослене у „Србија Возу“ а.д.	71

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК

Издаје: „Железнице Србије“ акционарско друштво
Уредник службених гласила: Весна Гојић Вучићевић
Уредништво: Медија центар „Железнице Србије“, Немањина 6, Београд
Телефон: 011/3618-344, ЖАТ: 369 и 13-69

Штампа: „BIROGRAF COMP“ DOO BEOGRAD